

Näringsutskottets betänkande 2020/21:NU13

Handelspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om internationell handel, EU:s inre marknad, export, import och utländska direktinvesteringar och hållbart företagande. Motionsyrkandena rör bl.a. frågor om reformering av Världshandelsorganisationen, handel med miljövänliga varor, den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU, en digital inre marknad, ekodesign, livsmedelsexport och exportfrämjande av klimatteknik. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken och pågående insatser.

I betänkandet finns 46 reservationer (M, SD, C, V, KD, L). I tre reservationer (M, SD, KD) förordas tillkännagivanden om reformering av Världshandelsorganisationen, gränshinder i handeln med nordiska länder och handeln mellan EU och USA.

Behandlade förslag

Cirka 100 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	9
Ärendet och dess beredning.....	9
Utskottets överväganden.....	10
Internationell handel.....	10
EU:s inre marknad.....	34
Export, import och utländska direktinvesteringar.....	45
Hållbart företagande	58
Reservationer	63
1. Ökad frihandel, punkt 1 (M).....	63
2. Ökad frihandel, punkt 1 (SD)	64
3. Ökad frihandel, punkt 1 (KD).....	64
4. Ökad frihandel, punkt 1 (L)	65
5. Reformering av Världshandelsorganisationen, punkt 2 (M, SD, KD).....	66
6. Handel med miljövänliga varor, punkt 3 (M)	67
7. Handel med miljövänliga varor, punkt 3 (KD)	68
8. Fler frihandelsavtal, punkt 4 (M).....	69
9. Fler frihandelsavtal, punkt 4 (C).....	70
10. Fler frihandelsavtal, punkt 4 (KD).....	70
11. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 5 (SD)	71
12. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 5 (C).....	72
13. Den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU, punkt 6 (M).....	73
14. Den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU, punkt 6 (SD)	73
15. Den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU, punkt 6 (L).....	74
16. Gränshinder i handeln med nordiska länder, punkt 7 (M, SD, KD)	75
17. Handeln mellan EU och USA, punkt 8 (M, SD, KD)	76
18. Vissa övriga frågor om internationell handel, punkt 9 (M)	77
19. Vissa övriga frågor om internationell handel, punkt 9 (SD)	79
20. Vissa övriga frågor om internationell handel, punkt 9 (C)	81
21. Vissa övriga frågor om internationell handel, punkt 9 (KD)	82
22. En utvecklad inre marknad, punkt 10 (M)	83
23. En utvecklad inre marknad, punkt 10 (SD)	84
24. En utvecklad inre marknad, punkt 10 (C).....	85
25. En utvecklad inre marknad, punkt 10 (L)	86
26. En digital inre marknad, punkt 11 (M)	87
27. En digital inre marknad, punkt 11 (C)	87
28. Ekodesign, punkt 12 (M, KD)	88
29. Ekodesign, punkt 12 (C).....	89
30. Exportförbudet för snus, punkt 13 (M, SD).....	90
31. Vissa övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 14 (M)	91
32. Vissa övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 14 (SD).....	92
33. FN-upphandlingar, punkt 15 (M, SD)	92
34. Livsmedellexport, punkt 16 (M)	93
35. Livsmedellexport, punkt 16 (SD).....	94

36. Livsmedelsexport, punkt 16 (KD)	95
37. Privata aktörer inom exportrådgivningen, punkt 17 (M)	96
38. Privata aktörer inom exportrådgivningen, punkt 17 (SD).....	96
39. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 18 (M)	97
40. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 18 (SD).....	98
41. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 18 (L)	98
42. Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar, punkt 19 (M, KD)	99
43. Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar, punkt 19 (SD)	101
44. Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar, punkt 19 (C).....	103
45. Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar, punkt 19 (L)	104
46. Hållbart företagande, punkt 20 (V).....	105
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	107
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	107

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Internationell handel

1. Ökad frihandel

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del,

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 9 och

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 37.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (KD)

Reservation 4 (L)

2. Reformering av Världshandelsorganisationen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 16,

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 3 och

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 44.

Reservation 5 (M, SD, KD)

3. Handel med miljövänliga varor

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 48,

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 42 och

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 40 och 43.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (KD)

4. Fler frihandelsavtal

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 18,

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 i denna del och

2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (C)

Reservation 10 (KD)

5. Hållbarhetskrav i handelsavtalen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10,

2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 4,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 5 och
2020/21:2942 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 16.

Reservation 11 (SD)

Reservation 12 (C)

6. Den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 14 och 15,

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 13 och

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 13 (M)

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (L)

7. Gränshinder i handeln med nordiska länder

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:771 av Fredrik Christensson och Daniel Bäckström (båda C),

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 17,

2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 8 och

2020/21:3556 av Pål Jonson (M).

Reservation 16 (M, SD, KD)

8. Handeln mellan EU och USA

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 10 och

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 38.

Reservation 17 (M, SD, KD)

9. Vissa övriga frågor om internationell handel

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:58 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2020/21:151 av Hampus Hagman (KD),

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 8, 12 och 13,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:836 av Magnus Manhammar (S),

2020/21:952 av Åsa Coenraads (M),

2020/21:2554 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 36,

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 30–32,

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 17,

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 9 och 10,

2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2 och 3,

2020/21:3367 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 13,

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 7,
 2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 39 och 42 samt
 2020/21:3639 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 18 (M)

Reservation 19 (SD)

Reservation 20 (C)

Reservation 21 (KD)

EU:s inre marknad

10. En utvecklad inre marknad

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,
 2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22,
 2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del och
 2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 11.

Reservation 22 (M)

Reservation 23 (SD)

Reservation 24 (C)

Reservation 25 (L)

11. En digital inre marknad

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 i denna del,
 2020/21:3207 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 5 och
 2020/21:3479 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 22.

Reservation 26 (M)

Reservation 27 (C)

12. Ekodesign

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2918 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 7,
 2020/21:2920 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 12 och
 2020/21:3348 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 19.

Reservation 28 (M, KD)

Reservation 29 (C)

13. Exportförbudet för snus

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:665 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
 2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 46 och
 2020/21:3507 av David Josefsson (M) yrkande 1.

Reservation 30 (M, SD)

14. Vissa övriga frågor om EU:s inre marknad

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2218 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 75 och
2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 1 och 6.

Reservation 31 (M)

Reservation 32 (SD)

Export, import och utländska direktinvesteringar

15. FN-upphandlingar

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 17 och

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 33 (M, SD)

16. Livsmedelsexport

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 34,

2020/21:2302 av Sten Bergheden (M),

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 38 och

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 15.

Reservation 34 (M)

Reservation 35 (SD)

Reservation 36 (KD)

17. Privata aktörer inom exportrådgivningen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 18 och

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 37 (M)

Reservation 38 (SD)

18. Exportfrämjande av klimatteknik

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:727 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7,

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16 och

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 43.

Reservation 39 (M)

Reservation 40 (SD)

Reservation 41 (L)

19. Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5 och 19,

2020/21:673 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:706 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:1195 av Edward Riedl (M),
 2020/21:2009 av Maria Strömkvist och Roza Güclü Hedin (båda S),
 2020/21:2948 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17,
 2020/21:3241 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 10–12,
 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,
 2020/21:3483 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 25,
 2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 12–14,
 2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M)
 yrkandena 2 och 4 samt
 2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 65.

Reservation 42 (M, KD)

Reservation 43 (SD)

Reservation 44 (C)

Reservation 45 (L)

Hållbart företagande

20. Hållbart företagande

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 14 och 15,
 2020/21:2208 av Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S) och
 2020/21:3669 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda
 SD).

Reservation 46 (V)

Stockholm den 11 februari 2021

På näringsutskottets vägnar

Lars Hjalmered

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lars Hjalmered (M), Anna-Caren Säterberg (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Monica Häider (S), Helena Lindahl (C), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD), Åsa Eriksson (S), Joar Forssell (L), Eric Palmqvist (SD), Peter Helander (C), Patrik Engström (S), Josef Fransson (SD), Lorena Delgado Varas (V) och Amanda Palmstierna (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 103 motionsyrkanden om olika handelspolitiska frågor från allmänna motionstiden 2020/21. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan.

Under beredningen av detta ärende har statsrådet Anna Hallberg den 26 januari 2021 informerat utskottet om investeringsavtalet mellan EU och Kina (Comprehensive Agreement on Investment, CAI). Utskottet har även fått information om Handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien dels från statsrådet Anna Hallberg den 2 februari 2021, dels från generaldirektör Anders Ahnlid och utredare Emma Sävenborg vid Kommerskollegium och chef för internationella och EU-frågor Anna Stellingher och policyansvarige Henrik Isakson vid Svenskt näringsliv den 4 februari 2021.

Utskottets överväganden

Internationell handel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som rör ökad frihandel, reformering av Världshandelsorganisationen (WTO), handel med miljövänliga varor, fler frihandelsavtal, hållbarhetskrav i handelsavtalen, den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU, gränshinder i handeln med nordiska länder, handeln mellan EU och USA och vissa övriga frågor om internationell handel. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken, aviserade och pågående insatser.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (KD), 4 (L), 5 (M, SD, KD), 6 (M), 7 (KD), 8 (M), 9 (C), 10 (KD), 11 (SD), 12 (C), 13 (M), 14 (SD), 15 (L), 16 (M, SD, KD), 17 (M, SD, KD), 18 (M), 19 (SD), 20 (C) och 21 (KD).

Motionerna

Magnus Manhammar (S) anför i motion 2020/21:836 att handelspolitiken i dag gynnar män mer än kvinnor. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att verka för att kvinnor ska gynnas lika mycket som män i handelsavtal och att internationella standarder ska utgå från både män och kvinnor. Regeringen bör också verka för att samla in statistik och data om handel och jämställdhet för att få en bild av vad som ytterligare behöver göras för att åstadkomma en ökad jämställdhet inom handelspolitiken.

I partimotion 2020/21:3367 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 13 konstateras att handeln med omvärlden utgör grunden för Sveriges välbefinnande. Motionärerna framhåller vikten av en aktiv frihandelsagenda som samtidigt värnar landets säkerhetsintressen och förordar ett tillkännagivande om att Sverige ska värna den regelbaserade ordningen för internationell handel.

I partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 42 framhåller Moderaterna vidare att den internationella handelns betydelse för genomförandet av Parisavtalet är stor. Motionärerna förordar att riksdagen ska uppmana regeringen att driva på för att EU ska ta initiativ till multilaterala förhandlingar om sänkta eller avskaffade tullar på miljövänliga varor.

I kommittémotion 2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 2 anförs att det i diskussionen om den bristfälliga efterlevnaden av Världshandelsorganisationens (WTO) regelsystem framförs krav på att organisationens regelverk måste ändras. Motionärerna anser dock att det primära problemet inte alltid är brister i regelverket utan snarare viljan att följa det och förordar därför att riksdagen ska uppmana regeringen att verka för en ökad regel efterlevnad i WTO. I yrkande 3 anförs vidare att WTO till sin konstruktion är

rätt organisation att hantera de globala handelsstrukturerna. Motionärerna framhåller vikten av att värna om den regelbaserade internationella handelsordningen och förordar ett tillkännagivande med den inriktningen. Slutligen förordas i yrkande 4 att riksdagen ska uppmana regeringen att verka för att EU ska vara drivande för att fler frihandelsavtal tecknas. Motionärerna framhåller att det ligger i Sveriges intresse att unionen förmår att teckna fler frihandelsavtal, inte minst med likasinnade länder. Ett brett avtal ska eftersträvas mellan EU och USA och handelsförbindelsen mellan EU och Storbritannien ska värnas, anser motionärerna.

I kommittémotion 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 48 föreslås i likhet med i motion 2020/21:3368 (M) yrkande 42 ett tillkännagivande om att Sverige ska vara pådrivande så att EU tar initiativ till multilaterala förhandlingar om sänkta eller avskaffade tullar på miljövänliga varor.

I kommittémotion 2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 3 framhålls vikten av att få WTO att fungera. Motionärerna förordar att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att ta en aktiv roll för att se till att EU både stöder och driver på för en modernisering av organisationen. Motionärerna framhåller vidare att det är angeläget att regeringen säkerställer att befintliga och eventuella tillkommande regler för s.k. geografiska ursprungsbeteckningar är tydliga, rimliga och inte innebär ökad protektionism. Riksdagen bör därför enligt vad som anförs i motionens yrkande 7 uppmana regeringen att överväga olika initiativ på området. I motionen behandlas vidare den framtida handelsrelationen mellan EU och Storbritannien i yrkande 8. Motionärerna framhåller att det ligger i svenskt intresse att relationerna blir så goda som möjligt och att regeringen bör verka för att säkerställa nödvändiga frihandelsavtal och liknande villkor med Storbritannien efter brexit. Regeringen bör vidare enligt det som anförs i yrkande 9 ta fram en agenda för frihandel. Det kan t.ex. handla om att verka för att EU skapar bilaterala band med andra länder och på olika sätt visa vad mer frihandel betyder för ekonomi och välbefinnande eller att ta fram konkreta förslag på reformer av WTO eller andra organ. I motionen framhålls även vikten av handeln med USA. Motionärerna förordar i yrkande 10 att riksdagen ska uppmana regeringen att på olika sätt, och med större intensitet, försöka bidra till att ett handelsavtal mellan EU och USA ska kunna slutas. Slutligen föreslås i yrkande 17 ett tillkännagivande om en översyn av hur fler gränshinder mellan de nordiska länderna kan rivas i syfte att öka handeln mellan länderna. Motionärerna anför att det finns stora möjligheter att utveckla handeln och annat utbyte mellan de nordiska länderna. Regeringen bör därför verka för ökad handel såväl bilateralt som inom Nordiska ministerrådet.

I motion 2020/21:952 av Åsa Coenraads (M) framhålls att säljakten behövs för att skydda fisket. För att jakten ska kunna bedrivas både etiskt och klimatsmart behöver bytet kunna tas till vara och därför behövs fortsatta möjligheter till handel. Motionären förordar att riksdagen ska uppmana regeringen att ta fram en strategi för att säkerställa handel med sälprodukter.

I motion 2020/21:3556 av Pål Jonson (M) efterfrågas en översyn av hur fler gränshinder mellan Sverige och Norge kan rivas i syfte att öka handeln mellan länderna. Motionären anför att dagens handelshinder ofta avskräcker mindre företag från att ta klivet in på den norska marknaden och att det är regeringens uppgift att arbeta för att förenkla handeln med Sveriges stora handelspartner.

I kommittémotion 2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) förordas i yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för icke snedvridande konkurrens nationellt och globalt. Stora exportnationer och ekonomiskt tunga nationer ska inte kunna agera protektionistiskt och ge marknadsstöd och snedvridande subventioner till sin egen industri, sägs det i motionen. Vidare bör riksdagen enligt yrkande 6 tillkännage för regeringen att Sverige ska verka för en öppen och fri handel samt motverka protektionism. Sverige bör föra en frihandelsvänlig linje både som nation och inom EU och internationella forum, som t.ex. WTO. I motionens yrkande 7 föreslås vidare ett tillkännagivande om att handelsavtal i första hand ska prioritera en real tillväxt i den svenska ekonomin. I förhandlingar bör regeringen verka för att svenska intressen värnas genom att t.ex. försöka få sådant som stärker svenska komparativa fördelar med i avtalen och ta aktiv ställning för de sektorer där Sverige är världsledande. För att ytterligare värde ska skapas till följd av framtida handelsavtal anser motionärerna att tillväxtländer och större ekonomier bör prioriteras. I förhandlingar om handelsavtal förordas vidare i yrkande 8 att Sverige förtydligar vikten av att fokus i framtida förhandlingar bör vara att motverka s.k. icke-tariffära handelshinder. Motionärerna understryker att det är mer än tullavgifter och skatter som avgör de potentiella fördelarna med ett frihandelsavtal. Vidare bör det enligt yrkande 9 så långt det är möjligt upprättas krav i frihandelsavtalen på ländernas arbete med miljö, demokrati och jämställdhet. Motionärerna anför att EU därigenom kan stärka både handel och demokratisering, samtidigt som biståndsarbetet i motsvarande grad kan begränsas. Vidare bör enligt yrkande 10 krav ställas på att stater ska ta emot sina egna medborgare i förekommande fall, genom att det införs återtagsklausuler i frihandelsavtalen. I fråga om bilaterala förhandlingar framhåller motionärerna i yrkande 11 vikten av att i ett handelsavtal mellan EU och USA i första hand se över de områden som har störst möjlighet till regelsamarbete hellre än att försöka hitta gemensamma nämnare för alla sektorer. När det gäller EU och Mercosur framhåller motionärerna att avtalet kan skapa förutsättningarna för att handeln kan nå nya nivåer och skapa utökat välstånd inom båda regionerna. Motionärerna anser att det är bekymmersamt att avtalet ännu inte är ratificerat och förordar i yrkande 12 att riksdagen ska uppmana regeringen att tydligt verka för en skyndsamt ratificering av avtalet. I motionen konstateras även att ett handelsavtal mellan EU och Taiwan skulle möjliggöra ytterligare tillväxt i båda regionerna. Regeringen bör därför enligt vad som föreslås i yrkande 13 inom EU verka för att EU upprättar ett frihandelsavtal med Taiwan. Motionärerna konstaterar vidare att Storbritannien är en av Sveriges mest betydande handelspartner. Riksdagen bör därför i enlighet med yrkande 14 påtala för

regeringen att Sverige ska vara en drivande kraft inom EU för att ett handelsavtal mellan EU och Storbritannien ska komma till stånd. Oberoende av utgången av dessa förhandlingarna understryks i yrkande 15 behovet av att regeringen verkar för goda handelsrelationer mellan Sverige och Storbritannien oaktat övriga faktorer. Slutligen förordas i yrkande 16 ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för en reformering av WTO. Motionärerna framhåller vikten av det multilaterala handelssystemet och anser att Sverige ska verka för att få tillbaka Kina och USA till förhandlingsbordet så att WTO återigen kan stå för trygghet och enkelhet på den globala marknaden.

Riksdagen bör uppmana regeringen att inom ramen för EU-samarbetet verka för ett frihandelsavtal med Taiwan. Det förordas i yrkande 6 i kommittémotion 2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD). Motionärerna framhåller bl.a. att EU är en av Taiwans viktigaste handelspartner och att ett utökat samarbete skulle kunna skapa ytterligare tillväxt i båda regionerna samt att stärkta handelsförbindelser även skulle bidra till att mänskliga rättigheter, inklusive den taiwanesiska demokratin och yttrandefriheten kan stärkas.

I kommittémotion 2020/21:2554 av Eric Westroth m.fl. (SD) konstateras att Sverige i de allra flesta fall gynnas av handel och enkla handelsavtal, men motionärerna ser ändå ett behov av att se över så att tull- och handelsvillkoren upprätthålls på ett sätt som gynnar Sverige. I yrkande 36 föreslås därmed att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att utreda vilka konkurrenssnedvridningar som uppstått med särskilda tullåttnader med koppling till EU och andra marknader och hur dessa påverkar svenskt näringsliv negativt samt föreslå åtgärder för förbättring.

I kommittémotion 2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att Europa bör ges större förutsättningar att skapa fler jobb och ökad tillväxt genom att EU ingår fler frihandelsavtal samt värnar den ekonomiska stabiliteten i unionen för att därigenom möjliggöra fler investeringar. I motionen konstateras att många av EU:s medlemsländer redan före pandemin brottades med svaga statsfinanser, hög arbetslöshet och låg tillväxt. För att säkerställa unionens överlevnad behövs enligt motionärerna mer av det som en gång gjorde medlemsländerna framgångsrika – handel och öppenhet. EU måste enligt vad som anförs öppna sig mer mot omvärlden och aktivt arbeta för att fler globala frihandelsavtal upprättas.

I kommittémotion 2020/21:2942 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 16 konstateras att EU inte har kopplat sanktioner till åtaganden i handelsavtalens hållbarhetskapitel. Motionärerna anser att det finns utrymme att förbättra uppföljningen och att säkerställa att de löften som länderna ställer ut också följs, vilket är viktigt för frihandelns fortsatta legitimitet och människors acceptans för denna. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att arbeta för att EU gör hållbarhetskapiteln i sina handelsavtal bindande.

Vidare konstateras i kommittémotion 2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9 att kommissionen aviserat ett särskilt initiativ för att stärka relationen mellan EU och Afrika med den långsiktiga visionen att skapa ett frihandelsområde mellan EU och African Continental Free Trade Area (Af

CFTA) som omfattar 44 afrikanska länder. Motionärerna anser att det finns anledning för EU att ge samma preferenser till hela den afrikanska kontinenten och förordar att regeringen ska verka för att EU tilldelar afrikanska länder samma preferenser gällande ursprungsregler och tullfrihet, inklusive jordbruksprodukter. Vidare föreslås i yrkande 10 att riksdagen ska uppmana regeringen att arbeta för att EU börjar förhandla om ett ekonomiskt partnerskap med det kontinentala frihandelsområdet Af CFTA.

I motion 2020/21:771 av Fredrik Christensson och Daniel Bäckström (båda C) framhålls att Norge är en av Sveriges viktigaste handlingspartner. Motionärerna konstaterar att den pågående pandemin har påverkat det nordiska utbytet och inte minst påverkat gränsen mellan Norge och Sverige. För att minska gränshindren för näringslivet mellan länderna menar motionärerna att det svenska gränshinderarbetet måste stärkas, informationen till framför allt små och medelstora företag förbättras och svenska myndigheters gränshinderuppdrag förtydligas och kopplas till förenklingsuppdraget. Pandemin visar även att samverkan mellan länderna behöver öka.

I kommittémotion 2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 18 förordas ett tillkännagivande om att Sverige ska verka inom EU för fler handelsavtal med omvärlden. Motionärerna anser att en av EU:s största styrkor är förmågan att gemensamt teckna handelsavtal med omvärlden. I motionen framhålls att handel t.ex. är EU:s främsta verktyg för att ställa krav på miljöåtgärder och på att mänskliga rättigheter respekteras runt om i världen.

I kommittémotion 2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 17 förordas att riksdagen ska uppmana regeringen att snarast söka ett undantag för Sverige när det gäller förbudet mot handel med sälprodukter. Motionärerna framhåller att en mycket viktig del av jakten är att ta till vara det fällda bytet och konstaterar att det i dag inte är tillåtet att bedriva handel med sälprodukter. Motionärerna anför att regeringen trots ett tillkännagivande från riksdagen inte vidtagit någon åtgärd.

I kommittémotion 2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 8 förordas att regeringen ska prioritera att identifiera och undanröja gränshinder för att därigenom bidra till tillväxt i gränsregioner. Motionärerna konstaterar att det många gånger uppstår informella regionala indelningar, som t.ex. handelsområden mellan gränsregioner i Sverige och övriga nordiska grannländer, och understryker vikten av att ta hänsyn till en regional tillväxtlogik.

Vikten av handel framhålls i kommittémotion 2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD). Handel på rättvisa villkor är en förutsättning för att de globala klyftorna ska kunna minska – handel binder samman länder och marknader och är en förutsättning för ekonomisk tillväxt, sägs det i motionen. Riksdagen bör därför enligt yrkande 37 uppmana regeringen att vara pådrivande för ökad frihandel. När det gäller handelsrelationen mellan EU och USA framhålls att det är av yttersta vikt för Sverige som är ett litet exportberoende land att handelskonflikter undviks och att regionerna kan nå ett avtal som borgar för en utveckling som leder bort från den rådande protektionistiska riktningen. Om inte förhandlingarna om det transatlantiska partnerskapet för handel och

investeringar (TTIP) kan återupptas där de slutade bör Sverige enligt vad som förordas i yrkande 38 verka för att parterna strävar efter att nå fram till ett delavtal eller ett mindre avtal för att undanröja hinder och främja handel. Motionärerna lyfter även fram problemet med att processen med att ratificera handelsavtal ofta tar lång tid och vill enligt yrkande 39 att regeringen ska prioritera att verka för att dessa processer påskyndas och fullföljs. I motionen berörs även handelspolitikens relation till klimatet. Motionärerna konstaterar att kommissionen aviserat ett förslag om ett nytt verktyg för att prissätta koldioxidutsläpp för varor som importeras till EU. Motionärerna menar att en grundläggande förutsättning för klimattullar är att de är förenliga med WTO:s regelverk för handel med varor (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT) och föreslår i yrkande 40 att riksdagen tillkännager det för regeringen. I fråga om klimatet är det enligt motionärerna vidare angeläget med tullfrihet för klimatviktiga komponenter. I yrkande 43 förordas att alla importtullar på varor som behövs i den klimatneutrala ekonomin tas bort, t.ex. tullar på bio-bränslen, solceller och vind- och kärnkraftskomponenter. I motionen förordas vidare i yrkande 42 ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för att EU lägger mer kraft på att minska handelshinder mellan utvecklingsländer. Slutligen föreslås i yrkande 44 ett tillkännagivande om att regeringen bör driva på EU för att få till stånd en reformering av WTO som säkerställer organisationens framtida relevans.

I motion 2020/21:58 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2 framhålls betydelsen av att främja handeln med Kosovo. Motionären anser att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att verka för utökad handel mellan Kosovo och EU samt Sverige.

I motion 2020/21:151 av Hampus Hagman (KD) påtalas att det finns en stor potential att fortsätta att fördjupa och stärka handelsrelationerna med Taiwan. Riksdagen bör därför enligt motionären tillkänna för regeringen att Sverige ska verka för att EU ska ingå ett bilateralt investeringsavtal med Taiwan som omfattar investeringar, offentlig upphandling och marknadstillträde för handel med tjänster.

I kommittémotion 2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del anförs att EU ska verka för att minska alla typer av handelshinder och för att modernisera WTO. EU ska vidare förhandla fram omfattande frihandelsavtal som genomsyras av EU:s gemensamma värderingar och bidrar till långsiktig hållbarhet globalt. Motionärerna framhåller vidare att den globala handeln inte får stanna till följd av bl.a. brexit. Även vid ett avtalslöst brexit måste EU enligt vad som anförs i yrkande 13 fortsätta verka för ett handelsavtal som gynnar både EU och Storbritannien.

Sverige bör genom EU arbeta för progressiva handelsavtal som river handelshinder och samtidigt värnar miljön, löntagares intressen och människors hälsa. Det förordas i kommittémotion 2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 4.

I kommittémotion 2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) framhålls att standarder är ett viktigt verktyg för att utvidga den cirkulära ekonomin.

Riksdagen bör enligt vad som förordas i yrkande 30 uppmana regeringen att sluta en överenskommelse med Svenska institutet för standarder om att ta fram standarder som stöder inriktningen i Sveriges strategi för cirkulär ekonomi. Regeringen bör vidare enligt yrkande 31 göra det mer gynnsamt för civilsamhället och mikroföretag att delta vid standardisering. Även om det redan finns ett visst stöd menar motionärerna att det kan utvecklas. Slutligen förordas i yrkande 32 ett tillkännagivande om att Sverige ska vara pådrivande i EU om att unionen ska ta täten för att undanröja handelshinder som motverkar en giftfri cirkulär ekonomi.

Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) framhåller i motion 2020/21:2764 (MP) yrkande 5 att EU har en viktig roll att spela internationellt genom att se till att djurvälståndet främjas i de handelsavtal EU ingår. Motionärerna anser att djurskydd och djurhälsa ska vara en uttalad del i handelsavtal, och inte ses som handelshinder.

I motion 2020/21:3639 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2 förordas att Sverige och EU inte bör skriva under Mercosuravtalet så länge regnskogen skövlas och människor fördrivs från sina hem.

Vissa kompletterande uppgifter

Nytt mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1, utg.omr. 24 Näringsliv) föreslog regeringen att det övergripande målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande inom utgiftsområde 24 Näringsliv ska vara en fri, hållbar och rättvis internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige.

Riksdagen godkände regeringens förslag till mål (bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:144).

Översyn av EU:s handelspolitik

Av kommissionens arbetsprogram för 2021 framgår att det pågår en översyn av EU:s handelspolitik och enligt uppgift på regeringens webbplats kommer kommissionen att presentera ett meddelande under första kvartalet 2021. Översynen syftar till att hitta bättre lösningar för att minska handelshinder och stärka en öppen och hållbar handel och kommer även att innehålla förslag om en reform av WTO och hur EU kan bidra till att det multilaterala handelssystemet stärks. Regeringen har inom ramen för översynen skickat in synpunkter och förslag till kommissionen när det gäller handelspolitiska skyddsinstrument, e-handel, hållbarhet, det multilaterala handelssystemet, tillträde till globala marknader, den inre marknaden och tjänstehandel. Regeringen har även gjort ett par gemensamma inlägg tillsammans med några andra likasinnade medlemsländer bl.a. om reformeringen av WTO. När det gäller det multilaterala handelssystemet och reformeringen av WTO framhåller regeringen och

de andra medlemsländerna vikten av att införa förtroendebyggande åtgärder, fokusera på vissa områden för att organisationen ska förbli relevant i framtiden och förbättra organisationens funktion. När det gäller det sistnämnda förordas att EU framför allt ska verka för att effektivisera tvistlösningssystemet, identifiera mekanismer för att inkludera plurilaterala avtal i WTO, förbättra sekretariatets strategiska planering, säkerställa transparens och att medlemsstaterna underrättas i god tid, stärka sekretariatets kapacitet att förbättra transparens och kontroll (övervakning) och undersöka möjligheterna att inkludera företagssektorn och andra intressenter mer än i dag.

Pågående handelsavtalsförhandlingar

Inledning

På kommissionens webbplats finns information om EU:s pågående frihandelsavtalsförhandlingar. EU förhandlar just nu flera bilaterala och plurilaterala avtal. Bland pågående och nyligen avslutade förhandlingar kan nämnas Vietnam, Nya Zeeland, Australien, Singapore, Mexiko, Mercosur, Japan och Kanada. EU har därutöver förhandlat ett antal s.k. ekonomiska partnerskapsavtal (EPA) med olika länder i Afrika. Nedan redogörs lite mer i detalj för några av de avtal som särskilt lyfts fram i motionerna.

USA

EU och USA inledde 2013 förhandlingar om ett handels- och investeringsavtal, det s.k. transatlantiska handels- och partnerskapsavtalet (TTIP). Av olika anledningar ledde dessa förhandlingar inte fram till ett avtal, och förhandlingarna har sedan vintern 2016 inte återupptagits. I juli 2018 kom parterna överens om att inleda en ny fas i handelsförbindelserna, i syfte att underlätta handeln och undvika en upptrappning av spänningarna i handelsrelationen. I april 2019 godkände rådet ett mandat för kommissionen att inleda förhandlingar med USA om två avtal:

- ett begränsat handelsavtal som rör avskaffande av tullar för endast industrivaror, med undantag för jordbruksprodukter
- ett avtal om bedömning av överensstämmelse med syfte att undanröja icke-tariffära handelshinder genom att göra det lättare för företag att bevisa att deras produkter uppfyller de tekniska kraven i både EU och USA, samtidigt som en hög skyddsnivå upprätthålls i EU.

Av beslutet (6052/19) framgår även att förhandlingsmandatet för TTIP får anses som obsolet. De formella förhandlingarna har ännu inte påbörjats eftersom USA menat att jordbruksprodukter bör omfattas av avtalet, vilket EU inte stöder.

I ett gemensamt meddelande om en ny transatlantisk agenda som kommissionen och EU:s utrikestjänst (EEAS) offentliggjorde den 2 december 2020 anfördes att EU vill arbeta nära USA för att genom förhandlingar lösa de bilaterala handelstvisterna mellan parterna, gemensamt utöva ett ledarskap som

verkar för en reform av WTO och upprätta ett gemensamt handels- och teknikeråd för att underlätta handel, utveckla kompatibla standarder och främja innovation. Meddelandet har tagits fram som ett underlag inför det toppmöte som EU och USA planerar att hålla under första halvåret 2021. I regeringens fakta-promemoria med anledning av meddelandet (2020/21:FPM58) välkomnar regeringen i den preliminära svenska ståndpunkten ett fördjupat samarbete mellan EU och USA inom handel, teknologi och utformningen av standarder. Regeringen konstaterar att det i sin tur ställer krav på en aktiv och samlad politik inom EU inom framväxande strategiska områden av betydelse för unionens ekonomiska utveckling, konkurrenskraft och säkerhet. Regeringen framhåller att grunden för dialogen med USA är gemensamma värderingar kring demokrati, mänskliga rättigheter, öppenhet och frihandel. Samverkan inom EU, liksom med USA, sker med utgångspunkten att handel, konkurrenskraft och säkerhet är ömsesidigt förstärkande. Sverige vill bredda och fördjupa handelsrelationerna med USA, både bilateralt och genom EU. En dialog behövs om gemensamma handelsintressen för att lösa de utmaningar som världshandeln står inför i dag. EU och USA måste samarbeta för att lösa de bilaterala handelsvister som försvagar det transatlantiska partnerskapet, exempelvis den som rör Boeing och Airbus. Vidare stöder regeringen ett gemensamt reformarbete av WTO och förslaget om att inrätta ett gemensamt handels- och teknikeråd mellan EU och USA.

Mercosurländerna

Utskottet har tidigare i betänkande 2019/20:NU15 beskrivit innehållet i den principöverenskommelse om ett frihandelsavtal som kommissionen och de fyra grundarna i Mercosur – Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay – kom överens om i juni 2019. I betänkandet redogjorde utskottet också för de uppdrag som Kommerskollegium hade fått om att analysera såväl hållbarhetskapitlet som frihandelsdelen i Mercosuravtalet. I EU pågår nu en process med att juridiskt granska och översätta avtalet. För att träda i kraft behöver avtalet sedan godkännas av både EU och Mercosur. Om avtalet även innehåller frågor som medlemsstaterna beslutar över måste det också godkännas av de nationella (och i vissa fall regionala) parlamenten i EU-länderna.

I svaret på en interpellation av Lorena Delgado Varas (V) om avtalet (ip. 2020/21:88) den 10 november 2020 anförde statsrådet Anna Hallberg bl.a. att regeringen fortsätter att vara pådrivande för en fri, rättvis och hållbar handel och att man med oro ser på utvecklingen i Brasilien. Statsrådet framhöll att Mercosuravtalet kommer att gynna båda regioners ekonomiska utveckling, tillväxt och sysselsättning och att det även är av stor strategisk-politisk betydelse eftersom de knyter EU:s och Mercosurs länder närmare varandra. Vidare betonade statsrådet att avtalet utgör ett tydligt åtagande från EU och Mercosur om en regelbaserad internationell handel. Statsrådet framhöll handelns betydelse för genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet och att EU har en ledande roll i detta. Vidare anförde statsrådet att EU:s handelspolitik kan vara ett viktigt verktyg för att främja en hållbar utveckling

i världen och menade att det är en balansgång mellan att å ena sidan sätta press och å andra sidan skapa kontaktytor för att kunna påverka i rätt riktning. Handelsavtal menade statsrådet ska ses som en sådan kontaktyta. Hon påminde om att ett av EU:s krav för att gå vidare med Mercosuravtalet var att alla parter förbinder sig att respektera och effektivt genomföra Parisavtalet. Statsrådet uppgav att kommissionen aviserat att den kommer att föra en dialog med Mercosurländerna om ytterligare åtaganden som rör hållbarhetsfrågor för att förbättra förutsättningarna för en ratificering. Statsrådet betonade också att utvecklingen med skogsavverkningarna i Amazonas kan få effekter för ratificeringen av avtalet och uttryckte en förhoppning om att Brasilien agerar med den kraft och det allvar som situationen kräver. Vidare informerade statsrådet om att hon i ett brev till kommissionen uttryckt att den har Sveriges fulla stöd för att vidta fler åtgärder för ett effektivt genomförande av hållbarhetskapitlet. Statsrådet framhöll också att Mercosuravtalet innehåller dialogmekanismer som innebär att det finns en plattform för att följa upp åtaganden och att de ökade kontaktytorna kan innebära en möjlighet till dialog för att försöka påverka parternas klimat- och miljöpolitik i allmänhet. Ett handelsavtal kan även underlätta exporten av svenska miljövänliga lösningar som bidrar till att bekämpa klimatförändringarna. Statsrådet betonade att Sverige stöttar kommissionens initiativ för att förbättra förutsättningarna för en ratificering och att den fortsätter att nära bevaka utvecklingen i Brasilien. Regeringens grundläggande ingångsvärde är att handelsavtal innebär en möjlighet att påverka till det bättre.

Storbritannien

Den 24 december 2020 enades EU och Storbritannien om ett handels- och samarbetsavtal som bl.a. omfattar varu- och tjänstehandel, e-handel och of-fentlig upphandling. Kommissionen konstaterar att brexit i jämförelse med övergångsperioden kommer att innebära nya hinder för handel med varor och tjänster och för gränsöverskridande rörlighet i båda riktningar. Samtidigt som avtalet syftar till att begränsa störningar jämfört med en avtalslös situation kommer offentliga förvaltningar, företag, medborgare och intressenter på båda sidor oundvikligen att påverkas. Mot bakgrund av att en överenskommelse nåddes i ett sent skede kommer avtalet att gälla provisoriskt från den 1 januari t.o.m. den 28 februari 2021. För att träda i kraft permanent behöver det även godkännas av Europaparlamentet, som vid upprepade tillfällen uttalat att den provisoriska tillämpningen ska ses som ett resultat av unika omständigheter och en ordning som inte bör upprepas. Europaparlamentets utskott för utrikesfrågor påbörjade sin behandling av avtalet den 11 januari 2021 och den 14 januari fortsatte diskussionerna tillsammans med utskottet för internationell handel. Utskotten har understrukit vikten av parlamentets granskningsprocess och utlovat en ordentlig granskning av avtalet och fortfarande med ambitionen att Europaparlamentet ska kunna rösta om ett godkännande innan den provisoriska perioden löper ut.

I svaret på en skriftlig fråga om stöd till svenska företag vid brexit (fr. 2020/21:953) den 28 december 2020 framhöll statsrådet Anna Hallberg bl.a. att det framförhandlade frihandelsavtalet innebär 100 procent tull- och kvotfritt för samtliga varukategorier där varorna uppfyller ursprungsreglerna och att det skapar en högre grad av förutsägbarhet jämfört med ett avtalslöst tillstånd. Statsrådet betonade vidare att partnererna kommer att föra en kontinuerlig dialog kring regler som påverkar handeln, för att undvika framtida handels hinder. Samtidigt konstaterade statsrådet att svenska företag även med ett avtal på plats kommer att uppleva ökad byråkrati, högre kostnader och längre ledtider. Tullverket, Jordbruksverket, Kommerskollegium och andra myndigheter är enligt statsrådet redo att bistå svenska företag om vilka åtgärder man behöver vidta för att kunna fortsätta handla med Storbritannien. Statsrådet framhöll slutligen att regeringen kommer att upprätthålla och vidareutveckla de breda och mycket goda relationerna mellan Sverige och Storbritannien för att skapa goda förutsättningar för svenska företag att verka i Storbritannien, men även för brittiska företag att verka och investera i Sverige.

Afrika

EU har sedan många år tillbaka förhandlat med länder och regioner bl.a. i Afrika om s.k. ekonomiska partnerskapsavtal (EPA) om handel och utveckling. Flera av de avtal som förhandlats med länder och regioner i Afrika tillämpas provisoriskt.

Afrikanska unionen (AU) är en mellanstatlig organisation för samarbete mellan 54 afrikanska länder som bildades 2002. I det gemensamma meddelandet Mot en övergripande strategi med Afrika (JOIN(2020) 4) redovisar kommissionen och den höge representanten för utrikes- och säkerhetspolitiken sin syn på vilka områden som bör ingå i en kommande övergripande strategi med Afrika. Ett av huvudområdena är hållbar tillväxt och jobbskapande och omfattar skrivningar om handel. Meddelandet lades fram den 9 december 2020 och utgör grund för kommande diskussioner och framtagande av rådslutsatser och en kommande Afrikastrategi. Under 2021 kommer det att hållas ett toppmöte mellan företrädare för EU och AU då parterna förväntas besluta om gemensamma prioriteringarna för framtiden.

Frihandelsavtal för gröna varor

I juli 2014 påbörjades plurilaterala förhandlingar och ett frihandelsavtal för gröna varor (Environmental Goods Agreement, EGA) mellan EU och 16 andra medlemsländer i WTO. Syftet med avtalet är att ta bort tullar på sådana miljövaror som har betydelse för att skydda miljön och motverka klimatförändringar genom att de renar luft och vatten, hjälper till med avfallshantering, bidrar till energieffektivisering, kontrollerar luftföroreningar eller producerar förnybar energi. I november 2016 genomfördes en 18:e förhandlingsrunda som följdes upp med ett ministermöte i december samma år. Trots de ansträngningar som gjordes kunde man inte nå ett avtal. Förhandlingarna ligger sedan dess på is.

WTO

Utskottet har i ett tidigare betänkande om handelspolitik (bet. 2015/16:NU9) beskrivit WTO:s bakgrund och organisation. Här nämns även WTO:s tre huvudavtal (GATT, GATS och TRIPS). Det högsta beslutande organet i WTO är den s.k. ministerkonferensen som vanligtvis möts vartannat år och fattar beslut om riktlinjerna för samarbetet. Förhandlingarna i WTO och Doharundan bröt samman i slutet av mars 2011, och sedan dess har det varit ett låst förhandlingsläge. Avtal inom WTO fattas med konsensus och det räcker därmed med att ett av organisationens medlemsländer motsätter sig ett beslut för att blockera det. För att komma vidare med förhandlingarna inom WTO förhandlade man under ministerkonferenserna på Bali (2013), i Nairobi (2015) och i Buenos Aires (2017) om s.k. minipaket där några frågor lyftes ut ur Doharundan, vilket ledde till att man kunde nå några överenskommelser både på Bali och i Nairobi. Utsikterna att nå en överenskommelse i Buenos Aires var redan på förhand små, och där nådde man inte några liknande överenskommelser. Sedan i december 2019 saknar WTO möjlighet att hantera överprövningar av handelstvister då USA blockerat beslutet om att utse en ny domare efter det att en av domarna pensionerats. På grund av situationen med covid-19 fick ministerkonferensen som var planerad att äga rum i Nur-Sultan (Kazakstan) den 8–11 juni 2020 ställas in. Det har ännu inte beslutats när nästa ministerkonferens ska hållas i avvaktan på att en ny generaldirektör för WTO ska utses.

Klimat- och handelspolitik

I december 2019 överlämnade regeringen proposition 2019/20:65 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan till riksdagen. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) övergripande redogjort för propositionens innehåll när det gäller klimat- och handelspolitik. Näringsutskottet yttrade sig över propositionen (yttr. 2019/20:NU6y).

Den europeiska gröna given

I meddelandet Den europeiska gröna given (COM(2019) 640) presenterade kommissionen i december 2019 en första färdplan för de centrala politiska strategier och åtgärder som kommissionen menar krävs för att ställa om EU:s politik och nå visionen om nettonollutsläpp 2050. Meddelandet innehåller ett avsnitt om hur handelspolitiken kan stödja EU:s gröna omställning. Utskottet har övergripande redogjort för innehållet i detta avsnitt i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15). Miljö- och jordbruksutskottet skrev ett utlåtande över kommissionens meddelande (utl. 2019/20:MJU17) och i ett yttrande berörde näringsutskottet bl.a. de handelspolitiska aspekterna i meddelandet (yttr. 2019/20:NU5y).

Regeringens handlingsplan för cirkulär ekonomi

Den 9 juli 2020 beslutade regeringen om en strategi för cirkulär ekonomi och omställningen i Sverige och den 22 januari 2021 publicerades en handlingsplan med utgångspunkt i strategin. I handlingsplanen presenterar regeringen aktuella styrmedel och åtgärder som regeringen har beslutat eller har för avsikt att besluta. Vidare presenteras åtgärder som beskriver centrala pågående processer inom EU eller globalt där regeringen driver, eller avser att driva, vissa frågor som bedöms vara extra relevanta i omställningen till cirkulär ekonomi. Flera delar i handlingsplanen är av relevans för den internationella handeln, bl.a. frågor om standardisering.

Sveriges export- och investeringsstrategi

I december 2019 fattade regeringen beslut om Sveriges export- och investeringsstrategi. Strategin är framtagen av regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) övergripande redogjort för innehållet i strategin när det gäller målsättningen om en fri, rättvis och hållbar internationell handel.

Gränshinder i handeln med nordiska länder

Kommerskollegium har på regeringens uppdrag genomfört en företagsundersökning för att kartlägga vad som hindrar svensk utrikeshandel (rapport 2016:5). Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2016/17:NU13) redogjort för resultatet av undersökningen. Här framgår bl.a. att det helt dominerande problemet i handeln med Norge är tullhanteringen.

Utskottet har också i tidigare betänkanden redogjort för det arbete som utförs inom ramen för Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och deras gränskommittéer. Gränshinderrådet har de nordiska regeringarnas uppdrag att bekämpa gränshinder som bromsar jobb och tillväxt i Norden. Gränshinderrådet uppger att de prioriterar de viktigaste gränshindren och sedan försöker driva fram en lösning hos berörda departement. I oktober 2017 fick Gränshinderrådet ett förstärkt mandat som bl.a. innebär att de nationella representanterna har fått större frihet att agera genom att t.ex. kalla till möten med berörda ministrar, arbetsmarknadens parter och andra aktörer som kan bidra till att lösa gränshindren. Gränshinderrådet lämnar en årlig rapport där det framgår vilka gränshinder som varit prioriterade och vilken status de har, t.ex. om de är borta, om det pågår ett arbete med att ta bort hindren eller om det inte är prioriterat vid berörda departement eller myndigheter. Av verksamhetsrapporten för perioden den 1 juli 2019–30 juni 2020 framgår att rådet arbetar efter tre prioriterade insatsområden – att eliminera eller avklara existerande gränshinder mellan de nordiska länderna, att förebygga att det uppkommer nya gränshinder och att öka och effektivisera informationstjänsterna. Under den aktuella perioden uppges att sex av de prioriterade gränshindren har avklarats, fem ordinarie gränshinder lösts och att berörda departement beslutat att avskryva ett hinder.

Det framgår även att det fram till den 30 juni 2020 hade inrapporterats 34 störningar som kan hänföras till konsekvenser av den pågående coronapandemin och att 18 av dessa har blivit lösta. Ett problem som är prioriterat av rådet men ännu inte löst är tull och deposition i samband med överförsel av varor till exempelvis Norge.

Av regeringens webbplats framgår att statsrådet Anna Hallberg mot bakgrund av de utmaningar som de nordiska samarbetet ställts inför i samband med den kris som uppkommit som en konsekvens av coronapandemin i augusti tog initiativ till en diskussion om att tydliggöra ansvaret för hur man i Norden kan samverka mer effektivt i gränshinderfrågor. Diskussionerna hölls vid det nordiska samarbetsministermötet den 10 september 2020. Vid mötet godkände ministrarna en konkret fyraårig plan för det nordiska samarbetet med utgångspunkt i den sedan tidigare beslutade 2030-visionen enligt vilken Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region. För att förverkliga visionen har tre strategiområden inom Nordiska ministerrådets arbete prioriterats under de kommande fyra åren – ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden. I den handlingsplan som har tagits fram har bl.a. näringslivet i Norden konsulterats. Bland de konkreta åtgärderna kan nämnas att tillgången till digitala tjänster över gränserna ska främjas i den nordisk-baltiska regionen bl.a. för att det ska bli lättare att driva företag i ett annat land i regionen. Vidare ska även rörligheten i Norden främjas genom att gränshinder motverkas. Satsningar ska göras för att identifiera åtgärder som gör att kunskap och kompetens rör sig lättare över gränserna i Norden och som främjar regional tillväxt och en gemensam nordisk arbetsmarknad.

I sammanhanget kan även nättjänsten Solvit nämnas dit företag och personer kostnadsfritt kan vända sig för att få hjälp med problem som de upplever på EU:s inre marknad. I varje EU-land samt i Norge, Island och Lichtenstein finns ett Solvitcentrum som tar emot anmälningar om hinder och lägger dem i en gemensam databas för att sedan analysera problemet och i samarbete med andra sådana centrum och myndigheten i det land där problemet uppstått försöka komma till rätta med det. En lösning på problemet kan vara att myndigheten ändrar sitt agerande, men ett resultat av Solvits arbete kan också vara ett konstaterande att inget EU-rättsligt brott har begåtts. Solvit har inga sanktionsmöjligheter och kan inte tvinga myndigheter att agera i enlighet med vad det kommit fram till.

Handel med sälprodukter

Utskottet har i ett tidigare betänkande (2019/20:NU15) redogjort för bakgrunden till och innebörden av förbudet mot import och försäljning av sälprodukter inom EU som infördes 2009. Våren 2020 beslutade riksdagen på initiativ av utskottet om ett tillkännagivande om handel med sälprodukter (bet. 2019/20:NU15, rskr. 2019/20:222). Enligt tillkännagivandet ska regeringen ta fram en strategi för att dels söka ett undantag från försäljningsförbudet, dels

väckta och driva frågan om att upphäva förbudet mot handel med sälprodukter. Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet förordade att det inte skulle göras ett tillkännagivande.

I januari 2020 höll kommissionen ett möte i expertgruppen för de behöriga förvaltningsmyndigheterna (för Sveriges del Jordbruksverket). Vid mötet deltog bl.a. Danmark, Estland, Finland och Sverige som i samband med en rapport från kommissionen om genomförandet av förordningen om handel med sälprodukter lyft fram ett antal frågor och framfört vissa farhågor, bl.a. med anledning av ett växande sälbestånd. I sitt anförande framhöll Sverige bl.a. att säljakten i Sverige bedrivs på ett etiskt sätt. Vidare konstaterade Sverige att eftersom fångsten endast får användas i jägarens eget hushåll eller förstöras har säljakten blivit mindre attraktiv sedan förbudet infördes. Detta har lett till att sälbeståndet ökat, vilket får konsekvenser för yrkesfiskare. Sverige betonade att säljakt är en del av det socioekonomiska och kulturella arvet efter småskaligt, hållbart och selektivt fiske i Sverige. Säljakten har tillhandahållit produkter av hög kvalitet för lokal livsmedelsförsörjning och bidragit till samsättningsmöjligheter i kustområden där det inte finns många andra alternativ. Sverige konstaterade att det finns vetenskapliga bevis för att hållbar användning hjälper lokalbefolkningen att acceptera och skydda de vilda djuren.

I den efterföljande diskussionen konstaterade kommissionen bl.a. att det vid tidpunkten för införandet av förordningen fanns ett tydligt erkännande att det bör finnas ett undantag för inuitsamhällen och andra ursprungsbefolkningar. Kommissionen noterade de överväganden som medlemsstaterna lagt fram när det gäller förordningens plats i en bredare kontext och hur den bl.a. påverkar djurliv, naturförvaltning och resursanvändning. Samtidigt framhöll kommissionen att förordningen var tydlig och att en ändring troligen inte skulle godtas, vare sig av rådet eller Europaparlamentet.

I svaret på en skriftlig fråga av Alexandra Anstrell (M) om handel med sälprodukter (fr. 2020/21:74) den 30 september 2020 uppgav statsrådet Jennie Nilsson att regeringen inte har för avsikt att agera i frågan. Regeringens bedömning var att möjligheterna att i nuläget driva frågan om att häva EU:s förbud mot handel av sälprodukter är mycket små.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande de nu aktuella om internationell handel, reformering av WTO och den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU behandlades senast våren 2020 (bet. 2019/20:NU15). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till den förda politiken och aviserade och pågående insatser. Förslag liknande de i motionerna 2020/21:661 (SD) yrkande 12, 2020/21:836 (S), 2020/21:2554 (SD) yrkande 36, 2020/21:2729 (MP) yrkandena 30–32, 2020/21:2942 (C) yrkande 16, 2020/21:2946 (C) yrkandena 9 och 10, 2020/21:3487 (M) yrkande 7 och 2020/21:3500 (KD) yrkandena 40 och 42 har i närtid inte behandlats av utskottet.

Som tidigare redogjorts för under avsnittet Handel med sälprodukter beslutade riksdagen på näringsutskottets förslag om ett tillkännagivande med utgångspunkt i motionsyrkanden som behandlades under våren 2020 (bet. 2019/20:NU15).

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Ökad frihandel
- Reformering av Världshandelsorganisationen
- Handel med miljövänliga varor
- Fler frihandelsavtal
- Hållbarhetskraven i handelsavtalen
- Den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU
- Gränshinder i handeln med nordiska länder
- Handeln mellan EU och USA
- Vissa övriga frågor om internationell handel.

Ökad frihandel

I motionerna 2020/21:661 (SD) yrkande 6, 2020/21:3282 (L) yrkande 7, 2020/21:3487 (M) yrkande 9 och 2020/21:3500 (KD) yrkande 37 förordas tillkännagivanden om att regeringen ska verka för ökad frihandel och motverka protektionism. Utskottet kan konstatera att det sedan länge finns ett brett stöd i riksdagen för uppfattningen att frihandel i grunden är något positivt och därmed en viktig princip att värna. Enligt utskottets mening bör Sverige även fortsättningsvis vara en tydlig röst inom EU och sådana internationella forum som WTO för en öppen och fri handel och för att motverka protektionistiska tendenser. Som utskottet tidigare uttalat (senast i bet. 2019/20:NU15) kan frihandel vara en stark välståndsskapande kraft såväl för världens fattigaste länder som för de mer utvecklade länderna. Att värna principen om frihandel är därför både ett globalt och ett svenskt intresse. Samtidigt är det viktigt att framhålla att utvecklingsländernas intressen särskilt måste beaktas i dessa sammanhang. Den globala frihandeln måste försvaras, och det är viktigt att handeln med länder utanför EU kan bedrivas på öppna och likvärdiga villkor.

Utskottet vill påminna om att riksdagen nyligen beslutat om ett nytt mål för utrikeshandel samt export- och investeringsfrämjande (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:144). En fri, hållbar och rättvis handel är en del i det målet. I motiveringen till förslaget om nytt mål framhöll regeringen bl.a. att den vill främja en fri, hållbar och rättvis handel. Regeringen konstaterade vidare att Sveriges välstånd är beroende av en fri och öppen världshandel och anförde att den verkar för en sådan handel.

Med det anförda avstyrks motionsyrkandena.

Reformering av Världshandelsorganisationen (WTO)

Utskottet delar motionärernas uppfattning om att det finns ett behov av att reformera WTO och att Sverige och EU ska verka aktivt för att stödja WTO och modernisera organisationen. Ett fungerande multilateralt handelssystem i vilket WTO är en nyckelaktör är av stor betydelse. Som framgår i det föregående har förhandlingsläget länge varit låst i WTO och läget har dessvärre även försämrats under senare tid bl.a. på grund av att USA blockerat tillsättningen av en skiljedomare och utnämningen av en ny generalsekreterare. Vidare fick ministermötet som skulle ägt rum i juni 2020 ställas in på grund av den pågående pandemin. Utskottets förhoppning är att den tillträdande administrationen i USA kommer att innebära att vissa blockeringar upphör och att det öppnar sig en möjlighet för att på ett konstruktivt sätt ta sig an frågan om att reformera WTO. I likhet med tidigare när utskottet behandlat liknande motioner (bet. 2019/20:NU15) noterar utskottet att regeringens förda politik ligger i linje med det som efterfrågas av motionärerna. Detta framgår inte minst av det inspel regeringen tillsammans med ett antal andra medlemsländer gjort inom ramen för den pågående översynen av unionens handelspolitik som bl.a. kommer att innehålla kommissionens förslag om en reformering av WTO.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Handel med miljövänliga varor

I motionerna 2020/21:3349 (M) yrkande 48, 2020/21:3368 (M) yrkande 42 och 2020/21:3500 (KD) yrkande 43 framförs förslag om att regeringen ska driva frågan om avskaffade eller sänkta tullar på miljövänliga varor och klimatviktiga komponenter. Som tidigare nämnts pågår en översyn av EU:s handelspolitik inom ramen för vilken regeringen har framfört synpunkter och förslag till kommissionen på vissa områden. Ett av dessa områden rör hållbarhet. Utskottet konstaterar att regeringen bl.a. anser att kommissionen bör ta initiativ till multilaterala förhandlingar för att avskaffa tullar på gröna varor och tjänster. Regeringen framhåller att den internationella handelspolitiken kan bidra till en grön omställning och en utveckling med låga utsläppsnivåer. Enligt regeringen har den aktuella ekonomiska krisen tydliggjort behovet av en global tillgång till gröna varor, tjänster och teknik, vilket man menar skapat möjligheten att aktualisera förhandlingarna på nytt.

I motion 2020/21:3500 (KD) yrkande 40 tas frågan om s.k. gränsskattejusteringar eller koldioxidtullar upp. Även detta är något som regeringen tar upp i sitt inspel till kommissionen. Utskottet noterar att regeringen anför att den anser att en sådan mekanism om den utformas och genomförs effektivt kan vara ett viktigt verktyg för att motverka koldioxidläckage och minska globala koldioxidutsläpp. I likhet med motionärerna anser regeringen att den här typen av mekanism måste vara förenlig med WTO-regelverket. Regeringen framhåller vidare att mekanismen måste vara utformad utifrån klimatpolitiska hänsyn och inte leda till ytterligare protektionism.

Utskottet konstaterar sammantaget att regeringen verkar i linje med det som efterfrågas i motionsyrkandena som därmed avstyrks.

Fler frihandelsavtal

I de aktuella motionerna förordas tillkännagivanden om att Sverige ska verka för att EU ingår fler frihandelsavtal. Som utskottet tidigare konstaterat är Sverige ett handelsberoende land. En regelbaserad, fri och rättvis handel är därmed av stor vikt och i detta är frihandelsavtal av stor betydelse. Utskottet delar även uppfattningen som framförs i motionerna att frihandelsavtal kan bidra med verktyg för att ställa krav på t.ex. hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och djurskydd.

Av export- och investeringsstrategin framgår att Sverige ska verka för ett ambitiöst resultat när det gäller EU:s frihandelsavtal. Utskottet konstaterar vidare att regeringen i den pågående översynen av EU:s handelspolitik har framfört till kommissionen att den anser att EU bör verka för att öppna tillträdet till globala marknader bl.a. genom att återuppta förhandlingarna om ett avtal om handel med tjänster (Trade in Services Agreement, Tisa), utöka WTO:s informationsteknikavtal (Ita), förespråka nya plurilaterala avtal för kritiska sektorer, förbättra existerande frihandelsavtal, tillämpa ingångna frihandelsavtal och färdigställa nya frihandelsavtal med strategiska partner. Regeringen anför att EU har 41 bilaterala frihandelsavtal som omfattar 72 länder och 31 procent av EU:s handel och konstaterar att det finns utrymme för förbättring. Regeringen uttalar vidare sitt stöd såväl för att utöka nätverket av frihandelsavtal som att utvärdera och uppdatera existerande avtal. Enligt regeringen är regionala frihandelsavtal av särskilt intresse eftersom deras breda omfattning kan bidra till att stärka motståndskraften i de europeiska leveranskedjorna. Utskottet noterar också att regeringen i likhet med motionärerna framhåller att frihandelsavtalen kan bidra med verktyg för att stödja hållbar utveckling.

Utskottet ser mot bakgrund av det anförda inte några skäl för riksdagen att besluta om tillkännagivanden enligt det som förordas.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Hållbarhetskraven i handelsavtalen

I motionerna 2020/21:661 (SD) yrkande 9 och 10, 2020/21:2709 (MP) yrkande 4, 2020/21:2764 (MP) yrkande 5 och 2020/21:2942 (C) yrkande 16 framförs olika förslag om krav på och uppföljning av hållbarhetskrav i EU:s handelsavtal. Utskottets uppfattning sedan länge är att frihandelsavtal inte får leda till sänkta nivåer när det gäller hälsa, miljö, djurskydd och säkerhet. De får inte heller leda till att de sociala, fackliga och ekonomiska rättigheterna i Sverige eller EU urholkas. EU behöver fortsätta att bedriva en progressiv handelspolitik, som bidrar till miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet, liksom till arbetet mot klimatförändringar och för Agenda 2030. De positiva

effekterna av en öppen och fri handel ska komma kvinnor och män till del i samma utsträckning.

Som framgår av det föregående har regeringen i den pågående översynen av EU:s handelspolitik framfört synpunkter och förslag bl.a. när det gäller hållbarhet. Utskottet noterar att regeringen tillsammans med några andra medlemsländer framhåller att ett effektivt genomförande och upprätthållande av handelsavtalens hållbarhetskapitel är en nyckel för att handeln ska kunna bidra till en hållbar utveckling. Länderna förespråkar i första hand dialog och samarbete som tillvägagångssätt, men anför samtidigt att tvistlösningsförfaranden utan tvekan bör inledas om en handelspartner konsekvent inte uppfyller sina åtaganden. Vidare framhåller länderna att utnämmandet av en ansvarig för efterlevnaden av handelsavtal är ett viktigt steg i det avseendet. Länderna uppmanar också kommissionen att förbättra och utveckla användandet av s.k. hållbarhetsutredningar (Sustainability impact assessment). Regeringen framhåller att dessa utredningar bör inledas redan innan förhandlingar om frihandelsavtal påbörjas och att de bör färdigställas tidigt under förhandlingarna. Vidare bör de omfatta en lista med kritiska områden som man bör återkomma till och resultaten av hållbarhetsutredningarna bör användas som utgångspunkt för en förstärkt dialog och samarbete inom frihandelsavtalet.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att Sverige ska vara pådrivande i hållbarhetsfrågor inom den internationella handeln och konstaterar att regeringen också har gett uttryck för en sådan ståndpunkt, såväl i export- och investeringsstrategin som i inspelen till kommissionen inom ramen för den pågående översynen av EU:s handelspolitik.

Utskottet ser mot bakgrund av ovanstående ingen anledning för riksdagen att ta några initiativ på området och avstyrker därmed motionsyrkandena.

Den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU

I motionerna 2020/21:661 (SD) yrkande 14 och 15, 2020/21:3282 (L) yrkande 13 och 2020/21:3487 (M) yrkande 8 framhålls vikten av att bibehålla en god handelsrelation till Storbritannien efter brexit. Utskottet vill inledningsvis framhålla att Storbritanniens utträde ur EU är en stor förlust för EU och oundvikligen innebär en försämring för svenska företag jämfört med om Storbritannien hade fortsatt vara en del av den inre marknaden. Med det sagt måste fokus framöver givetvis vara att skapa en så bra handelsrelation mellan Storbritannien och EU som möjligt. Under hösten 2020 såg det länge ut som att det fanns en risk för ett avtalslöst utträde och utskottet konstaterar därför med lättnad att parterna trots detta nådde en överenskommelse om ett förslag till avtal den 24 december 2020. Ett avtal innebär en bättre förutsägbarhet för svenska medborgare och företag och ger förutsättningar för att bygga en god handelsrelation mellan parterna i framtiden. Avtalet är därtill brett och spänner över många områden utöver handel. Storbritannien är en av Sveriges viktigaste handelspartner och som utskottet tidigare konstaterat har regeringen i

export- och investeringsfrämjandestrategin anfört att den avser att fortsätta arbeta för att den nära handelsrelationen med Storbritannien vidmakthålls.

Utskottet ser mot bakgrund av det som anförts ingen anledning för riksdagen att rikta några tillkännagivanden till regeringen i enlighet med det som förordas.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Gränshinder i handeln med nordiska länder

Problem med handelshinder mellan Sverige och de nordiska grannländerna framhålls i de aktuella motionerna. Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna när det gäller vikten av att avlägsna handelshinder mellan de nordiska länderna, inte minst Sverige och Norge, och motverka att nya uppstår. Utskottet kan, i likhet med vad det tidigare gjort då snarlika motionsyrkanden behandlats, konstatera att det pågår ett arbete på området med den inriktning som efterfrågas i motionerna, bl.a. inom Gränshinderrådet och genom Solvit, vilket även redovisats i det föregående. Utskottet konstaterar också att det inom ramen för det nordiska samarbetet nyligen har tagits fram en fyraårig handlingsplan med utgångspunkt i 2030-visionen enligt vilken Norden bl.a. ska bli världens mest integrerade region. Utskottet noterar att ett av strategiområdena i handlingsplanen är ett konkurrenskraftigt Norden och att planen bl.a. omfattar åtgärder som ska underlätta för företagare och motverka gränshinder.

Med hänvisning till det pågående arbetet avstyrks motionsyrkandena.

Handeln mellan EU och USA

Utskottet har flera gånger behandlat motionsyrkanden om handelsrelationen mellan EU och USA. Senast var våren 2020 (bet. 2019/20:NU15) då utskottet kunde konstatera att kommissionen hade fått mandat att inleda nya förhandlingar inom vissa begränsade områden. Utskottet framhöll att det såg positivt på att EU ämnar upprätthålla en strukturerad och konstruktiv dialog med USA eftersom det minskar risken för en upptrappad handelskonflikt och ökar förutsägbarheten för svenska företag.

Utskottet delar uppfattningen som kommer till uttryck i motionerna att USA är en viktig partner för Sverige och att handelsrelationen mellan länderna har stor betydelse för svensk ekonomi. Utskottet konstaterar att statsrådet Anna Hallberg i svaret på en interpellation (ip. 2020/21:193) i december 2020 framhöll att det är av hög prioritet för regeringen att upprätthålla och vidareutveckla de goda handelsrelationerna med USA inom ramen för en fri, hållbar och rättvis handelspolitik. Statsrådet angav vidare att regeringen inom EU verkar för att EU ska ha ett positivt och konstruktivt förhållningssätt till USA. Vidare stöder Sverige förslag om att fördjupa och bredda handelsrelationen där det är möjligt. Utskottet konstaterar vidare att det inför rådet för utrikesfrågor handel i november 2020 fanns ett enhälligt stöd i EU-nämnden för regeringens förslag till svensk ståndpunkt när det gäller handelsrelationerna mellan EU och USA. En ståndpunkt som utskottet bedömer ligger i linje med

det som förordas i motionerna. I statsrådets svar på interpellationen konstaterade hon att det vid rådet fanns ett brett stöd hos EU:s handelsministrar för att återstarta den transatlantiska handelsrelationen med en ny positiv agenda.

USA har sedan en kort tid tillbaka en ny president. Även om den nya administrationen varit tydlig med att förhandlingarna om breda frihandelsavtal inledningsvis inte kommer att ligga högst uppe på den politiska dagordningen menar utskottet att utsikterna för en konstruktiv dialog med USA i och med en ny administration förbättrats. Utskottet ser också positivt på ambitionen när det gäller frågor om handel som kommer till uttryck i kommissionens och EU:s utrikestjänsts gemensamma meddelande om en ny agenda mellan EU och USA för global förändring som refererats i det föregående. Utskottet konstaterar också att regeringen i en preliminär svensk ståndpunkt över meddelandet välkomnar ett fördjupat samarbete inom handel och utformningen av standarder och uttrycker sitt stöd för ett gemensamt reformarbete av WTO och inrättandet av ett gemensamt handels- och teknikråd mellan EU och USA. Utskottet kommer med stort intresse att följa utvecklingen på området och anser sammantaget att några tillkännagivanden enligt det som förordas i motionerna inte är motiverat.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Vissa övriga frågor om internationell handel

I motionerna 2020/21:3205 (M) yrkandena 2 och 3 samt 2020/21:3367 (M) yrkande 13 förordas tillkännagivanden om att regeringen ska vara pådrivande för att regler inom WTO följs och värna den regelbaserade ordningen för internationell handel. Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av regel efterlevnad och en regelbaserad internationell handel. Utskottet har i tidigare ställningstaganden till viss del också redan berört dessa frågor men vill tillägga att regeringen i den pågående översynen av EU:s handelspolitik i ett inspel till kommissionen betonat att det multilaterala handelssystemet inom WTO är grunden för den regelbaserade handeln och att det finns ett behov av att stärka detta system. Utskottet konstaterar att det därmed finns en samsyn i frågan och att ett tillkännagivande därmed kan undvaras.

När det gäller det som anförs i motion 2020/21:3500 (KD) yrkande 39 om ratificering av handelsavtal vill utskottet påminna om den s.k. Singapore- domen från 2017. I sitt yttrande konstaterade EU-domstolen att det frihandelsavtal som EU hade förhandlat fram med Singapore i dess dåvarande form inte kunde ingås av unionen ensam eftersom vissa av de planerade bestämmelserna omfattades av den delade befogenheten mellan unionen och medlemsstaterna. Detta gällde bestämmelser om skydd av investeringar och investeringar i den utsträckning de avser andra sådana än direktinvesteringar samt tvistlösning mellan investerare och stater. Majoriteten av de avtal som kommissionen har förhandlat fram på mandat av medlemsstaterna innehåller den typen av bestämmelser och behöver därför ratificeras av medlemsstaternas nationella, och i vissa fall även regionala, parlament för att de ska träda i kraft fullt ut och inte

enbart tillämpas provisoriskt. Utskottet vill i sammanhanget framhålla vikten av transparens i frihandelsavtalsförhandlingar och att involvera civilsamhället i förhandlingar och genomförandet av avtal som trätt i kraft. Detta var också något utskottet framhöll i sitt yttrande (ytr. 2017/18:NU4y) till utrikesutskottet i samband med godkännandet av frihandelsavtalet med Kanada. Öppna och inkluderande beslutsprocesser kan enligt utskottet bidra till att de blir mer effektiva.

I motionerna 2020/21:661 (SD) yrkande 2 och 2020/21:2554 (SD) yrkande 36 och påtalas vikten av att motverka en snedvriden konkurrens. I motion 2020/21:661 (SD) yrkandena 7 och 8 förordas vidare tillkännagivanden om inriktningen för och innehållet i handelsavtal. Utskottet har redan tidigare framhållit vikten av att motverka protektionism och verka för en fri, rättvis och hållbar handel. Med anledning av det som framhålls i dessa motioner vill utskottet även framhålla följande. Utskottet noterar att Kommerskollegium i en rapport 2020 analyserat hur industrisubventioner används av regeringar i EU, Kina och USA. Myndigheten konstaterar bl.a. att de subventioner som används i stor utsträckning är exportsubventioner som normalt sett är förbjudna enligt WTO-regelverket. Analysen visar vidare att enskilda företag får konkurrensfördelar gentemot konkurrenter i andra länder. Enligt Kommerskollegium är industrisubventioner också ett onödigt kostsamt policyverktyg i många sammanhang. Myndighetens slutsats är att regelverket behöver moderniseras och framför allt att transparensen behöver öka. Utskottet vill i sammanhanget påminna om att det redan tidigare framhållit vikten av regelefterlevnad inom WTO. Utskottet noterar också att regeringen inom ramen för den pågående översynen av EU:s handelspolitik har lämnat flera förslag när det gäller handelspolitiska skyddsinstrument. Som tidigare framkommit i betänkandet förväntas kommissionen presentera ett meddelande om den framtida handelspolitiken under det första kvartalet 2021. Utskottet kommer därmed att få möjlighet att återkomma till dessa frågor inom ramen för den ordinarie hanteringen av EU-ärenden.

I motionerna 2020/21:2946 (C) yrkandena 9 och 10 och 2020/21:3500 (KD) yrkande 42 framhålls olika förslag om handel och utvecklingsländer. När det gäller handeln mellan EU och Afrika konstaterar utskottet att det pågår ett arbete, som också presenterats i det föregående, med att ta fram en ny övergripande strategi med Afrika. En del i strategin rör frågor om handel både inom den afrikanska kontinenten och mellan EU och Afrika. EU:s institutioner säger sig vara redo att dela med sig av sina erfarenheter av en tullunion och en inre marknad och lyfter fram fördelar med de långsiktiga möjligheterna att skapa ett sammanhängande frihandelsområde mellan EU och Afrika. Utskottet konstaterar att det möte som skulle hållas mellan företrädare för EU och AU i oktober 2020 har fått flyttas fram till 2021 på grund av pandemin. Utskottet välkomnar en utökad samverkan mellan EU och Afrika och det arbete som pågår. Motionsförslagen kan därmed lämnas utan åtgärd.

I motion 2020/21:2729 (MP) yrkandena 30–32 framhålls betydelsen av att standarder och handelsregler gynnar en cirkulär ekonomi. Utskottet delar

denna uppfattning. Utskottet konstaterar att regeringen enligt den nyligen beslutade handlingsplanen för cirkulär ekonomi kommer att främja utvecklingen av standarder som understöder en resurseffektiv cirkulär och giftfri produktdesign. Av handlingsplanen framgår att regeringen i riktlinjebrevet till Sveriges Standardiseringsförbund har angett att förbundet ska bidra till regeringens exportstrategi respektive strategi för cirkulär ekonomi och i detta särskilt beakta hur standardisering kan användas för att främja omställningen till en resurseffektiv, cirkulär och giftfri produktdesign och cirkulär ekonomi i stort, samt även för att främja svensk export. Vidare ska förbundet uppmärksamma och verka för en kompetenshöjning hos relevanta myndigheter om standardiseringens möjligheter och förutsättningar på nationell och internationell nivå. På europeisk nivå ska det bidra till genomförandet av den gröna omställningen och hållbar återhämtning i linje med EU:s gröna giv, inklusive omställning till en resurseffektiv och giftfri cirkulär ekonomi och övrig klimat-omställning. Utskottet ser positivt på dessa åtgärder.

I motion 2020/21:3487 (M) yrkande 7 efterfrågas tydliga regler för geografiska ursprungsbeteckningar som inte innebär ökad protektionism. Utskottet delar motionärernas beskrivning att värdekedjorna inom allt fler områden blir alltmer komplexa. Samtidigt kvarstår viktiga frågor om t.ex. en varas ursprung och innehåll inte minst ur ett konsumentperspektiv. Utskottet noterar att regeringen i den nyligen omnämnda handlingsplanen för cirkulär ekonomi framhåller att den ska främja en tydlig och lättillgänglig information om produkters innehåll, ursprung och miljöpåverkan och hur de kan återvinnas eller tas om hand. Vidare framgår av handlingsplanen att regeringen inom ramen för EU-arbetet avser att verka för att s.k. produktpass införs och att de får en utformning som stämmer med den fria rörligheten för varor och gemensamma principer för internationell handel. Riksdagen kan därför avslå detta motionsyrkande.

När det gäller handel med sälprodukter som tas upp i motionerna 2020/21:952 (M) och 2020/21:2804 (KD) yrkande 17 riktade riksdagen våren 2020 ett tillkännagivande till regeringen med den inriktning som föreslås i motionerna. Utskottet noterar att statsrådet Jennie Nilsson i svaret på en skriftlig fråga (fr. 2020/21:74) i september 2020 uppgav att regeringen inte har för avsikt att agera i frågan eftersom den bedömer att möjligheterna att i nuläget driva frågan om att häva EU:s förbud mot handel av sälprodukter är mycket små. I mitten av mars 2021 kommer regeringen i en skrivelse redovisa vilka åtgärder den vidtagit bl.a. mot bakgrund av riksdagens tillkännagivanden. Utskottet får då en möjlighet att följa upp tillkännagivandet från våren 2020. Utskottet ser ingen anledning att frånga den ordningen.

Utskottet har också tidigare behandlat förslag liknande de i motionerna 2020/21:151 (KD), 2020/21:661 (SD) yrkande 13 och 2020/21:678 (SD) yrkande 6 om att ingå ett handelsavtal med Taiwan. Senast var våren 2020 (bet. 2019/20:NU15) då utskottet påminde om att det nyligen i ett yttrande till utrikesutskottet (yttr. 2019/20:NU3y) över regeringens skrivelse Arbetet i frågor som rör Kina (skr. 2019/20:18) förordade att utrikesutskottet skulle

avstyrka motionsyrkandet. Utrikesutskottet, som avstyrkte yrkandet, konstaterade att EU:s Kinastrategi från 2016 bekräftar att förbindelserna med Taiwan ska fortsätta utvecklas och uppmanade samtidigt regeringen att fortsätta utveckla relationerna med Taiwan. Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande.

När det gäller ratificeringen av handelsavtalet med Mercosur berörde utskottet frågan våren 2020 (bet. 2019/20:NU15). Utskottet avstyrkte då ett förslag om att regeringen bör verka för att stoppa handelsavtalet med Mercosur och kräva bindande klimat- och miljöåtaganden för fortsatta förhandlingar med hänvisning till aktuella myndighetsuppdrag och den förda politiken. Utskottet konstaterar att det i år dels finns förslag om att regeringen ska verka för en skyndsam ratificering av avtalet (mot. 2020/21:661 [SD] yrkande 12), dels att Sverige och EU inte bör skriva under avtalet så länge regnskogen skövlas och människor fördrivs från sina hem (mot. 2020/21:3639 [MP] yrkande 2). Som framgår av det föregående noterar utskottet att statsrådet Anna Hallberg i november 2020 besvarade en interpellation om avtalet (ip. 2020/21:88). I svaret informerade statsrådet om att kommissionen aviserat att den kommer att föra en dialog med Mercosurländerna om ytterligare åtaganden vad gäller hållbarhetsfrågor för att förbättra förutsättningarna för en ratificering. Statsrådet framhöll att regeringens grundläggande ingångsvärde är att handelsavtal innebär en möjlighet att påverka till det bättre och att man stöder kommissionens initiativ. Samtidigt betonade statsrådet att man fortsätter att nära bevaka utvecklingen i Brasilien och att utvecklingen med skogsavverkningarna i Amazonas kan få effekter för ratificeringen av avtalet varför statsrådet uttryckte en förhoppning om att Brasilien agerar med den kraft och det allvar som situationen kräver. Utskottet anser att förslagen bör lämnas utan åtgärd.

I motion 2020/21:836 (S) förordas ett tillkännagivande om en jämställd och feministisk handelspolitik. Utskottet konstaterar att regeringen och ett antal andra medlemsländer särskilt har lyft fram frågan om jämställdhet mellan kvinnor och män i ett gemensamt inspel till kommissionen inom ramen för översynen av EU:s handelspolitik. Medlemsländerna uppmanar kommissionen att agera för att maximera nyttan av handel för kvinnor genom att säkerställa att handelspolitiken skapar möjligheter för kvinnor att vara ledare och entreprenörer genom att förorda anständiga och jämställda arbetsvillkor och öka kvinnors inflytande i förhandlingar om och genomförandet av handelsavtal. Utskottet anser därmed att ett tillkännagivande kan undvaras.

Avslutningsvis anser utskottet att riksdagen kan avslå motion 2020/21:58 (KD) yrkande 2 med hänvisning till det ställningstagande utskottet gjorde våren 2020 (bet. 2019/20:NU15).

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

EU:s inre marknad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som rör en utvecklad inre marknad, en digital inre marknad, ekodesign, exportförbudet för snus och vissa övriga frågor om EU:s inre marknad. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken, aviserade och pågående insatser.

Jämför reservation 22 (M), 23 (SD), 24 (C), 25 (L), 26 (M), 27 (C), 28 (M, KD), 29 (C), 30 (M, SD), 31 (M) och 32 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3207 av Jessica Roswall m.fl. (M) yrkande 5 föreslås att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att verka för en starkare europeisk digital inre marknad. Enligt det som anförs i motionen skulle en verklig digital inre marknad ge svenska företag större möjligheter att växa, ytterligare stärka EU:s attraktionskraft som frihandelspartner samt stärka EU:s inflytande på ett mer allmänt plan.

I kommittémotion 2020/21:3348 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 19 föreslås att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att verka för att EU:s ekodesigndirektiv ses över i syfte att bl.a. införa gemensamma kriterier för att minska utsläppen av mikroplaster från både textiltvätt i hushåll och storskaliga tvätterier i privat och offentlig regi. Enligt motionärerna har mikroplast från textila syntetfibrer som avges vid tvätt identifierats som den största utsläpsskällan uppströms till kommunala avloppsreningsverk.

Angående exportförbud av snus inom EU framhåller Jessica Rosencrantz m.fl. (M) i kommittémotion 2020/21:3350 yrkande 46 att genom en tillåten export av svenskt snus till EU finns goda förutsättningar för fler svenska jobb samtidigt som frekvensen av rönkningsrelaterad cancer potentiellt kan minska i hela EU. Motionärerna anser därför att regeringen bör verka för att upphäva exportförbudet av snus inom EU.

Att främja en europeisk digital inre marknad som underlättar för små och medelstora företag är vidare något som anförs av Maria Stockhaus m.fl. (M) i kommittémotion 2020/21:3479 yrkande 22. I motionen anförs bl.a. att en gemensam strategi på EU-nivå skulle göra det möjligt för europeiska företag att lättare få tillträde till den inre marknaden och öppna upp för en mer konkurrenskraftig global marknad.

I kommittémotion 2020/21:3487 av Lars Hjälmnered m.fl. (M) yrkande 1 framhålls vikten av att skapa förutsättningar för ökad tjänsteexport. Motionärerna anser att den inre marknaden för tjänster och digitala tjänster behöver stärkas genom att fler sektorer omfattas av tjänstehandel, som t.ex. välfärds-tjänster. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att initiera ett arbete inom EU för en ökad tjänstehandel. Vidare bör enligt vad som föreslås i yrkande 6 regeringen verka för att främja en digital inre marknad med övergripande

gemensamma regler, och att särregler i olika länder tas bort. Uppkoppling och avreglering liksom rimlig reglering av datahantering bör vara ledstänger i arbetet. I yrkande 11 anges vidare att hinder mellan EU-länder lagts till under coronakrisen. Motionärerna anser att det är rimligt för att möta en allvarlig pandemi men önskat långsiktigt eftersom det skadar den europeiska ekonomin och de framhåller vikten av att framöver säkra och utveckla den inre marknaden. En angelägen uppgift efter coronakrisen är enligt motionärerna att återupprätta funktion och förtroende för den inre marknaden.

Även David Josefsson (M) efterfrågar i motion 2020/21:3507 yrkande 1 att riksdagen ska uppmana regeringen att driva på för att häva försäljningsförbudet för snus i övriga EU. I motionen anges att ett upphävt förbud skulle kunna leda till fler jobb i Sverige och minskad rökning, vilket skulle ha positiva hälsoeffekter.

Att den inre marknaden gagnar Sverige som exportnation konstateras i kommittémotion 2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3. Motionärerna anför att det finns ett stort värde i en välfungerande inre marknad med förutsägbara och rättvisa regler, men menar samtidigt att fördelarna ska vägas mot riskerna med en alltför byråkratiserad inre marknad som kan innebära onödigt kostnadsdrivande regelkrångel för svenska företag. Vidare motsätter sig motionärerna marknads- och handelsfientliga tendenser som de menar på senare tid ökat inom EU.

Vidare föreslås i kommittémotion 2020/21:665 av Tobias Andersson m.fl. (SD) att regeringen ska verka för att avskaffa EU:s totalförbud mot export av svenskt snus. Snusförbudet är enligt motionärerna oförenligt med de principer som handelsunionen bygger på. Vidare framhålls att det inte finns några övertygande argument för att upprätthålla exportförbudet; tvärtom är argumenten för att tillåta export långt tyngre. Förbudet är enligt motionärerna också förenat med betydande samhällsekonomiska kostnader eftersom det innebär stora summor i förlorade exportintäkter för Sverige.

Thomas Morell m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2020/21:2218 yrkande 75 att en minimering av antalet berusade trafikanter på vägarna är prioriterat. En del i att minska antalet berusade trafikanter är enligt motionärerna att alla alkomätare som säljs ska vara godkända av ett ackrediteringsföretag. Motionärerna framhåller att de billigare alkomätarna generellt inte är pålitliga, vilket kan leda till en falsk trygghet för användaren.

I kommittémotion 2020/21:2918 av Magnus Ek m.fl. (C) anförs i yrkande 7 att om kretsloppen ska kunna slutas så måste detta planeras för redan i de allra första produktionsstegen, när en vara designas och utformas. En avsevärd del av lagstiftningen kring detta regleras på EU-nivå med syftet att unionens tillverkningsindustri ska kunna konkurrera på lika villkor. Motionärerna vill därför att unionens ekodesigndirektiv utökas till fler produktgrupper och ställer successivt högre krav på insatsvarornas hållbarhet, resurseffektiviteten, livslängden och den funktionella återvinningsgraden.

Vidare så anförs i kommittémotion 2020/21:2920 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 12 att det genom nationella riktlinjer, och i förlängningen i EU:s eko-designdirektiv, ska införas krav på att bl.a. toaletter, duschar och blandare ska vara vattensnåla i syfte att nå en mer effektiv vattenanvändning.

I kommittémotion 2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) framhålls att digitaliseringen av samhället förstärker en trend mot både globala nätverk och decentraliserade strukturer där växande småföretag blir alltmer avgörande för konkurrenskraften. Nya jobb skapas när startup-företag växer och blir större. Därför anser motionärerna att politiken måste fokusera på att underlätta denna resa för nya företag. I yrkande 21 i denna del föreslås därför bl.a. att EU skapar en gemensam digital inre marknad samt värnar den ekonomiska stabiliteten i unionen för att därigenom möjliggöra för fler investeringar. I samma motion anförs vidare att det är viktigt att inse att coronapandemin med största sannolikhet inte är den sista kris som Europa kommer att ställas inför och att framtida hot och utmaningar kan drabba enskilda länder likväl som EU i sin helhet. Därför menar motionärerna att EU redan i dag måste börja rusta för att möta nya kriser och konflikter. Till särskilt viktiga områden hör bl.a. EU:s inre marknad och fria rörlighet för personer och varor. I yrkande 22 föreslås därför att Sverige bör verka för att den inre marknaden och den fria rörligheten för personer upprätthålls även i kristider.

Att utveckla den inre marknaden med resten av omvärlden understryks i kommittémotion 2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del. Motionärerna betonar att EU:s marknad är en stor bidragande faktor till dagens välbefinnande och framhåller vikten av att EU fortsätter att slå vakt om den fria rörligheten för varor, tjänster och kapital samt att EU motsätter sig medlemsländers försök till protektionism.

Vissa kompletterande uppgifter

Kommissionens arbetsprogram för 2021

Kommissionens arbetsprogram för 2021 innehåller flera delar som berör den inre marknaden. Kommissionen beskriver bl.a. sina ambitioner när det gäller EU:s återhämtningsplan (Next Generation EU) och den gröna och digitala omställningen. Vidare anför kommissionen att den kommer att fortsätta den pågående översynen av konkurrensreglerna för att hålla dem anpassade bl.a. till den allt snabbare digitaliseringen av ekonomin. Kommissionen kommer även att uppdatera den nya industristrategin för Europa för att ta hänsyn till konsekvenserna av covid-19, den globala konkurrenssituationen och den allt snabbare gröna och digitala omställningen.

Kommissionen anför också att den kommer att verka för att förbättra EU-rättens tillämpning, genomförande och efterlevnad. Kommissionen framhåller att det är särskilt viktigt för en väl fungerande inre marknad, för skydd av viktiga leveranskedjor och för att upprätthålla medborgarnas rättigheter och genomföra den europeiska gröna given. Kommissionen tänker fortsätta att

stödja och samarbeta med medlemsstaterna för att snabbt och korrekt genomföra nya och befintliga EU-regler, och samtidigt inte tveka för att upprätthålla EU-rätten genom överträdelseförfaranden när det behövs.

EU:s inre marknad och ekonomisk återhämtning

I september 2020 möttes EU:s ministerråd för konkurrensfrågor för att i ljuset av coronapandemin diskutera en fördjupad inre marknad för återhämtning och ett konkurrenskraftigt och hållbart Europa. Bred enighet rådde i rådet om behovet av att snabbt återställa den inre marknadens integritet genom att ta bort alla tillfälliga undantag som enskilda medlemsländer infört under pandemin. Ministrarna uppmanade kommissionen att senast den 15 januari 2021 lägga fram en årlig strategisk rapport som ett verktyg för att hitta och ta bort omotiverade hinder, bedöma den inre marknadens motståndskraft och utvärdera hur det går med genomförandet av 2020 års handlingsplan för efterlevnad. Det fanns vidare ett brett stöd för en inre marknad som bättre klarar av att stå emot framtida kriser. Med utgångspunkt i en allt svårare internationell miljö förespråkade ministrarna bl.a. en starkare europeisk ekonomisk och social motståndskraft samt strategiskt oberoende inom känsliga och viktiga tekniska sektorer. Samtidigt bör principerna om en öppen ekonomi och fri, rättvis och hållbar handel upprätthållas. Regeringen framhåller att de i förhandlingarna fick gehör för bl.a. tjänstesektorns betydelse, standardisering och digitalisering.

Handelshinder inom EU

I november besvarade statsrådet Anna Hallberg en skriftlig fråga av Johan Hultberg (M) om handelshinder inom EU (fr. 2020/21:449). Statsrådet framhöll att regeringen fortsätter att understryka vikten av en välfungerande inre marknad även i kristider. Regeringen har också påtalat att det finns behov av en mer strategisk och framtidsinriktad diskussion om hur det bäst säkerställs att de regler och principer som EU:s medlemsstater kommit överens om gemensamt ska kunna fungera fullt ut. Statsrådet konstaterade att de flesta medlemsstater hade tagit bort sina restriktioner men att vissa fortfarande kvarstod. Statsrådets bedömning var att det behövs en ordentlig diskussion om hur den inre marknadens funktion ska säkerställas även i kristider. Statsrådet informerade om att kommissionen vid konkurrenskraftsrådets möte i september 2020 uppmanades att presentera en rapport med åtgärder, inklusive lagstiftning, för den inre marknadens motståndskraft utifrån covid-19. Statsrådet informerade vidare om att det pågår en diskussion inom EU för hur en liknande situation kan undvikas i framtiden inom ramen för återhämtningsplanen och diskussionen om bättre efterlevnad av EU-regelverket. Statsrådet framhöll att regeringen avser att ta en aktiv och konstruktiv roll i denna diskussion. Regeringen verkar också för en förbättrad och stärkt tillämpning av det verktyg som finns på varuområdet där medlemsstaterna anmäler förslag till nationella regler till kommissionen. Syftet med verktyget är att motverka omotiverade

hinder på den inre marknaden där medlemsstaterna tillsammans med kommissionen deltar i ett slags europeiskt remissförfarande. Enligt verktyget ska exempelvis inte ett nationellt förslag kunna antas förrän remissförfarandet har avslutats.

Regeringen har även framfört synpunkter och förslag när det gäller den här typen av handelshinder på den inre marknaden i den pågående översynen av EU:s handelspolitik.

Sveriges export- och investeringsstrategi

I export- och investeringsstrategin konstateras att det trots att EU är Sveriges hemmamarknad kvarstår onödiga hinder för fri rörlighet för varor och tjänster som hämmar Sveriges och EU:s tillväxtpotentialer. I strategin framhålls att en fördjupad och välfungerande inre marknad är viktig för att säkra EU:s internationella konkurrenskraft och att arbetet med den inre marknaden därför även fortsättningsvis bör utgöra en av kommissionens huvudprioriteringar. Enligt vad som anförs i strategin bör kommissionen ha en öppen handels- och investeringspolitik gentemot omvärlden. Detta innebär enligt vad som sägs i strategin att den inre marknadens regelverk så långt som möjligt behöver vara globalt anpassat. Regelverk och strategier för den inre marknaden bör enligt vad som sägs i större utsträckning samordnas med den yttre handelspolitiken.

Regeringens prioriteringar för den inre marknaden 2019–2024

Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) närmare redogjort för regeringens prioriteringar för den inre marknaden 2019–2024. Regeringen anser bl.a. att den fria rörligheten för tjänster bör prioriteras särskilt i ljuset av den lägre mognadsgraden för tjänsterörligheten och eftersom tjänstehandeln ökar alltmer i betydelse. På varuområdet anser regeringen att funktionaliteten i och tillämpningen av regelverket behöver stärkas. En fortsatt anpassning av den inre marknaden till den digitala utvecklingen är också något som regeringen anser bör prioriteras. Angeläget är också att konkurrenslagstiftningen, konkurrenstillsynen och reglerna för marknader främjar den digitala ekonomin och fångar upp eventuella nya utmaningar på området. För att bättre omsätta den inre marknaden i praktiken bör såväl kommissionen som medlemsstaterna fokusera på att genomföra och följa regelverket för den inre marknaden under kommande år. Regeringen vill bl.a. se en långsiktig plan för bättre genomförande och efterlevnad och att strukturella problem som inte kunnat lösas med problemlösungsverktyget Solvit följs upp. Vidare framhåller regeringen att standardisering har påtagliga nyttoeffekter för både företag och konsumenter. Regeringen anser att det är angeläget att den europeiska standardiseringen fortsätter att vara flexibel, inkluderande och marknadsanpassad så att den kan fortsätta att bidra till innovation och ständigt bättre varor och tjänster som uppfyller användarnas behov. Regeringen vill också se en europeisk standardisering som i största möjliga utsträckning stöder utvecklingen av internationella standarder och underlättar handeln med omvärlden.

Aktuella förslag om EU:s digitala inre marknad

Den 15 december 2020 presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket med förslag till förordning om konkurrensdrivna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn (COM(2020) 842) och förslag till förordning om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring och om ändring av e-handelsdirektivet (COM(2020) 825). Förslagen benämns Digital Markets Act (DMA) respektive Digital Services Act (DSA) och är en del i kommissionens strategi för att forma EU:s digitala framtid. De övergripande två målen med DMA och DSA är enligt kommissionen att skapa ett säkrare digitalt utrymme där de fundamentala rättigheterna för alla användare av digitala tjänster skyddas och att skapa lika villkor för att främja innovation, tillväxt och konkurrenskraft i såväl EU:s inre marknad som globalt.

DMA innehåller förslag till en förhandsreglering av plattformar och delar från initiativet till ett nytt konkurrensverktyg. Förslaget syftar till att harmonisera regler för att säkerställa konkurrensdrivna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn där företag som fungerar som s.k. grindvakter (gatekeepers) bedriver verksamhet. Förordningen ska tillämpas på s.k. centrala plattformstjänster som tillhandahålls eller erbjuds av grindvakter till företagsanvändare som är etablerade inom EU eller slutanvändare som är etablerade eller vistas inom EU, oavsett grindvaktens etablerings- eller lokaliseringsort och oavsett vilken lag som annars gäller för tillhandahållandet av tjänster. Nationella myndigheter får enligt förslaget inte fatta beslut som skulle strida mot ett beslut som kommissionen har antagit enligt förordningen. Kommissionen och medlemsstaterna ska samarbeta och samordna sina verkställighetsåtgärder.

DSA innehåller förslag som med utgångspunkt i de centrala principer som fastställs i direktivet om elektronisk handel syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för tillhandahållandet av innovativa digitala tjänster på den inre marknaden, bidra till säkerhet online och skydd av grundläggande rättigheter samt skapa en stabil och hållbar styrningsstruktur för effektiv övervakning av leverantörer av förmedlingstjänster.

Ekodesign

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 (nedan ekodesigndirektivet) är ett ramdirektiv, vilket innebär att det inte direkt fastställer ekologiska minimikrav. Utskottet har i ett tidigare betänkande redogjort närmare för direktivet (bet. 2019/20:NU15). I betänkandet redogjorde även utskottet för kommissionens förordning (EU) 2019/2023 om bl.a. fastställande av krav på ekodesign för tvättmaskiner för hushållsbruk och kommissionens kommande översyn av förordningen i vilken kommissionen ska lägga särskilt fokus på genomförbarhet och lämplighet för nya krav, t.ex. på filter, som kan minska mängden mikroplast i vattenutflödet.

I kommissionens arbetsprogram för 2021 anför kommissionen att den kommer att fortsätta genomföra handlingsplanen för den cirkulära ekonomin med

inriktning på ekodesign och hållbara produkter, särskilt cirkulär elektronik med ambitionen att förbättra insamling, återanvändning och reparation av mobiltelefoner, bärbara datorer och annan elektronik. Kommissionen avser att presentera ett initiativ för hållbara produkter inklusive en översyn av ekodesigndirektivet under det fjärde kvartalet 2021.

I sammanhanget kan även nämnas att regeringens handlingsplan för cirkulär ekonomi som beslutades i januari 2021 innehåller åtgärder på området ekodesign.

Exportförbudet för snus

Inom EU råder sedan 1992 ett förbud mot tobak för oralt bruk med undantag för tobaksprodukter som är avsedda att rökas eller tuggas. Eftersom svenskt snus varken röks eller tuggas råder försäljningsförbud. När Sverige blev medlem i EU 1995 beviljades landet ett permanent undantag från snus-förbudet. Cigaretter och traditionella rökfria tobaksprodukter (inklusive vissa asiatiska och afrikanska varianter, tuggtobak och nässnus) kan dock säljas lagligt inom unionen. EU:s nu gällande tobaksproduktdirektiv antogs 2014 (2014/40/EU). Av direktivet framgår att det svenska undantaget för snus finns kvar och att export- och försäljningsförbudet för svenskt snus till resten av EU kvarstår.

Förbudet prövades av EU-domstolen under 2018 (mål C-151/17). En begäran om förhandsavgörande som framställdes i ett mål vid en brittisk förvaltningsdomstol mellan Swedish Match AB och Storbritanniens minister för hälso- och sjukvård (Secretary of State for Health and Social Care) om förbudet mot tillverkning och distribution av tobak för användning i munnen i Storbritannien är lagenligt. Frågan gällde huruvida snusförbudet i EU:s tobaksproduktdirektiv strider mot de EU-rättsliga principerna, den fria rörligheten för varor eller EU:s rättighetsstadga. EU-domstolen meddelade förhandsavgörandet den 22 november 2018 i vilket domstolen kommer fram till att snusförbudet i EU:s nya tobaksdirektiv inte är i strid med någon EU-rättslig princip och därmed är giltigt. Det innebär att det kommer att råda ett fortsatt förbud mot försäljning av snus inom EU, med undantag för Sverige. EU-domstolens förhandsavgörande kan inte överklagas.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande de nu aktuella om EU:s inre marknad och exportförbudet för snus har senast behandlats våren 2020 (bet. 2019/20:NU15). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till den förda politiken, gällande rätt och pågående insatser. Förslag liknande de i motionerna 2020/21:3487 (M) yrkande 6, 2020/21:2918 (C) yrkande 7 och 2020/21:2926 (C) yrkande 22 har tidigare inte behandlats av utskottet i närtid.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- En utvecklad inre marknad
- En digital inre marknad
- Ekodesign
- Exportförbudet för snus
- Vissa övriga frågor om EU:s inre marknad.

En utvecklad inre marknad

Utskottet vill inledningsvis framhålla betydelsen av EU:s inre marknad samt vikten av att undanröja hinder för att genomföra en väl fungerande inre marknad och utveckla den gränsöverskridande handeln. Senast utskottet behandlade motioner om att främja och utveckla den inre marknaden var våren 2020 (bet. 2019/20:NU15). Den inre marknaden var då satt ur spel som en konsekvens av coronapandemin. Utskottet konstaterade då att det än mer tydliggjort vikten av en fungerande marknad och aktualiserat frågor av mer akut karaktär. Situationen är inte lika akut längre men utskottet vill ändå framhärda i vikten av att komma till rätta med användandet av den typen av akuta exportrestriktioner som vissa medlemsländer införde mot bakgrund av pandemin. Utskottet välkomnar därför att regeringen inom ramen för den pågående översynen av EU:s handelspolitik i ett inspel till kommissionen understrukt vikten av att det finns robusta system på plats som motverkar att länder vidtar sådana åtgärder i framtiden. Utskottet noterar att regeringen anför att den typen av system ska vara baserade på en gemensam definition och tolkning av kritiska samhällsfunktioner baserade på en gedigen riskanalys. De bör också inkludera åtgärder för att främja korrekt tillämpning av överenskomna principer och policies. Utskottet noterar också statsrådet Anna Hallberg svar på en skriftlig fråga om handelshinder inom EU som refererats i det föregående. Som utskottet redan uttryckt är det angeläget att komma till rätta med de problem som kvarstår och utskottet ser därför positivt på att regeringen avser att ta en aktiv och konstruktiv roll i de pågående diskussionerna inom EU.

I ett mer långsiktigt perspektiv finns det många andra viktiga åtgärder som behöver vidtas för att främja och utveckla EU:s inre marknad, vilket också tas upp i flera av de aktuella motionerna. Inte minst kan mer göras för att säkerställa att de åtgärder som det redan fattats beslut om genomförs på ett tillfredsställande sätt i samtliga medlemsstater. En välfungerande inre marknad är viktig för att säkra Sveriges och EU:s internationella konkurrenskraft. Utskottet vill samtidigt påpeka att den inre marknaden inte bör vara ett mål i sig utan ett medel, och stora krav måste ställas på bl.a. säkerhet, arbetsrätt, folkhälsa, miljöhänsyn och konsumentskydd.

Våren 2020 avstyrkte utskottet flera liknande förslag som de nu aktuella (bet. 2019/20:NU15). Utskottet hänvisade bl.a. till regeringens prioriteringar

för den inre marknadspolitiken. Utskottet konstaterar att dessa prioriteringar fortfarande är aktuella. Därtill noterar utskottet att regeringen inför den nyss nämnda översynen av EU:s handelspolitik påtalat för kommissionen vikten av att stärka den inre marknaden genom att verka för regelefterlevnad, avlägsnande av kvarvarande hinder, förespråka vidare integration och en internationellt orienterad europeisk standardisering. Regeringen har också särskilt framhållit att EU behöver öka sina ansträngningar för att förbättra och stärka den fria rörligheten för tjänster på den inre marknaden. Regeringen efterfrågar särskilt en policy med fokus på industrirelaterade tjänster. Som framgår i det föregående har kommissionen också initierat flera initiativ för att utveckla den inre marknaden som utskottet kommer att återkomma till inom ramen för den ordinarie hanteringen av EU-ärenden.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

En digital inre marknad

I de aktuella motionerna förordas att regeringen ska verka för att främja en digital inre marknad. Utskottet vill inledningsvis påminna om att det behandlade liknande förslag våren 2020 (bet. 2019/20:NU15). Utskottet konstaterade att en fortsatt anpassning av den inre marknaden till den digitala utvecklingen är prioriterat för regeringen. Utskottet instämde i att det var en viktig uppgift och konstaterade att det även låg i linje med det som anfördes i motionerna som därmed enligt utskottet kunde avstyrkas. Som utskottet tidigare konstaterat ligger regeringens prioriteringar för EU:s inre marknad kvar. Utskottet konstaterar även att regeringen inom ramen för den pågående översynen av EU:s handelspolitik framfört synpunkter och förslag till kommissionen när det gäller att utnyttja de möjligheter som digital handel erbjuder. När det gäller den inre marknaden framhåller regeringen att den kan stärkas exempelvis genom förordningen om en inre marknad för digitala tjänster och genom åtgärder som bygger på en grundlig analys och ett användarperspektiv. Utskottet delar bedömningen att det är viktigt att vidta åtgärder på området och konstaterar att kommissionen nyligen presenterat ett förslag om en förordning om en inre marknad för digitala tjänster. Kommissionen har även nyligen framlagt ett förslag till förordning om konkurrerande och rättvisa marknader i den digitala sektorn. Utskottet kommer att behandla dessa inom ramen för den ordinarie hanteringen för EU-ärenden.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Ekodesign

Utskottet har redan framhållit vikten av att den inre marknaden inte bör vara ett mål i sig utan ett medel. Ett sådant exempel är när det införs gemensamma kriterier för olika produkter inom ramen för EU:s ekodesigndirektiv. I motion 2020/21:2918 (C) yrkande 7 förordas att regeringen ska verka för att direktivet utökas till fler produktgrupper. Utskottet noterar att kommissionen under det fjärde kvartalet 2021 avser att presentera ett initiativ för hållbara produkter, i

vilket en översyn av ekodesigndirektivet ingår. Utskottet kan vidare konstatera att det av regeringens nyligen beslutade handlingsplan för cirkulär ekonomi framgår att regeringen kommer att verka för att ekodesigndirektivet utvecklas i riktning mot en cirkulär ekonomi. Av handlingsplanen framgår vidare att Energimyndigheten tillsammans med Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen och Elsäkerhetsverket har fått i uppdrag att utarbeta förslag och vara pådrivande när det gäller resurseffektivitet i arbetet med utveckling av ekodesigndirektivets och energimärkningsförordningens produktförordningar. Det kan t.ex. handla om att ställa krav på att produkter ska vara lätta att reparera eller materialåtervinna. Det finns därmed enligt utskottet inte skäl för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen enligt det som förordas i motionen.

I motion 2020/21:3348 (M) yrkande 19 efterfrågas ekodesignkrav på tvättmaskiner för att minska utsläppen av mikroplaster och i motion 2020/21:2920 (C) yrkande 12 efterfrågas tydliga ekodesignkrav på produkter som används vid vattenförbrukning i syfte att nå en mer effektiv vattenanvändning. Utskottet vill påminna om att det avstyrkte två likalydande yrkanden våren 2020 (bet. 2019/20:NU15) med hänvisning till pågående arbete inom EU. Utskottet ser ingen anledning att ompröva sitt ställningstagande men vill liksom då framhålla att det delar motionärernas uppfattning om vikten av att minska utsläppen av mikroplaster och uppnå en mer effektiv vattenanvändning.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Exportförbudet för snus

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motionsyrkanden som på olika sätt berört exportförbudet för svenskt snus, senast våren 2020 (bet. 2019/20:NU15). Utskottet vill inledningsvis återigen påminna om att ett reviderat tobaksproduktdirektiv antogs den 3 april 2014 och att det av detta framgår att export- och försäljningsförbudet för svenskt snus till resten av EU kvarstår, liksom det svenska undantaget för snus. Vidare kan utskottet i likhet med tidigare konstatera att EU-domstolen i ett förhandsavgörande hösten 2018 slog fast att exportförbudet för snus inte strider mot EU-rättsliga principer. Utskottet har i tidigare ställningstaganden framhållit att en omförhandling av tobaksdirektivet skulle kunna medföra att det undantag för snus som Sverige har i dag hotas. Vid sin senaste behandling noterade även utskottet att statsrådet Anna Hallberg i svaret på en interpellation i februari 2020 (ip. 2019/20:191) tydliggjort att regeringen värnar om det svenska undantaget och regleringen av innehållet i snus. Statsrådet anförde vidare att hon inte var beredd att aktivt arbeta för att EU:s förbud mot export av snus till andra medlemsstater avskaffas eftersom detta skulle aktualisera frågan om en omförhandling av tobaksproduktdirektivet.

Utskottet ser nu liksom då inte några skäl att ändra sina tidigare bedömningar och avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Vissa övriga frågor om EU:s inre marknad

I motion 2020/21:3487 (M) yrkande 1 förordas att regeringen ska skapa förutsättningar för ökad tjänsteexport på den inre marknaden, och i samma motion yrkande 6 framhåller motionärerna sin syn på inriktningen av EU:s e-handelsdirektiv. Utskottet konstaterar att regeringen i sina prioriteringar för den inre marknaden 2019–2024 anför att den fria rörligheten för tjänster bör prioriteras särskilt i ljuset av den lägre mognadsgraden för tjänsterörligheten och eftersom tjänstehandeln ökar alltmer i betydelse. Därtill noterar utskottet att regeringen inom ramen för det pågående översynen av EU:s handelspolitik uttalat att den inre tjänstemarknaden behöver stärkas för att förbättra EU:s konkurrenskraft och föreslår att EU ska ta fram en policy med fokus på industrirelaterade tjänster. När det gäller e-handelsdirektivet konstaterar utskottet att kommissionen nyligen presenterat ett lagstiftningspaket med förslag på två nya förordningar: en om konkurrerande och rättvisa marknader i den digitala sektorn och en om en inre marknad för digitala tjänster. Dessa är tillsammans tänkta att ersätta de nuvarande reglerna om digitala tjänster i EU och uppdatera e-handelsdirektivet. Utskottet kommer att återkomma till dessa initiativ inom ramen för den ordinarie hanteringen av EU-ärenden.

När det gäller handel med vissa produkter på EU:s inre marknad förordas i motion 2020/21:2218 (SD) yrkande 75 att det endast ska få säljas certifierade alkoholmätare på den inre marknaden. Utskottet har vid flera tidigare tillfällen avstyrkt identiska förslag, senast våren 2020 (bet. 2019/20:NU15) och i sitt ställningstagande bl.a. konstaterat att det sedan 2013 finns två internationella standarder för alkoholmätare. Utskottet vidhåller sin uppfattning att även om standarderna i sig inte hindrar försäljningen av undermåliga alkoholmätare fyller de en viktig funktion eftersom de kan vägleda konsumenterna att hitta de produkter som uppfyller kraven, då det tydligt framgår vilka produkter som är certifierade enligt den aktuella standarden.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Export, import och utländska direktinvesteringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som rör FN-upphandlingar, livsmedels-export, privata aktörer inom exportrådgivningen, exportfrämjande av klimatteknik och vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken, aviserade och pågående insatser.

Jämför reservation 33 (M, SD), 34 (M), 35 (SD), 36 (KD), 37 (M), 38 (SD), 39 (M), 40 (SD), 41 (L), 42 (M, KD), 43 (SD), 44 (C) och 45 (L).

Motionerna

Utländska direktinvesteringar är viktiga för Sveriges välbefinnande, tillväxt och sysselsättning, anför Maria Strömkvist och Roza Güclü Hedin (båda S) i motion 2020/21:2009. Motionärerna anser att regeringen jobbar aktivt med att främja utländska direktinvesteringar men ser ändå ett behov av att regeringen ser över möjligheten att inrätta en samordningsinstans för utländska direktinvesteringar i Sverige.

Moderaterna föreslår i motion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. yrkande 3 att Naturvårdsverket får i uppdrag att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export. I motionen konstateras att myndigheten i dag har i uppdrag att mäta territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp. Motionärerna framhåller att den svenska industrin är koldioxideffektiv och att forskning visar att svensk export av varor bidrar till minskade globala utsläpp. Syftet med uppdraget till Naturvårdsverket är att minska risken för politiska beslut som riskerar att orsaka koldioxidläckage och negativa samhällsekonomiska konsekvenser för Sverige genom att produktion flyttar utomlands.

I kommittémotion 2020/21:3487 Lars Hjälmered m.fl. (M) anförs i yrkande 2 att regeringen bör utveckla insatserna för svenska företags möjligheter att medverka i FN-upphandlingar. Motionärerna påpekar att FN under 2019 upphandlade varor och tjänster för över 165 miljarder kronor, varav endast 0,16 procent upphandlades från Sverige, vilket vida understiger Sveriges andel av FN:s budget. Vidare förordas i yrkande 4 ett tillkännagivande om att öppna upp för privata kvalitetssäkrade aktörer inom exportrådgivning. Myndigheternas, och statens, uppgift skulle därmed i huvudsak begränsas till att utifrån de politiska målen sätta upp allmänna ramar och fatta inriktningsbeslut för insatser och för kvaliteten på genomförare samt uppföljning och kontroll. I motionen konstateras vidare att många företag och jobb har gått förlorade under den pågående pandemin. Motionärerna betonar i yrkande 12 vikten av att identifiera och tillvarata handelspotentialen för Sverige efter coronan. Motionärerna framhåller även att Sverige behöver ett förstklassigt främjande av handel. I yrkande 13 anförs vikten av att dra lärdom av de analyser som genomförts när

det gäller Business Swedens verksamhet, och motionärerna anser att mål och medel för att fullfölja uppdraget behöver förtydligas. De anför vidare att etableringar av energiintensiva industrier i Sverige kan leda till stora miljövinster, eftersom Sverige ofta är att betrakta som ett föregångsland ur hållbarhetssynpunkt. Regeringen bör därför i enlighet med vad som anförs i yrkande 14 uppmanas att främja etableringar av industriell verksamhet i Sverige. Riksdagen bör vidare enligt yrkande 15 uppmana regeringen att värna och utveckla den svenska livsmedelsexporten och att i ett sådant arbete dra lärdom från tidigare satsningar på området. Motionärerna konstaterar att Sverige har en omfattande livsmedelsproduktion som också har utvecklats väl, och att det finns goda möjligheter att öka exporten från sektorn. Ytterligare en sektor där exporten bör främjas är enligt vad som anförs i motionens yrkande 16 svensk effektiv klimatteknik. Handeln med varor som är klimatsmarta är enligt motionärerna en viktig hävstång för den fria handeln.

Den internationella konkurrensen har ökat i småbåtsindustrin och den svenska exporten har under flera år minskat, konstateras det i motion 2020/21:1195 av Edward Riedl (M). Motionären föreslår därför att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att se över möjligheten att införa exportstöd liknande det i andra länder för att få igång exporten hos den svenska småbåtsindustrin.

Sten Bergheden (M) förordar i motion 2020/21:2302 att riksdagen ska uppmana regeringen att ta fram en tydlig strategi för ökad export av svensk mat. Motionären menar att många andra länder har kommit mycket längre i sitt arbete med att marknadsföra och sälja sina matprodukter runt om i världen och anser att Sverige bör ta lärdom av hur dessa länder arbetar för att lyckas med export av egenproducerad mat. En marknadsföringsstrategi skulle kunna leda till ökad export och därmed skapa fler arbetsplatser i Sverige, anför motionären.

Lars Hjalmered m.fl. (M) konstaterar i motion 2020/21:3483 yrkande 25 att uppdelningen mellan Visit Sweden, Business Sweden och Svenska institutet är oklar. Motionärerna anför att var och en av dessa aktörer har angelägna uppgifter för att främja export- och investeringsfrämjande, men att de delvis har olika uppdrag och olika inriktningar och att det även finns överlappningar mellan aktörernas olika verksamheter. Med utgångspunkt i att export- och investeringsfrämjandet ska vara effektivt förordas att regeringen ska se över olika former av samarbete, samordning eller sammanslagning mellan aktörerna, med undantag för främjandearbetet som utförs vid ambassader och konsulat.

I motion 2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) anförs att svenskar som tjänstgör i svenska företag utomlands är en viktig länk i kedjan för den svenska välfärden eftersom Sveriges export utan deras insatser skulle vara mindre. Motionärerna förordar i yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen ska se över helheten för svensk personal och deras medföljande och familjers livssituation i den svenska exportstrategin. Vidare bör enligt vad som föreslås i yrkande 4 riksdagen uppmana regeringen att se

över rätten till arbetstillstånd för den medföljande för att Sverige i alla lägen bör företräda arbetslinjen.

I kommittémotion 2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4 anförs att politisk instabilitet eller påtryckningar i exporterande nationer, länders monopolställning i fråga om vissa produkter eller naturliga orsaker kan förändra den globala handelsmarknaden. Motionärerna efterfrågar en utvärdering av svenska sektorers långsiktiga importbehov i syfte att stärka den svenska produktionen av produkter som befinner sig högt uppe i värdekedjan. Motionärerna framhåller vidare vikten av att stärka svenska exportmöjligheter genom goda handelsrelationer och världsledande produkter och tjänster som befinner sig högt uppe i värdekedjan och förordar i yrkande 5 ett tillkännagivande om detta. Befintliga nationella konkurrensfördelar bör förädlas för att stärka Sveriges marknadsandelar och för att Sverige ska ta del av nya och växande internationella tillväxtregioner. I motionen konstateras att endast en bråkdel av FN:s upphandlingar tillfaller svenska företag trots att Sverige tillhör världstoppen inom en rad områden som är intressanta för FN. Motionärerna anser att det kan göras mer för att andelen ska öka, t.ex. genom att stärka kunskapen på området inom svenska handelskamrar och Business Sweden. Riksdagen bör därför enligt yrkande 17 uppmana regeringen att vidta åtgärder för att bistå svenska företag i deras medverkan i upphandlingar inom FN. I motionen finns även förslag om den statligt finansierade exportrådgivningen. I yrkande 18 förordar motionärerna att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att utreda hur framtida regional exportrådgivning även ska kunna upphandlas av fristående aktörer. Vidare bör regeringen även enligt yrkande 19 överväga att införa en nationell samordning av medel avsedda för exportfrämjande och andra statliga insatser så att insatser inom exportfrämjande och t.ex. insatser för näringslivet och arbetstagarna inte drar åt olika håll.

I kommittémotion 2020/21:673 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5 förordar motionärerna ett tillkännagivande om att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet för att främja svenska investeringar. Detta skulle enligt vad som anförs i motionen kunna leda till ett minskat beroende av bistånd i området samtidigt som tillväxten ökar. Det skulle också kunna möjliggöra en billigare import av varor till Sverige.

Sverige och Taiwan har mycket att tjäna på ett utökat samarbete. Det framhålls i kommittémotion 2020/21:678 yrkande 5 av Markus Wiechel m.fl. (SD). Riksdagen bör därför uppmana regeringen att se över möjligheten att bredda Business Swedens mandat i Taipei.

I kommittémotion 2020/21:706 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) framhålls att Sverige har många konkurrensfördelar när det gäller etablering av datacenter, som t.ex. kallt klimat, tillgång till kompetens och en bra it-infrastruktur med stor kapacitet. Motionärerna konstaterar att det finns ett ökande behov av datalagring och därmed etablering av datacenter. För att utöka möjligheterna att nyetableringar av datacenter sker i Sverige efterfrågar motionärerna i yrkande 1 en nationell strategi som ska kanalisera de många

konkurrensfördelar som Sverige har, och föreslår att riksdagen genom ett tillkännagivande uppmanar regeringen att utarbeta en sådan strategi.

Svensk livsmedelsindustri har ett beräknat exportvärde motsvarande 70 miljarder kronor. Det skriver Staffan Eklöf m.fl. (SD) i kommittémotion 2020/21:724. För att främja exporten av svenska livsmedel förordas i yrkande 34 ett tillkännagivande om att små och medelstora livsmedelsföretag ska få stöd med kompetensutveckling inom export.

Det finns en potential för svenska företag att bidra till minskade nettoutsläpp av koldioxid i ett globalt perspektiv genom att exportera energieffektiva produkter, konstateras det i kommittémotion 2020/21:727 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7. Motionärerna föreslår därför ett tillkännagivande om att export som främjar energieffektivitet bör främjas.

I kommittémotion 2020/21:2948 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17 konstateras att endast omkring 10–15 procent av de små och medelstora företagen bedriver exportverksamhet, varav många som underleverantörer. Motionärerna menar att Sverige är en alltför begränsad testmarknad för små och medelstora företag och efterlyser åtgärder för att underlätta steget till export för dessa företag.

Sverige har potential att exportera mer livsmedel, sägs det i kommittémotion 2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD). Motionärerna förordar i yrkande 38 ett tillkännagivande om att underlätta den svenska livsmedelsexporten, bl.a. genom att inrätta livsmedelsattachéer på strategiskt viktiga marknader. I motionen efterfrågas även ett tydligt främjandeuppdrag till Business Sweden, och motionärerna anser även att kompetensen inom livsmedel behöver förbättras hos Business Sweden. Business Sweden ska tillhandahålla information till livsmedelsföretag om tillvägagångssätt liksom om potentialen och mervärdet i att förädla produkter för export.

Liberalerna anför i motion 2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. att det ska vara ett mål för det svenska klimatarbetet att främja svensk export. Motionärerna menar att det finns stor potential att stärka den svenska industrin genom att exportera tekniken bakom de goda exemplen. Statens stöd bör enligt vad som anförs i yrkande 43 i första hand gå till teknik med potential att spridas till andra länder.

I kommittémotion 2020/21:3241 av Fredrik Malm m.fl. (L) konstateras att det pågår ett arbete med att stärka skyddet mot fientliga utländska direktinvesteringar. Motionärerna efterfrågar dock ytterligare åtgärder. I yrkande 10 förordas att riksdagen ska uppmana regeringen att utreda effekten av kinesiskt ägande av svenska företag inom ramen för en institution liknande amerikanska CFIUS (Committee on Foreign Investment in the United States). Vidare bör enligt yrkande 11 Sverige kontrollera kinesiska direktinvesteringar inom den privata och statliga sektorn hårdare. Slutligen bör riksdagen även i enlighet med vad som föreslås i yrkande 12 uppmana regeringen att utreda och föra fram behovet av en granskningsfunktion för EU när det kommer till utländska direktinvesteringar i strategiskt viktiga områden.

I kommittémotion 2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 65 anfördes att det finns ett stort intresse för svensk sjukvård i andra länder. Lösningar som tas fram i Sverige, som t.ex. läkemedel, vårdkedjor och tekniska hjälpmedel kan därigenom bli till exportvaror. Motionärerna framhåller att det är viktigt att Sverige kan fortsätta bidra på detta område.

Vissa kompletterande uppgifter

Sveriges export- och investeringsstrategi

I december 2019 fattade regeringen beslut om Sveriges export- och investeringsstrategi. Strategin är framtagen av regeringen samt Centerpartiet och Liberalerna. I strategin har följande fem strategiska målsättningar formulerats:

1. Sveriges export ska öka, både i absoluta tal och som andel av BNP.
2. Fler små och medelstora företag ska exportera.
3. Sverige ska vara pådrivande för en fri, hållbar och rättvis internationell handel.
4. Sveriges innovationsledarskap ska användas för att stärka näringslivets exportförmåga och internationella konkurrenskraft.
5. Sveriges attraktionskraft för utländska investeringar, kompetens, talanger och besökare ska öka.

Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) redogjort närmare för innehållet i strategin när det gäller inriktningen och pågående och aviserade insatser för att nå de fem strategiska målen.

Livsmedelsexport

Utskottet har i ett tidigare betänkande beskrivit innehållet i regeringens livsmedelsstrategi utifrån vilken politiken ska utformas fram till 2030 (bet. 2019/20:NU15).

Den 20 december 2019 beslutade regeringen om Livsmedelsstrategins handlingsplan del 2. Handlingsplanen består av ett antal olika åtgärder som ska bidra till att nå livsmedelsstrategins övergripande mål under åren 2020–2025. Inom ramen för handlingsplanen ska det bl.a. genomföras en satsning för att få svenska anläggningar godkända för export till tredjeländer. För att öka marknadstillträdet för svenska livsmedel och jordbruksvaror ska arbetet med att utveckla exportgodkännanden fortsätta att utvecklas. Vidare ska det genomföras ett livsmedelsexportprogram med fokus på små och medelstora företag och ett regionalt exportprogram för innovativa livsmedelsföretag och livsmedelsföretag med en stor potential att nå ut på exportmarknaden. Satsningen på livsmedelsexportansvariga stationerade på potentiella tillväxtmarknader som kan bidra till att svenska företag får en kontakt på den specifika marknaden och att svenska företag finner nya exportmöjligheter ska fortsätta.

Datacenter

Utredningen om sektorsneutral och konkurrenskraftig energiskatt på el (SOU 2015:87) konstaterade att energiskatten på el för tjänsteföretag i Sverige var jämförelsevis hög i förhållande till andra länder, inklusive länder i Sveriges omedelbara närhet. Den 1 januari 2017 sänktes därför energiskatten på förbrukning av elektrisk kraft i större datacenter (minst 0,5 megawatt) till samma nivå som den som gäller för bl.a. tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Syftet med sänkningen var att förbättra konkurrenskraften för data-näringsen och stärka förutsättningarna för nyetableringar. I budgetpropositionen för 2018 föreslog regeringen att energiskattenedsättningen för elförbrukning i datorhallar skulle utvidgas till att även omfatta mindre datacenter. Förslaget bedömdes gynna den förväntade expansionen av branschen. Riksdagen godkände förslaget (bet. 2017/18:FiU1, rskr. 2017/18:54).

Statsrådet Magdalena Andersson besvarade den 13 februari 2019 en fråga från Boriana Åberg (M) om vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att det ska finnas rättvisa förutsättningar för hela datacenterbranschen, inklusive collocation – samlokaliserade företag (fr. 2018/19:170). Statsrådet anförde att regeringen under flera år har arbetat med att ge datacenterbranschen goda förutsättningar, dels genom sänkt energiskatt för den som förbrukar el i en datorhall, dels genom att definitionen av datorhall har utvidgats, vilket har inneburit att branschen har en skattemässigt gynnad position.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) ansvarar för det statligt finansierade export- och investeringsfrämjandet och ägs till lika delar av staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU). Business Sweden bildades den 1 januari 2013 då Exportrådet och Invest Sweden slogs samman.

I linje med ett årligt riktlinjebeslut som beslutas av regeringen har Business Sweden både ett exportfrämjande uppdrag att hjälpa svenska företag att öka sin globala försäljning och ett investeringsfrämjande uppdrag att hjälpa internationella företag att investera och expandera i Sverige. Årsuppdraget till Business Sweden inom den export- och investeringsfrämjande verksamheten syftar till att stärka svenska företags export och expansion i utlandet samt attrahera och underlätta utländska ny- och expansionsinvesteringar i Sverige. Uppdraget ska därmed bidra till ökad sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet genom ökad export och ökade investeringar.

I riktlinjerna för 2021 framgår bl.a. att Business Sweden aktivt ska bidra till målsättningarna för och genomförandet av export- och investeringsstrategin och ta i beaktande regeringens övriga övergripande målsättningar av särskild relevans för utrikeshandelspolitiken såsom hållbart företagande, klimatomställning, Agenda 2030 och feministisk handelspolitik. Business Sweden ska vidare stödja svenskt näringsliv genom de möjligheter och utmaningar som återhämtningen efter de negativa ekonomiska effekterna av coronapandemin

ger. Den gröna återhämtningen ska prioriteras där affärsmöjligheter finns. Möjligheter inom digitalisering, hållbarhet och hälsa, såsom i regeringens samverkansprogram, ska särskilt beaktas.

Business Sweden har vidare ett antal uppdrag mot bakgrund av särskilda insatser för 2021. Business Sweden har fått särskilda medel om 25 miljoner kronor i syfte att genomföra en förstärkt satsning på främjande av utländska investeringar. Business Sweden har vidare ansvar för att leda eller delta i arbetet med specifika insatser i export- och investeringsstrategin. Här kan bl.a. nämnas insatser för att främja FN-upphandlingar och livsmedelsexport och uppdraget om startup-företag och scaleup-företag inom klimat- och miljövänliga lösningar. Business Sweden ska även aktivt medverka i förberedelsearbetet inför och genomförandet av Sveriges deltagande i världsutställningen Expo 2020 Dubai som, försenad, kommer att inledas i oktober 2021. Slutligen ska Business Sweden ha en särskild bevakning av affärsmöjligheter som uppstår genom satsningar på återhämtning i coronapandemins kölvatten, särskilt de som finansierats genom EU:s återhämtningsstöd.

Utredning om ett effektivt offentligt främjande av utländska investeringar

I februari 2018 fick en särskild utredare i linje med vad som aviserats i exportstrategin i uppdrag att göra en översyn av investeringsfrämjandet i Sverige (dir. 2018:3). I direktivet angavs att investeringsfrämjandet har ökat i betydelse under senare år och att utländska investeringar som tillför kapital, kunskap, kompetenser och nya marknader till svenskt näringsliv har betydelse för svensk sysselsättning och export. Ett delbetänkande lämnades i juni 2018 och ett slutbetänkande i april 2019 efter ett tilläggsdirektiv (dir. 2018:113). I slutbetänkandet (SOU 2019:21) har utredaren bl.a. föreslagit ett antal insatser för en tydlig målformulering, ansvarsfördelning och samverkan mellan aktörerna inom investeringsfrämjandet. För att kunna kraftsamla på nationell nivå bör en strategi för investeringsfrämjande med en konkret handlingsplan antas som en del av den fortsatta exportstrategin. Vidare har utredaren föreslagit att en nationell investeringssamordnare ska tillsättas och att Team Sweden Invest bör samla fler aktörer för att höja samverkan till nästa nivå. Utredaren framhöll att det finns stor potential att stärka arbetet med långsiktigt strategiskt viktiga investeringar genom att utforma ett arbetssätt som liknar exportsstrategins satsning på stora affärer av högt strategiskt intresse för svenska företag. Business Sweden bör därför ges i uppdrag att tillsammans med svenska regioner identifiera och utveckla strategiska investeringsmöjligheter och sedan marknadsföra dessa mot ledande internationella företag. Det finns också potential att intensivifiera nyttjandet av en rad aktörer inom investeringsfrämjandet, som t.ex. utlandsmyndigheter i prioriterade länder, handelssekreterare hos Business Sweden och honorärkonsuler. Sett till vikten av att stärka regionernas förutsättningar för långsiktigt investeringsfrämjande har utredningen föreslagit dels ökade resurser till Business Sweden, dels en förstärkning av det

regionala investeringsfrämjandet genom statlig basfinansiering. Den föreslagna basfinansieringen från staten ska motsvara en heltidstjänst per region och villkoras mot en lika stor finansiering från respektive region.

Utredning av ett system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden

Regeringen beslutade den 22 augusti 2019 om att ge en särskild utredare (f.d. ordföranden i Högsta förvaltningsdomstolen Sten Heckscher) uppdraget att lämna förslag på hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden kan utformas (dir. 2019:50). Som en del i uppdraget ingick att ta fram kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar. Ett delbetänkande med förslag till kompletterande bestämmelser överlämnades den 6 mars 2020 (SOU 2020:11) och har behandlats inom ramen för regeringens proposition 2020/21:193 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar utgör underlag till den aktuella propositionen. Övriga delar, som rör ett nationellt granskningssystem, ska redovisas senast den 2 november 2021. Utskottet yttrade sig till utrikesutskottet över den nämnda propositionen (yttr. 2020/21:NU1y). Utskottet har även i närtid yttrat sig till utrikesutskottet över ett förslag till utskottsinitiativ rörande ett system för granskning av utländska direktinvesteringar (yttr. 2019/20:NU9y).

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella om handels- och investeringsfrämjande behandlades senast våren 2020 (bet. 2019/20:NU15). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till den förda politiken och pågående insatser. Vidare har utskottet behandlat liknande motionsyrkanden som de nu aktuella om klimat och handel i ett yttrande till miljö- och jordbruksutskottet över den klimatpolitiska handlingsplanen (yttr. 2019/20:NU6y). Utskottet förordade att miljö- och jordbruksutskottet skulle avstyrka motionsyrkandena. Förslag om svensk vård som exportområde hantverksutskottet senast våren 2019 (bet. 2018/19:NU13).

Våren 2018 förordade utskottet ett tillkännagivande till regeringen om vikten av att exportprogrammen och andra åtgärder inom ramen för livsmedelsfrämjandet når små och medelstora livsmedelsföretag i hela landet (bet. 2017/18:NU11). I en reservation (S, MP, V) framfördes att riksdagen inte skulle göra något tillkännagivande. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Tillkännagivandet redovisades som slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20: utg.omr. 23). Miljö- och jordbruksutskottet som hanterade det aktuella utgiftsområdet anförde att det delade regeringens bedömning.

Förslag liknande de i motionerna 2020/21:678 (SD) yrkande 5, 2020/21:3241 (L) yrkandena 10–12, 2020/21:3483 (M) yrkande 25,

2020/21:3487 (M) yrkandena 12 och 13 och 2020/21:3558 (M) yrkandena 2 och 4 har tidigare inte behandlats av utskottet i närtid.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- FN-upphandlingar
- Livsmedelsexport
- Privata aktörer inom exportrådgivningen
- Exportfrämjande av klimatteknik
- Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar.

FN-upphandlingar

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det flera gånger tidigare avstyrkt liknande förslag som dem i de aktuella motionerna om att regeringen ska bistå svenska företag genom att utveckla insatser för företagens möjligheter att medverka i FN-upphandlingar. Senast var våren 2020 (bet. 2019/20:NU15) då utskottet i likhet med tidigare år konstaterade att främjandet av upphandlingar finansierade genom FN är en del i export- och investeringsstrategin. Målsättningen enligt strategin är att svenska företags deltagande i dessa upphandlingar ska öka. Satsningen är en fortsättning på ett arbete som påbörjades under den tidigare exportstrategin, och regeringen uppger att arbetet med att vinna upphandlingar i FN och andra internationella organisationer har intensifierats. En ansats har utvecklats för bredare relationer och ökade synergier mellan politikområden, bl.a. för att bygga vidare på de relationer som skapats inom utvecklingssamarbete. Vidare har en möjlighet att finansiera projektförberedande studier för projekt av intresse för svenska exportföretag skapats.

Business Sweden har i uppdrag att koordinera stödet till svenska företag och organisationer med intresse för upphandlingar som finansieras av multilaterala organisationer som FN. Utskottet noterar att det av budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1, utg.omr. 24 Näringsliv) framgår att antalet svenska företag registrerade i FN:s leverantörsdatabas var 851 i april 2020, vilket innebar en ökning med 130 företag i jämförelse med två år tidigare. Vidare anges att FN-systemets upphandling av svenska produkter och tjänster ökade avsevärt under 2018 till 47,6 miljarder US-dollar.

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna att internationell upphandling är av stor betydelse för svensk export men ser mot bakgrund av det arbete som bedrivs inte några skäl för ett tillkännagivande enligt det som förordas.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Livsmedelsexport

I flera motioner förordas att riksdagen ska uppmana regeringen att införa olika insatser för att öka den svenska livsmedelsexporten. Utskottet kan i likhet med tidigare år då det behandlat liknande förslag (senast våren 2020 i bet. 2019/20:NU15) konstatera att det av export- och investeringsstrategin framgår att främjandet av livsmedelsexport ska fortsätta. Utskottet kan vidare påminna om att regeringen har beslutat om en handlingsplan för 2020–2025 som ska bidra till att nå livsmedelsstrategins övergripande mål. För att bidra till en ökad livsmedelsexport ska arbetet med att få svenska anläggningar godkända för export till tredjeländer utvecklas. Arbetet för ett ökat marknadstillträde genom exportgodkännanden för svenska livsmedel och jordbruksvaror ska också fortsätta att utvecklas. Vidare ska det genomföras ett livsmedelsexportprogram med fokus på små och medelstora företag och ett regionalt exportprogram för livsmedelsföretag. Satsningen på livsmedelsexportansvariga som är stationerade på potentiella tillväxtmarknader ska också fortsätta och innebär att Business Sweden fått i uppdrag att förstärka ett antal prioriterade marknader med en livsmedelsexportansvarig, som bl.a. ska bidra till att svenska livsmedelsföretag får en kontakt på den specifika marknaden och finner nya exportmöjligheter.

Därtill konstaterar utskottet att det inom ramen för januariavtalet har tagits fram en tredje handlingsplan med ytterligare åtgärder för att stärka målet med livsmedelsstrategin. Utskottet noterar att regeringens målsättning för främjandet är att exportandelen i svensk livsmedelsindustri ska vara 50 procent 2030. Om målet uppnås kommer exportvärdet att överstiga 100 miljarder kronor 2030.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att livsmedelsexporten är en betydelsefull sektor för svensk handel men anser mot bakgrund av det som anförts att det inte är motiverat med några tillkännagivanden enligt det som föreslås.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Privata aktörer inom exportrådgivningen

I motionerna förordas att riksdagen ska uppmana regeringen att öppna för privata aktörer inom den statligt finansierade exportrådgivningen. Utskottet har avstyrkt liknande förslag tidigare. Senast hösten 2019 när utskottet behandlade regeringens skrivelse om Riksrevisionens rapport om regionala exportcentrum (bet. 2019/20:NU5). Vid det tillfället noterade utskottet att regeringen i skrivelsen anförde att det kan finnas risker relaterade till exempelvis konkurrens, otillbörligt gynnande och kvalitetssäkring som måste analyseras innan man överväger att öppna för privata aktörer inom exportrådgivning. Vidare konstaterade utskottet att många, om inte alla, av de aktörer som deltar i regionala exportcentrum enligt regeringen har en nära dialog med näringslivet. Utskottet såg därmed inga skäl att förorda några tillkännagivanden med den föreslagna inriktningen. Utskottet har i nuläget ingen annan uppfattning.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Exportfrämjande av klimatteknik

I de aktuella motionerna framförs förslag om främjande av klimatteknik och export som främjar energieffektivitet. Utskottet kan inledningsvis i likhet med tidigare då det behandlat liknande förslag konstatera att det av export- och investeringsstrategin framgår att Sverige kommer att driva frågan om hållbar upphandling, något som bedöms gynna svenska företag eftersom de ofta erbjuder lösningar som är miljömässiga och konkurrenskraftiga ur ett livscykelperspektiv. Här kan även nämnas det uppdrag som Business Sweden har fått att satsa på s.k. startup-företag och scaleup-företag med klimat- och miljövänliga lösningar.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att svenska företag kan bidra till minskade utsläpp på global nivå och noterar att detta också är något som framhålls i export- och investeringsstrategin. Utöver de insatser som redan nämnts noterar även utskottet att Business Sweden ska stödja svenskt näringsliv genom de möjligheter och utmaningar som återhämtningen efter de negativa ekonomiska effekterna av coronapandemin ger och att den gröna återhämtningen ska prioriteras där affärsmöjligheter finns. Utskottet vill även påminna om det uppdrag som regeringen gav Exportkreditnämnden (EKN) att se över hur de svenska och internationella exportfinansieringssystemen ska bidra till tydlig omställning och kraftigt minskade utsläpp av växthusgaser som utskottet beskrev vid sin behandling av handelspolitiska motioner våren 2020 (bet. 2019/20:NU15). Uppdraget återrapporerades i september 2020, och i linje med myndighetens förslag ska EKN enligt regleringsbrevet för 2021 pröva möjligheterna att ställa ut garantier till miljö- och klimatinvesteringar i Sverige som kan bidra till klimatomställningen i de fall dessa har direkt eller indirekt koppling till svensk export. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 30 december 2021. Vidare ska EKN senast 2022 införa och utveckla produkter som tydligt bidrar till klimatomställningen.

Utskottet noterar även att EKN i samarbete med främst Energimyndigheten och Almi Företagspartner avser att utveckla informationen till svenska små och medelstora företag vars produkter och tjänster har hög exportpotential och kan bidra till klimatomställningen globalt. Vid behov kommer EKN att arbeta med produktutveckling för att tillgodose dessa företags behov av exportfinansiering.

Utskottet vill avslutningsvis framhålla vikten av exportfrämjande insatser på området och att Sverige verkar för att det ska vara en konkurrensässig fördel och inte nackdel för ett företag som bidrar till klimatomställningen.

Utskottet konstaterar att det pågår ett arbete i linje med det som motionärerna förordar och avstyrker därmed motionsyrkandena.

Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar

I motionerna finns förslag på hur det svenska export- och investeringsfrämjandet kan utvecklas, och vidare efterfrågas främjandeåtgärder för specifika branscher. Som framgår av det föregående beslutade regeringen i december 2019 om en utvecklad export- och investeringsstrategi. Med anledning av det som anförs i motionerna noterar utskottet särskilt att regeringen anför att strategin har ett tydligt fokus på att stötta små och medelstora företags export framför allt till marknader med hög BNP eller hög förväntad tillväxt eller där det är svårt att ta sig in på marknaden. Den utvecklade strategin ska vidare främja ett mer konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv.

I motion 2020/21:3483 (M) yrkande 25 förordas att regeringen ska se över olika former av samarbete, samordning eller sammanslagning mellan Business Sweden, Visit Sweden och Svenska institutet, och i motion 2020/21:661 (SD) yrkande 19 efterfrågas nationell samordning av medel avsedda för exportfrämjande med andra statliga insatser. Utskottet konstaterar att det av riktlinjebrevet till Business Sweden för 2021 framgår att rådet har en roll att samordna regional exportsamverkan och ska samverka med Svenska institutet när det gäller Sverigebilden i utlandet. Utskottet anser att förslaget kan lämnas utan åtgärd.

Utskottet vill även med anledning av det som förordas i motionerna 2020/21:661 (SD) yrkandena 4 och 5, 2020/21:706 (SD) yrkande 1 samt 2020/21:3487 (M) yrkandena 12–14 hänvisa till de uppdrag som Business Sweden har i riktlinjebrevet för 2021. Utskottet vill särskilt framhålla det särskilda uppdraget för 2021 enligt vilket rådet ska bevaka affärsmöjligheter som uppstår genom satsningar på återhämtning i coronapandemins kölvatten, särskilt de som finansierats genom EU:s återhämtningsstöd. När det gäller att attrahera energiintensiv industri och datacenter kan vidare nämnas att Business Sweden inom ramen för investeringsfrämjandet för 2021 fått särskilda medel om 25 miljoner kronor i syfte att genomföra en förstärkt satsning på främjande av utländska investeringar. Satsningen bör bygga på en aktuell analys som bl.a. indikerar områden där Sverige besitter särskilda styrkor och som särskilt beaktar prioriteringar inom ramen för regeringens samverkansprogram. Bland samverkansprogrammets teman återfinns bl.a. näringslivets klimatomställning. Utskottet vill samtidigt framhålla att investeringsfrämjandet ska fokusera på investeringar som skapar sysselsättning eller tillför kapital, kompetens och marknader till det svenska näringslivet i alla delar av landet. När det gäller datacenter vill utskottet också påminna om den sänkta energiskatten på förbrukning av el för datacenter och uppdraget till Business Sweden som redovisats i det föregående.

I motion 2020/21:3368 (M) yrkande 3 förordas att Naturvårdsverket ska få i uppdrag att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export. Motionärerna vill förhindra att politiken skapar dåliga förutsättningar för svensk industri och därmed tvingar klimatsmart produktion att flytta till andra länder. Utskottet behandlade ett likalydande förslag våren 2020 i ett yttrande till miljö-

och jordbruksutskottet med anledning av regeringens proposition om en klimatpolitisk handlingsplan (ytr. 2019/20:NU6y). Utskottet anförde bl.a. att det inte hade någon annan uppfattning än motionärerna om vikten av att politiken utformas så att den skapar goda förutsättningar för klimatsmart svensk produktion. Utskottet såg dock inga skäl att lägga ett uppdrag till Naturvårdsverket enligt det som förordades i motionen. Miljö- och jordbruksutskottet noterade regeringens intentioner på området och delade näringsutskottets bedömning. Utskottet ser inga skäl för riksdagen att ompröva detta beslut.

I motion 2020/21:673 (SD) yrkande 5 förordas att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet. Utskottet, som tidigare hanterat liknande förslag (senast i bet. 2019/20:NU13), vidhåller sin uppfattning att riksdagen mot bakgrund av situationen i Somaliland inte bör uppmana regeringen att ge Business Sweden i uppdrag att ge Somaliland högre prioritet. I motion 2020/21:678 (SD) yrkande 5 föreslås att Business Swedens mandat i Taipei ska breddas. Utskottet noterar att det på Business Swedens webbplats framgår att kontoret i Taipei öppnade 1991 som ett av de första i Asien. Kontoret erbjuder rådgivning och tillhandahåller enligt Business Sweden ett brett nätverk av lokala kontakter som hjälper svenska företag att etablera sig på marknaden. Kontoret har därtill ett utökat uppdrag och bistår svenska medborgare med visst konsultärt stöd på plats. Utskottet vill i sammanhanget också påminna om att det av Business Swedens riktlinjer framgår att rådet ska ha institutionell närvaro på de marknader som Business Sweden prioriterar.

I motion 2020/21:3241 (L) yrkandena 10–12 föreslås olika åtgärder i fråga om granskning av utländska direktinvesteringar. Utskottets uppfattning är att det behöver finnas en bra balans mellan att säkra svenska intressen och att se till att Sverige fortfarande är ett attraktivt land för utländska investerare genom att inte införa åtgärder som innebär för stora hinder för investeringar. Utskottet konstaterar att det pågår ett arbete inom detta område som även har redovisats i det föregående. Utskottet är ödmjukt inför att utformandet av ett system för granskning av direktinvesteringar är en komplicerad fråga som kräver noggranna överväganden och ser ingen anledning för riksdagen att förekomma utredningens förslag som ska redovisas senast den 2 november 2021. Utskottet noterar också att Business Sweden i riktlinjebrevet för 2021 ska beakta eventuella säkerhetsrisker som enskilda utländska investeringar kan medföra, och i förekommande fall informera berörda myndigheter. Utskottet vill även påminna om kompletteringarna av säkerhetsknyddslagen (2018:585) när det gäller överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet som trädde i kraft den 1 januari 2021 (bet. 2020/21:JuU10).

Utskottet anser inte heller att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen med anledning av det som förordas i motion 2020/21:3558 (M) yrkandena 2 och 4 om en översyn av medföljandes situation.

När det gäller övriga motionsyrkanden som utskottet har att ta ställning till i detta avsnitt anser utskottet att riksdagen kan avslå dessa med hänvisning till de ställningstaganden som gjordes då utskottet senaste behandlade motsvarande förslag.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Hållbart företagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om hållbart företagande. Utskottet hänvisar till den förda politiken, aviserade och pågående insatser.

Jämför reservation 46 (V).

Motionerna

I motion 2020/21:2208 av Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S) efterfrågas lagstiftning om företagens ansvar när det gäller mänskliga rättigheter. Motionärerna pekar på att flera institutioner, bl.a. FN, sett att frivillighet inte är tillräckligt. Vidare konstateras att andra länder infört lagstiftning och att Statskontoret rekommenderat att regeringen ska utreda möjligheten att ställa lagkrav på att svenska företag ska genomföra s.k. human rights due diligence, risk- och konsekvensanalyser om mänskliga rättigheter.

I motion 2020/21:3669 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) förordas ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda omfattningen av bolag vars produkter är ett resultat av slavarbete. Motionärerna framhåller vikten av att identifiera de bolag vars produkter gynnar slavmarknaden och att därefter snarast vidta åtgärder för att förhindra slavarbete.

I kommittémotion 2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) påminns om Statskontorets analys av hur Sverige lever upp till FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. I en rapport har Statskontoret lämnat flera förslag på åtgärder. Motionärerna tror att de förslag Statskontoret presenterat skulle bidra till en positiv utveckling och föreslår i yrkande 15 att riksdagen uppmanar regeringen att återkomma med förslag utifrån Statskontorets rapport FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens arbete. För att tydliggöra företagens miljö- och klimatansvar anser motionärerna att ett klimat- och miljöperspektiv bör anläggas på de förslag som regeringen arbetar fram och menar att det skulle kunna göras med utgångspunkt i s.k. environmental due diligence, ett verktyg som liknar human rights due diligence, men där miljö- och klimatperspektivet är vägledande. Motionärerna efterfrågar i yrkande 14 att regeringen ska utreda möjligheterna att införa en environmental due diligence i regelverken för företagsagerande utomlands.

Vissa kompletterande uppgifter

Övergripande om hållbart företagande

Hållbart företagande (även kallat ansvarsfullt företagande och företagens sociala ansvar, corporate social responsibility, CSR) är ett paraplybegrepp som omfattar många olika delar. I utskottets betänkande om handelspolitiska frågor från våren 2013 (bet. 2012/13:NU13) står det mer om innebörden och omfattningen av begreppet, och där beskrivs ett flertal internationellt erkända vägledande principer och riktlinjer för hållbart eller ansvarsfullt företagande: OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Global Compact, ISO-standarden om socialt ansvarstagande, Internationella arbetsorganisationens (ILO) trepartsförklaring om multinationella företag och socialpolitik samt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. I utskottets betänkande om handelspolitiska frågor från våren 2020 (bet. 2019/20:NU15) redogörs för lagstiftning om hållbarhetsrapportering, regelverk om upphandling och skärpt företagsbotlagstiftning som också är av betydelse för svenska företag när det gäller internationellt hållbart företagande.

Plattform för internationellt hållbart företagande

I december 2019 fattade regeringen beslut om en uppdaterad plattform för internationellt hållbart företagande. Plattformen ska bidra till svenska företags möjligheter att hantera risker i samband med komplicerade investeringar och affärer, inte minst på komplexa marknader. Regeringen anför att den uttryckt en tydlig förväntan på att svenska företag agerar hållbart och ansvarsfullt genom att arbeta för mänskliga rättigheter, jämställdhet, goda arbetsvillkor, miljö, klimat och korruptionsbekämpning. Som ägare anger regeringen att staten har säkerställt att hållbart företagande är integrerat i bolagsstyrningen för att främja en långsiktig hållbar värdetillväxt. Bolagen med statligt ägande ska agera föredömligt och påverkar genom sin verksamhet som både beställare och aktör. Regeringen framhåller vidare att den sociala dialogen mellan arbetsgivare och fackliga organisationer är en viktig del när det gäller hållbart företagande. Genom det s.k. Global Deal, där Sverige är ordförande, söker man lösningar på de omställningar som följer i spåren av klimatförändringar och den fjärde industrirevolutionen. I plattformen presenteras en rad åtgärder och initiativ på området.

Hållbart företagande och statliga bolag

Den 27 februari 2020 beslutade regeringen om en ny ägarpolicy för bolag med statligt ägande. Policyn ersätter den tidigare ägarpolicy från den 22 december 2016. Liksom tidigare ingår hållbart ägande i statens ägarstyrning. Det innebär att bolagen ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende. Ett föredömligt agerande inkluderar ett strategiskt och transparent arbete med samarbete i

fokus. Internationella riktlinjer, Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling ska enligt policyn vara vägledande för detta arbete.

Statskontorets rapport om FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter

Regeringen gav i augusti 2017 Statskontoret i uppdrag att bedöma hur Sverige lever upp till FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Statskontoret överlämnade rapporten FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens arbete (rapport 2018:8) i mars 2018. Statskontorets sammantagna bedömning i rapporten är att regeringen och statliga aktörer hittills har vidtagit relevanta åtgärder för att följa principerna. Statskontorets analys visar vidare att det finns anledning att överväga ytterligare åtgärder i syfte att förbättra efterlevnaden. I den tidigare nämnda plattformen för internationellt hållbart företagande redogör regeringen för genomförda och planerade åtgärder och initiativ i relation till Statskontorets rapport och förslag.

FN:s förslag om ett globalt bindande instrument för företagande och mänskliga rättigheter

Inom ramen för FN:s mellanstatliga arbetsgrupp för företagande och mänskliga rättigheter har det lagts fram ett förslag om att anta ett globalt bindande instrument. EU inklusive Sverige röstade emot resolutionen och har enligt regeringen därefter intagit en avvaktande hållning i förhandlingarna. I Plattform för internationellt hållbart företagande anför regeringen att det i sak finns flera problematiska faktorer som bidrar till regeringens tveksamhet till att Sverige aktivt ska driva på för en global konvention. Regeringen anger att konventionsutkastet innehåller långtgående och delvis vagt utformade bestämmelser som i flera fall enligt regeringens bedömning torde bli svåra att genomföra i svensk rätt. Regeringen framhåller att den position EU och Sverige har drivit inte ska tolkas som att EU är en återhållande kraft inom hållbart företagande och framhåller att 16 av EU:s medlemsländer antagit nationella handlingsplaner för företagande och mänskliga rättigheter. Regeringen betonar att företag har ett stort ansvar för att respektera de mänskliga rättigheterna men anser att svaret på frågan inte är en ny konvention utan bättre tillämpning av befintliga konventioner, regelverk och riktlinjer.

Kommissionens förslag om obligatorisk väsentlighetsanalys om företagande och mänskliga rättigheter

I juli 2020 presenterade kommissionen ett initiativ om hållbar företagsstyrning. Initiativet syftar till att förbättra EU:s regelverk för bolagsrätt och bolagsstyrning. Det ska göra det möjligt för företag att fokusera på långsiktigt hållbart värdeskapande snarare än på kort sikt. Initiativet ska hjälpa företag att på ett bättre sätt hantera hållbarhetsrelaterade frågor i den egna verksamheten

och i värdekedjor bl.a. när det gäller sociala och mänskliga rättigheter, klimatförändringar och miljö. Enligt kommissionens färdplan pågår en öppen konsultation av initiativet fram till den 8 februari 2021 och ett förslag ska presenteras under andra kvartalet 2021.

I svaret på en interpellation (ip. 2019/20:425) av Lorena Delgado Varas (V) om rättigheter vid handel den 20 augusti 2020 konstaterade statsrådet Anna Hallberg att kommissionen aviserat att ett förslag om en EU-gemensam lagstiftning om obligatorisk väsentlighetsanalys om företagande och mänskliga rättigheter, s.k. human rights due diligence, men också till skydd mot miljöskador, s.k. environmental due diligence. Av svaret framgår vidare att kommissionär Didier Reynders uppgett att förslaget kommer att omfatta alla sektorer och signalerat att det kommer att innehålla sanktionsmöjligheter. Statsrådet framhöll att regeringen ser positivt på att kommissionen tar fram ett förslag och att den har en nära dialog med EU:s medlemsstater. Statsrådet noterade även ett ökat engagemang hos andra medlemsstater, särskilt Finland och Tyskland, som båda uppgavs ha prioriterat frågan i sina EU-ordförandeskap.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden likalydande med de nu aktuella om hållbart företagande behandlades senast av utskottet våren 2020 (bet. 2019/20:NU15). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till den förda politiken och pågående insatser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis i likhet med tidigare när det behandlat förslag om hållbart företagande och de svenska riktlinjerna på området, senast våren 2020 (bet. 2019/20:NU15), anföra att det anser att hållbart företagande i första hand ska vila på företagen själva och deras vilja att göra hållbart företagande till en viktig del av sin verksamhet. Många svenska företag bedriver redan ett aktivt och ambitiöst hållbarhetsarbete. Det som staten kan och bör göra är enligt utskottet att vidta åtgärder för att på olika sätt uppmuntra och stödja företagen i den här strävan. Som framgår av det föregående finns det ett antal riktlinjer och vägledande principer till stöd för företagens arbete med hållbarhet. Även om de inte är bindande för företagen har de betydelse för att fästa uppmärksamhet på problem i skärningspunkten mellan handel och miljö, arbetsvillkor och mänskliga rättigheter. Som utskottet anført ovan anser det i första hand att hållbart företagande ska vila på företagen själva. Det innebär dock inte att staten inte ska kunna ställa krav på företagen, t.ex. inom ramen för statens exportfrämjande verksamhet. Utskottet vill också i likhet med föregående år framhålla att staten samtidigt har ett ansvar för att vara föregångare i arbetet med hållbart företagande, och påminna om att hållbart företagande sedan ett antal år ingår i förvaltningen av de statliga bolagen.

Utskottet vill vidare påminna om regeringens uppdaterade plattform för internationellt hållbart företagande och handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter som omnämnts i det föregående. När det gäller frågan om bindande regelverk anger regeringen att den aktivt följt frågan om en bindande FN-konvention för företagande och mänskliga rättigheter. Som också framgår av det föregående pågår det ett arbete inom EU där kommissionen under det andra kvartalet 2021 avser att presentera förslag till lagstiftning om hållbar företagsstyrning i syfte att främja ett företagsbeteende som är långsiktigt hållbart och ansvarsfullt. Utskottet noterar att statsrådet Anna Hallberg i svaret på en interpellation (ip. 2019/20:425) om rättigheter vid handel den 20 augusti 2020 framhöll att regeringen ser positivt på att kommissionen tar fram ett förslag och att den har en nära dialog med EU:s medlemsstater. Utskottet avser att fortsätta följa frågan.

När det gäller förslaget om att utreda omfattningen av bolag vars produkter framkommit som ett resultat av slavhandel hänvisar utskottet till sitt senaste ställningstagande i frågan (bet. 2019/20:NU15).

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Reservationer

1. Ökad frihandel, punkt 1 (M)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 9 och
bifaller delvis motionerna
2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6,
2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del och
2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 37.

Ställningstagande

En öppen och fri handel är viktig för Sverige. Dessvärre ser vi fortsatta och till och med ökade problem med protektionism i och med den pågående pandemin. Det gäller såväl inom EU som inom WTO. De flesta förstår att ett mindre land som Sverige inte kommer att få igenom alla krav eller önskemål för handelspolitiken, men det innebär inte att Sverige inte har en roll att spela. Det kan handla om att skapa bilaterala band med andra länder, på olika sätt visa vad mer frihandel betyder för ekonomi och välbefinnande eller att ta fram konkreta förslag på reformer av WTO eller andra organ. Vi menar att Sverige behöver ta ett kliv fram på det här området och att regeringen bör utarbeta en agenda för fri handel.

En slutsats från den kris som uppkommit på grund av pandemin som coronaviruset orsakat är att arbetet för frihandel i världen måste fortsätta. Även före krisen fanns problem med protektionism, t.ex. har WTO inte fungerat på ett önskvärdt sätt. Vi kan konstatera att protektionismen olyckligtvis har fått betydande genomslag i stora och viktiga länder som Kina, Indien och USA. Få länder inom EU delar Sveriges grundläggande syn på frihandel och öppenhet. Dessa problem finns kvar och är något som Sverige behöver fortsätta arbeta med även efter den pågående krisen. Utöver enskilda ståndpunkter i sak, som t.ex. minskade tullar på olika varugrupper, menar vi att en viktig svensk prioritering ska vara att nationellt värna öppenhet och frihandel som har ett brett stöd i det svenska samhället. Regeringen bör verka i linje med det anförda.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. **Ökad frihandel, punkt 1 (SD)**

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6 och
bifaller delvis motionerna

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del,

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 9 och

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 37.

Ställningstagande

Vi är i grunden positiva till fri och öppen handel med varor och tjänster samt bilaterala och multilaterala handelsavtal i sin helhet. Handeln minskar protektionism samt förmedlar kontakter och kompetens mellan länder och världsdelar. Den globala handeln är därmed en stor bidragande faktor till både ökat välbefinnande och minskad fattigdom. Vi menar att goda handelsrelationer och konkurrensneutrala multilaterala handelsavtal är av största vikt. Det gynnar bl.a. den svenska industrin och dess handelspartner som tillsammans står för ungefär en femtedel av Sveriges BNP och tre fjärdedelar av exporten samt direkt eller indirekt sysselsätter omkring en miljon människor. Industrin och alla dess handelspartner är därmed ryggraden i den svenska ekonomin.

Vi anser att Sverige såväl inom EU som i internationella forum, såsom WTO, ska verka för en öppen och fri handel och för att motverka protektionism. Få saker skulle skada Sveriges ekonomi mer än om Sverige och dess handelspartner skulle börja begränsa eller på andra sätt förhindra eller fördyra internationell handel. Regeringen bör verka för öppen och fri handel och motverka protektionism i linje med det vi här anför.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. **Ökad frihandel, punkt 1 (KD)**

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 37 och
bifaller delvis motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6,
2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del och
2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

En förutsättning för att de stora globala klyftorna ska kunna minska är handel på rättvisa villkor över hela världen. Det är främst genom handel som de minst utvecklade länderna med egen kraft kan resa sig ur fattigdom. Därför måste en fri och rättvis handel utvecklas på ett sådant sätt att geografiska gränser får minskad betydelse. Handelshinder som tullar och exportsubventioner bör således motverkas. Handel binder samman länder och marknader världen över. Inte minst kom den europeiska gemenskapen till som en del i arbetet för fred och frihet. Större export gynnar företag, konsumenter och samhällsekonomin i stort då det innebär ökade intäkter och möjligheter till specialisering och storskalighetsfördelar. Också import har positiva effekter på ekonomin då det ger fler valmöjligheter och lägre priser genom att varor som skulle vara dyra att producera i t.ex. Sverige kan köpas in billigare från utlandet. Detta gör i sin tur att även svenska varor kan produceras till lägre kostnader och bli mer konkurrenskraftiga. Av den svenska varuexporten utgörs 40 procent av industriprodukter som maskiner och transportmedel. Hit räknas också bl.a. export av telekomprodukter. Sveriges basindustri med skogs-, stål-, gruv- och kemiindustri står också för en betydande del av den svenska varuexporten. Exempel på stora importvaror är olja, bilar, el- och teleprodukter. Tjänstehandeln domineras av olika slags affärstjänster, tekniska tjänster samt resor och transporter. I den första gruppen ingår bl.a. tjänster relaterade till forskning och utveckling. Regeringen bör därför vara pådrivande för ökad frihandel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Ökad frihandel, punkt 1 (L)

av Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del och

bifaller delvis motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6,
2020/21:3487 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 9 och
2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 37.

Ställningstagande

I en tid då protektionismen växer anser jag att EU även fortsättningsvis ska vara en stark röst för frihandel och stå upp för den regelbaserade internationella handelsordningen. EU ska verka för att minska alla typer av handels hinder och för att utveckla och modernisera WTO. I en situation där WTO inte tillåts fungera måste EU driva på för handelsliberaliseringar där intresserade länder deltar och förhandlar omfattande frihandelsavtal som genomsyras av EU:s gemensamma värderingar och bidrar till långsiktig hållbarhet globalt. EU måste fortsätta föra en dialog med USA och försöka normalisera de transatlantiska relationerna. Ett bra samarbete mellan EU och USA menar jag hade skapat goda förutsättningar för en fungerande multilateral handelsordning. EU:s regionala partnerskapsavtal med Afrika som erbjuder tullfri och enkel export till EU bör också utvecklas. Jag ser därför positivt på att kommissionen är tydligt engagerad i relationen mellan EU och olika afrikanska länder. EU behöver vidare slå vakt om varumärkesförfalskning, både inom EU och internationellt gentemot Kina, för att skydda konsumenter och motverka kinesisk dumpning. EU behöver också skyddas mot nationer med oärliga intressen som genomförs med strategiska investeringar. Ägarstruktur och avsikt måste kunna redovisas, men aldrig på bekostnad av den fria handeln. Regeringen bör således verka för att stärka frihandeln mellan Europa och omvärlden i linje med det jag här anför.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Reformering av Världshandelsorganisationen, punkt 2 (M, SD, KD)

av Lars Hjärmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 16,
2020/21:3487 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 3 och
2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 44.

Ställningstagande

WTO har länge varit satt ur spel och befinner sig nu i kris. Medlemsländerna är oense, protektionismen får stort genomslag i organisationen och USA har blockerat frågan om tillsättning av en domare i WTO:s överprövningsorgan för att uppnå förändring i hantering av sakfrågor och regelverk. Stora länder i världen kan klara sig bättre i den här typen av handelsmiljö genom att de har stora egna marknader och att de i kraft av sin storlek kan utöva olika former av påtryckningar t.ex. i förhandlingar och handelstvister. Mindre länder, som Sverige, saknar denna möjlighet och är dessutom väldigt beroende av handeln med andra länder. Tillgänglighet till andra marknader, likvärdiga spelregler och minskade eller borttagna handelshinder är avgörande för svensk ekonomi. Det globala multilaterala handelssystemet är av stor betydelse och det är därför ett viktigt svenskt intresse att få WTO att fungera och därmed säkerställa organisationens framtida relevans. WTO behöver både utvecklas och effektiviseras för att åter fylla sin roll att skapa trygghet och enkelhet på den globala marknaden. Formellt är det EU som företräder medlemsländerna inom WTO, men vi menar att det inte förminskar Sveriges roll. Sverige bör ta en aktiv roll inom EU för att se till att EU stöder WTO och driver på för en reformering och modernisering av organisationen, men även bilateralt driva frågor som är viktiga för landet. Sverige bör också verka för att få tillbaka Kina och USA till WTO:s förhandlingsbord. Regeringen bör verka med denna inriktning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Handel med miljövänliga varor, punkt 3 (M)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 48 och

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 42,

bifaller delvis motion

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 43 och

avslår motion

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 40.

Ställningstagande

Det gröna frihandelsavtalet (Environmental Goods Agreement, EGA) som EU förhandlade om med 16 andra WTO-medlemmar ligger på is sedan förhandlingarna bröt ihop 2016. Sannolikheten att förhandlingarna återupptas i dess nuvarande form ser vi som små. Det behövs således nya alternativ och lösningar. Vi anser därför att Sverige ska vara pådrivande så att EU tar initiativ till multilaterala förhandlingar om sänkta eller avskaffade tullar på miljövänliga varor.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

7. Handel med miljövänliga varor, punkt 3 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 40 och 43 samt bifaller delvis motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 48 och

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 42.

Ställningstagande

Kommissionen har aviserat att den kommer att föreslå ett nytt verktyg för att prissätta koldioxidutsläpp för varor som importeras till EU, mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen (Carbon Border Adjustment Mechanism). Det kan i någon mening betraktas som ett tullsystem för koldioxid. Sverige är ledande som klimatnation och försvarare av frihandel, något jag menar skulle kunna innebära en svår balansgång. Jag ser en risk med att många aktörer och länder kommer att vilja använda koldioxidjustering vid gränserna för att skydda den inhemska industrin, snarare än som klimatåtgärd. Det är därför av stor vikt att regeringen inte låter sig bakbindas av fina klimatpolitiska ord utan säkerställer att systemet får en rimlig utformning. Jag menar att det måste vara en grundläggande förutsättning för tullar av detta slag att de går att förena med det allmänna tull- och handelsavtalet (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT) som reglerar varuhandel mellan länder inom WTO. Annars ska de inte genomföras.

Vidare anser jag att tullar på olika komponenter som behövs för att bygga ett klimatneutralt samhälle innebär att omställningen blir dyrare och försinkas. Jag förordar därför att alla importtullar på varor som behövs i den klimatneutrala ekonomin tas bort, det gäller t.ex. tullar på biobränsle, solceller och vind-

och kärnkraftskomponenter. Jag kan konstatera att solenergimarknaden har vuxit sedan EU lättade på tullarna 2018. Lägre priser på solceller öppnar möjligheten för tillkomsten av solcellsprojekt utan statliga stöd, vilket redan kommit igång på den europeiska kontinenten. Många svenska företag ligger långt framme i den miljötekniska utvecklingen och skulle vid en friare handel kunna bidra mer än i dag till den globala omställningen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Fler frihandelsavtal, punkt 4 (M)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4 och
bifaller delvis motionerna
2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 18 och
2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att EU ska vara en ledande kraft för en mer frihandelsvänlig värld där en regelbaserad ordning respekteras och lika villkor råder. Det ligger i Sveriges intresse att unionen förmår att sluta fler frihandelsavtal, inte minst med likasinnade länder, exempelvis som genom avtalet med Kanada. Ett brett avtal ska eftersträvas mellan EU och USA. Det är av stor betydelse i värdandet av den transatlantiska länken. EU:s framtida relation med Storbritannien ska präglas av öppenhet och smidighet. För medborgare och företag ska vardagen i så stor utsträckning som möjligt fortsätta som innan. Det är av stor betydelse att handelsförbindelserna värnas, vilket Sverige ska verka för i EU-kretsen.

Vi anser att välstånd är den bästa grunden för att motverka onda krafter och oro. Vi ser med fördel att handelsavtal kan åtföljas av samarbetsavtal som kan stärka gemensamt arbete för att främja mänskliga rättigheter och bygga på gemensam respekt för internationella konventioner. I yttersta fall ska handelsförmåner kunna dras in. Regeringen bör därför verka för att fler frihandelsavtal tecknas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Fler frihandelsavtal, punkt 4 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 i denna del och bifaller delvis motionerna

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 18 och

2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Europa bör ges större förutsättningar att skapa fler jobb och ökad tillväxt genom att EU ingår fler frihandelsavtal. Vi anser att EU måste öppna sig mer mot omvärlden och aktivt arbeta för upprättandet av fler globala frihandelsavtal. En stor del av det som produceras i Sverige går på export och bidrar på så sätt mycket till Sveriges ekonomi. Detta är både en utmaning och en möjlighet för svensk livsmedelsproduktion. Den svenska kvaliteten och det goda svenska djurskyddet har spridit sig över världen och i dag kan man se hur efterfrågan på livsmedel i t.ex. Asien ökar stort. Samtidigt är det viktigt att Sverige och EU genom att ingå frihandelsavtal inte gör avkall på höga krav inom områden såsom miljö, livsmedel, antibiotika, djurhållning, hälsa och konsumentskydd.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. Fler frihandelsavtal, punkt 4 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 18 och bifaller delvis motionerna

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 i denna del och

2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

För ett litet exportberoende land som Sverige spelar handeln med omvärlden stor roll. En friare världshandel med rättvisa villkor är också en förutsättning för att fler människor ska kunna resa sig ur fattigdom. Genom att handla med andra ökar välbefindandet i världen och fattigdomen kan utrotas. Handelshinder som tullar och exportsubventioner ska därför motverkas. Genom att EU har en gemensam ekonomi med tullunion är en av dess största styrkor förmågan att teckna handelsavtal med omvärlden. Handel är exempelvis unionens främsta verktyg för att ställa krav på miljöåtgärder och på att mänskliga rättigheter respekteras runt om i världen. Regeringen bör därför verka inom EU för fler handelsavtal med omvärlden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen

11. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 5 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 4,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 5 och

2020/21:2942 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 16.

Ställningstagande

I samband med att EU ingår fler frihandelsavtal bör EU också så långt det är möjligt vara noggrann med att det ställs krav på ländernas arbete med miljö, demokrati och jämställdhet. På det sättet kan unionen stärka både handel och demokratisering, samtidigt som biståndsarbetet kan begränsas i motsvarande grad. Vi menar också att EU bör ställa krav på att stater ska ta emot sina egna medborgare i förekommande fall genom att det införs återtagsklausuler i handelsavtalen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

12. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 5 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2942 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 16 och avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10,

2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 4 och

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Europaparlamentet antog 2010 en resolution om mänskliga rättigheter samt sociala och miljömässiga standarder i internationella handelsavtal. Det har haft en stor påverkan på hur EU därefter arbetat in dessa politikområden i handelsavtal. Det första handelsavtalet som på allvar inkluderade hållbarhet blev avtalet mellan EU och Sydkorea från 2011 som har ett särskilt hållbarhetskapitel som innehåller åtaganden om såväl miljö som arbetsrätt.

EU har dock hittills inte velat koppla sanktioner till åtaganden i hållbarhetskapiteln. Vi menar att det finns utrymme att förbättra uppföljningen för att säkerställa att de löften länderna ställer ut också infrias, för att frihandeln även fortsättningsvis ska uppfattas som legitim och vinna människors acceptans. Vi anser därför att Sverige ska arbeta för att EU gör hållbarhetskapiteln i handelsavtal bindande. Det skulle vara möjligt att göra på flera sätt, t.ex. genom att inkludera möjligheten att suspendera ett avtal om en motpart bryter mot hållbarhetskapitlets åtaganden, att ställa krav på att motparten ska ratificera internationella konventioner innan handelsavtalet träder i kraft eller i form av ett tilläggsprotokoll.

Vi vill samtidigt framhålla att det är viktigt att komma ihåg att det går att arbeta med värdedrivna handel också utan bindande hållbarhetskapitel även om dessa kan vara ett sätt att bistå det land man sluter avtal med att faktiskt genomföra viktiga reformer, inte minst när det gäller kapacitetsuppbyggnad och tidsplaner för att åstadkomma hållbarhetskapitlets mål. Vi menar att frihandel i slutändan alltid kommer att gynna tillväxt, ekonomiskt välstånd och möjligheten till egenförsörjning hos fler och att det finns ett tydligt egenvärde i det. Regeringen bör därför arbeta för att EU gör hållbarhetskapiteln i sina handelsavtal bindande.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU, punkt 6 (M)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 8,
bifaller delvis motionerna
2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 15 och
2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 13 och
avslår motion
2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 14.

Ställningstagande

Att Storbritannien lämnar EU är problematiskt för Sverige av flera skäl, inte minst för att det finns omfattande band mellan länderna. Många företag, som t.ex. läkemedelsbolaget Astra Zeneca och transportföretaget Stena Line, verkar i båda länderna. Därtill arbetar många briter i Sverige och tvärtom. Sammantaget kommer dessa relationer att bli sämre och krångligare efter utträdet. Vi menar att det ligger i svenskt intresse att relationerna med Storbritannien efter utträdet blir så goda som möjligt. Det handlar t.ex. om att säkerställa tillgång till marknader och rörlighet för medborgare. Regeringen bör därför verka för att säkerställa nödvändiga frihandelsavtal och liknande villkor med Storbritannien efter brexit.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

14. Den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU, punkt 6 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 14 och 15 samt bifaller delvis motionerna
 2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 13 och
 2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Storbritannien är en av Sveriges mest betydande handelspartner, både gällande export och import. I juni 2016 förändrades synsättet på det europeiska samarbetet i sin helhet då Storbritannien med klar demokratisk majoritet röstade för ett utträde ur EU. Storbritanniens suveräna beslut att gå ur EU ska respekteras. Med det sagt kommer Storbritanniens utträde ur EU att få mer långtgående effekter för unionens medlemsstater än man hittills velat diskutera. Det handlar inte bara om ekonomi, den fria rörligheten och handel utan det kommer också att handla om folkrättsliga relationer med andra stater utanför det tidigare samarbetet. Vi anser att Sverige ska vara en drivande kraft inom EU för att ett handelsavtal mellan EU och Storbritannien kommer till stånd. Vi kan konstatera att parterna har nått en principöverenskommelse, men avtalet är ännu inte formellt godkänt. Vi kan inte nog understryka betydelsen av en väl fungerande handelsrelation med Storbritannien och anser att regeringen måste verka för detta oaktat Storbritanniens relation till EU.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

15. Den framtida handelsrelationen mellan Storbritannien och EU, punkt 6 (L)

av Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 13,
 bifaller delvis motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 15 och

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 8 och
 avslår motion

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 14.

Ställningstagande

Utan ett långtgående handelsavtal mellan Storbritannien och EU som möjliggör en fortsatt smidig handel och som samtidigt förutsätter fortsatt fri rörlighet

för personer, tjänster, kapital och varor blir konsekvenserna av brexit ytterst allvarliga, framför allt för Storbritannien men även för EU:s länder. Jag menar att EU måste fortsätta verka för ett handelsavtal som gynnar både EU och Storbritannien.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

16. Gränshinder i handeln med nordiska länder, punkt 7 (M, SD, KD)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 17 och

2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 8 och

bifaller delvis motionerna

2020/21:771 av Fredrik Christensson och Daniel Bäckström (båda C) och

2020/21:3556 av Pål Jonson (M).

Ställningstagande

De nordiska länderna är nära sammankopplade. Många norska invånare arbetar i Sverige och tvärtom. Sveriges gränshandel mot Norge omsätter miljardbelopp. I Tornedalen knyts Sverige och Finland ihop på ett naturligt sätt och i Öresund har bron blivit till en naturlig länk mellan länderna. Många gånger görs informella regionala indelningar inom län eller mellan län och även mellan länder, som t.ex. i handelsområden mellan Sverige och Norge i Årjäng, Eda eller Strömstad och mellan Sverige och Finland i Haparanda eller Torneå. Hela Öresundsområdet med samarbeten inom näringslivet i storstadsregionerna Köpenhamn och Malmö är ytterligare ett exempel. I sådana områden är det viktigt att ta hänsyn till en regional tillväxtlogik.

Vi menar att det finns stora möjligheter att utveckla handeln och annat utbyte mellan Sverige, Norge, Danmark och Finland. I dag utnyttjas dessvärre inte den potential som finns med en gemensam strategi för nordiska produkter och tjänster internationellt eller för att fullt ut få genomslag i arbetsmarknadsregionerna. Vi anser att regeringen bör driva och utveckla ett arbete för ökad handel, både bilateralt och inom Nordiska ministerrådet. Att identifiera och undanröja gränshinderproblem bör vidare vara prioriterat så att utvecklingskraften i gränsregionerna kan stärkas. Regeringen bör därför ta initiativ till en

översyn av hur fler gränshinder mellan de nordiska länderna kan rivas i syfte att öka handeln mellan länderna och verka för att undanröja gränshinder.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

17. Handeln mellan EU och USA, punkt 8 (M, SD, KD)

av Lars Hjärmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,

2020/21:3487 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 10 och

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 38.

Ställningstagande

Handeln med USA har stor betydelse för tillväxt och framväxten av nya jobb i Sverige. Under en lång tid har det förhandlats om ett handelsavtal mellan EU och USA. Det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar (TTIP) syftade till att lyfta handeln ytterligare och ge EU:s medlemsländer en puff framåt i ekonomin. TTIP hade potential att möjliggöra ökad export till USA, vilket skulle behövas efter en tid av lägre siffror. TTIP-förhandlingarna ligger dock på is. Hinder för att komma i mål har funnits på båda sidor av Atlanten. Problemen med att föra förhandlingarna framåt ska självklart inte underskattas. Samtidigt är det viktigt att betona att ett avtal mellan EU och USA skulle betyda väldigt mycket för ekonomin och jobben för båda parter.

Vi beklagar USA:s inslagna väg under den gångna presidentperioden med fler tullar och mindre frihandel som utöver de ekonomiska implikationerna även undergräver internationella regelverk. För Sverige som är ett litet och exportberoende land är det av yttersta vikt att handelskonflikter undviks och att avtal som borgar för en utveckling bort från den rådande protektionistiska riktningen och mot ytterligare frihandel kan nås. Om TTIP-förhandlingarna inte kan återupptas där de slutade menar vi att parterna ändå bör sträva efter att nå fram till delavtal eller ett mindre avtal för att undanröja hinder och främja handel.

Vi menar att fler handelsavtal per definition är bra för Sverige, precis som färre handelsavtal och fler gränshinder kan vara direkt skadligt för svenska företag och svenska jobb. Ett avtal mellan EU och USA skulle stärka den svenska ekonomin genom att både tariffära och icke-tariffära handelshinder

togs bort, och även genom att förebygga tillkomsten av nya handelshinder. En övervägande majoritet (ca 90 procent) av företagen i Sverige som handlar med USA är små och medelstora företag. Ett handelsavtal med USA skulle kunna gynna deras verksamheter och minska problemen med olika standarder för produkter, certifieringar eller utformning av tariffer som gör det dyrt och svårt. Vi menar att det därför är av stor vikt att även behoven hos små och medelstora företag täcks upp i handelsförhandlingar som de med USA. Ett avtal mellan EU och USA skulle dessutom kunna vara agendasättande globalt för exempelvis standarder. Därtill skulle en axel inom handeln mellan EU och USA kunna vara ett avgörande verktyg för att hålla tillbaka baksidan av kinesiskt inflytande i världen.

Vi ser positivt på USA:s uttalade indikationer om transparens, deltagande och ansvarstagande, och förhoppningen är att framtagna standardiseringar styr mot redan befintliga handelsmekanismer i WTO:s avtal. Vi anser att förhandlingarna i första hand bör fokusera på de områden där det finns störst möjlighet till regelsamarbete, snarare än att försöka hitta gemensamma nämnare för alla sektorer. Dessutom menar vi att det behövs en förståelse för att vissa regelverk är svåra att samköra på grund av skillnader i myndighetsstrukturer och olika produktregelverk. Vi ser ett till en början grundläggande handelsavtal som innehåller de lägst hängande frukterna på området som önskvärt. Därefter kan avtalet utökas allteftersom och inkludera fler områden och detaljer.

Sammantaget anser vi att Sverige på olika sätt bör försöka bidra till att ett handelsavtal mellan EU och USA ska kunna slutas. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att intensifiera ett sådant arbete.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

18. Vissa övriga frågor om internationell handel, punkt 9 (M)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2 och 3,

2020/21:3367 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 13 och

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 7 och avslår motionerna

2020/21:58 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2020/21:151 av Hampus Hagman (KD),

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 8, 12 och 13,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:836 av Magnus Manhammar (S),
2020/21:952 av Åsa Coenraads (M),
2020/21:2554 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 36,
2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 30–32,
2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 17,
2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 9 och 10,
2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 39 och 42 samt
2020/21:3639 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Handeln med omvärlden utgör grunden för Sveriges välstånd. Vi anser att Sverige därför alltid ska värna marknadsekonomi, äganderätten och det regelbaserade handelssystemet.

Regelbaserat är rättvist och det måste också få kosta. Producentansvar är en självklarhet som måste kunna följas upp och efterlevas. Rättvis handel är också fri handel, men det behövs regelverk. Allt för grava snedvridningar av globala handelsförutsättningar är en av de aspekter som vi menar att det gemensamma arbetet inom WTO har att hantera. Inte minst måste all koppling till statlig inblandning av handelspremissor vara transparenta. I diskussionen som råder kring den bristfälliga efterlevnaden av WTO:s regelsystem framförs röster för att organisationens regelverk måste förändras. Vi menar att det primära problemet dock inte alltid är brister i regelverket utan viljan att följa detsamma.

Den regelstyrda internationella handelsordningen är viktig att värna om. WTO är till sin konstruktion rätt organisation för att hantera de globala handelsstrukturerna. Grunden för att WTO ska kunna fungera baseras dock på att medlemsländerna respekterar och följer de överenskomna riktlinjerna. Tyvärr brister denna följsamhet eftersom länder, t.ex. Ryssland, på olika sätt agerar i strid med WTO:s regelverk. Vidare menar vi att det i efterhand går att konstatera att det var ett misstag att släppa in Kina i WTO, särskilt eftersom Kina inte fullt ut omfamnar marknadsekonomin. Kinas politik mot omvärlden ställer avgörande frågor om Sveriges, EU:s och hela den fria världens förhållningssätt till Peking inom en rad områden varav ett är det regelbaserade handelssystemet.

Sammantaget anser vi att det är angeläget med en efterlevnadskodex inom WTO och att Sverige och EU ska vara drivande för regelefterlevnad i WTO och värna den regelbaserade ordningen för internationell handel.

Vidare anser vi att det är angeläget att regeringen säkerställer att befintliga och eventuella tillkommande regler när det gäller s.k. geografiska ursprungsbeteckningar inte innebär ökad protektionism. Vi medger att det i flera delar är rimligt att en leverantör är tydlig med en varas ursprung eller egenskaper. Det gäller inte minst jordbruksprodukter. Samtidigt pågår en utveckling där värdekedjorna inom allt fler områden blir alltmer komplexa. Vi anser att tydliga regler bör kunna användas som upplysning och argument i en försäljning, utan att sådana regler landar i en ökad protektionism. Regleringen bör finnas

samlat och vara rimlig. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att överväga olika initiativ i frågan.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Vissa övriga frågor om internationell handel, punkt 9 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 8, 12 och 13,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6 och

2020/21:2554 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 36 och
avslår motionerna

2020/21:58 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2020/21:151 av Hampus Hagman (KD),

2020/21:836 av Magnus Manhammar (S),

2020/21:952 av Åsa Coenraads (M),

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 30–32,

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 17,

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 9 och 10,

2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2 och 3,

2020/21:3367 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 13,

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 7,

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 39 och 42 samt

2020/21:3639 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi menar att Sverige som nation hela tiden måste utveckla rätt förutsättningar för att vara ett attraktivt land för företag. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att verka för sund konkurrens och därmed icke snedvridande konkurrensregler, både nationellt och globalt. I ett nationellt perspektiv menar vi att det kan handla om att säkerställa att det inte finns onödiga skatter, regler eller avgifter som i en omotiverad utsträckning, sett till de faktiska positiva effekterna, hämmar svensk konkurrenskraft globalt. Detta kräver utförliga konsekvensutredningar vid ny lagstiftning, ett effektivt regelförenklingsarbete, en grundprincip om att eftersträva miniminivå vid genomförande av EU-direktiv och en generell översyn av övriga skatter, avgifter och byråkrati. I ett globalt perspektiv är det vår mening att stora exportnationer och ekonomiskt tunga

nationer inte ska agera protektionistiskt och ge marknadsstöd och snedvridande subventioner exempelvis till sin egen industri. I de fall det uppmärksammas bör regeringen påtala vilka problem det leder till för att alltid eftersträva en rättvis global handel.

Vi anser vidare att riksdagen bör uppmana regeringen att utreda vilka konkurrenssnedvridningar som uppstått med särskilda tullåttnader med koppling till EU och andra marknader och hur dessa påverkar svenskt näringsliv negativt samt föreslå åtgärder för förbättring. I regel talas det ofta om frihandel som om det vore en global marknad med rättvisa och fria villkor för handel. I verkligheten är det mer komplicerat än så. Det innebär att det finns vissa villkor som gäller för den EU-baserade marknaden och andra villkor när det gäller andra handelsutbyten. Vi menar att det i en sådan struktur finns en överhängande risk att handeln bygger upp snedvridna konkurrensvillkor mellan den europeiska inre marknaden och andra handelspartner för Sverige. Vi ser handel och utbyte med andra länder som viktigt. Sverige är en liten och öppen ekonomi som är beroende av omvärlden. I de allra flesta fall gynnas Sverige av handel och handelsavtal men vi menar att det finns ett behov av att se över att tull- och handelsvillkoren upprätthålls på ett sätt som gynnar Sverige. Det kan vara så att Sverige i vissa avseende missgynnas i förhållande till andra länder. Vi vill därför att systemet med hur tullåttnader kan påverka den svenska ekonomin negativt ses över i syfte att presentera åtgärder för hur regelverket kan förbättras.

Även om frihandel gagnar Sverige på det stora hela bör Sverige alltid verka för att i största möjliga utsträckning värna svenska intressen. Detta menar vi kan göras genom att man t.ex. försöker införa sådant som stärker svenska komparativa fördelar i avtalen. Sverige bör vidare aktivt ta ställning för de många sektorer där Sverige är världsledande. För att ytterligare värde ska skapas som en följd av framtida frihandelsavtal anser vi att tillväxtländer och större ekonomier bör prioriteras. Sverige ska vara en tydlig röst inom EU för det fortsatta arbetet med ytterligare bilaterala och multilaterala frihandelsavtal. Utöver frihandelsavtalens konventionella ekonomiska fördelar innebär de även en försäkring i händelse av ett fullskaligt handelskrig.

Sverige bör vidare förtydliga vikten av att fokus vid framtida förhandlingar bör ligga på att motverka icke-tariffära handelshinder eftersom det är mer än tullavgifter och skatter som avgör de potentiella fördelarna med ett frihandelsavtal. Extra viktigt blir detta när EU förhandlar om frihandelsavtal med avancerade länder där tullarna ofta redan är låga genom WTO.

När det gäller handeln med särskilda marknader kan vi konstatera att Mercosur genom sin tullunion och dess associerade medlemmar utgör ett av världens största handelsblock. Trots att denna marknad i dag är förknippad med diverse tariffära och icke-tariffära handelshinder är Mercosur ändå en viktig handelspartner för Sverige och EU. Genom det s.k. Mercosuravtalet menar vi att det kan skapas förutsättningar för att den gemensamma handeln ska nå nya nivåer och bidra till att skapa utökat välbefinnande inom båda regionerna. Avtalsförhandlingarna har dock varit kantade av kritik och avtalet är ännu inte

ratificerat. Den svenska regeringen bör verka för en skyndsamt ratificering av avtalet. Regeringen bör också verka för att EU upprättar ett frihandelsavtal med Taiwan. Vi menar att Taiwan trots att det är en välmående demokrati som delar en lång rad centrala värderingar med Sverige och västvärlden återkommande åsidosätts inom det internationella samfundet. EU utgör redan i dag en viktig handelspartner för Taiwan, och ett frihandelsavtal skulle möjliggöra ytterligare tillväxt i båda regionerna.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

20. Vissa övriga frågor om internationell handel, punkt 9 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2020/21:58 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2020/21:151 av Hampus Hagman (KD),

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 8, 12 och 13,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:836 av Magnus Manhammar (S),

2020/21:952 av Åsa Coenraads (M),

2020/21:2554 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 36,

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 30–32,

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 17,

2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2 och 3,

2020/21:3367 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 13,

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7,

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 39 och 42 samt

2020/21:3639 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Förutom handelsavtal har EU en rad ekonomiska partnerskap med utvecklingsländer. De minst utvecklade länderna har dessutom tullfri tillgång till EU:s marknad för alla varor utom vapen. Rikare länder som t.ex. Nigeria och Kenya handlar också med vissa tullåtnader, undantaget jordbruksprodukter.

Kommissionen har aviserat ett särskilt initiativ för att stärka relationerna mellan EU och Afrika genom att stimulera privata investeringar. Den långsiktiga visionen är att skapa ett frihandelsområde mellan EU och den nyligen

instiftade afrikanska Continental Free Trade Area (Af CFTA) som omfattar 44 afrikanska länder. Vi anser att regeringen bör arbeta för att EU tilldelar afrikanska länder samma preferenser när det gäller ursprungsregler och tullfrihet, inklusive jordbruksprodukter. Det skulle vara av betydelse för att främja integrationen mellan de afrikanska länderna, vilket är ett uttalat mål för EU:s biståndspolitik. Vidare bör regeringen arbeta för att EU börjar förhandla om ett ekonomiskt partnerskap med Af CFTA.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

21. Vissa övriga frågor om internationell handel, punkt 9 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 17 och

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 39 och 42 samt

avslår motionerna

2020/21:58 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2020/21:151 av Hampus Hagman (KD),

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 8, 12 och 13,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:836 av Magnus Manhammar (S),

2020/21:952 av Åsa Coenraads (M),

2020/21:2554 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 36,

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 30–32,

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 9 och 10,

2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2 och 3,

2020/21:3367 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 13,

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 7 och

2020/21:3639 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Internationell handel är en förutsättning för ekonomisk tillväxt inte bara i Sverige utan även i utvecklingsländer. Därför menar jag att handels- och biståndspolitikerna måste gå hand i hand. Jag anser att Sverige ska driva på för att EU ska fortsätta slopa exporttullar för de minst utvecklade länderna och verka för att fattiga länder kommer längre fram i handelskedjan så att de inte fastnar i rollen som råvaruproducenter. Här finns inget utrymme för protektionism från EU:s sida. Vidare bör regeringen verka för att EU lägger mer kraft på att

minska handelshinder mellan utvecklingsländer. Dessa hinder kan många gånger vara högre än de mellan dessa länder och EU.

För att kunna träda i kraft måste handelsavtal ratificeras. Det är en process som ofta tar lång tid och möter många hinder längs vägen. I vissa handelsavtal är kompetensen delad mellan EU och medlemsländerna, och ratificeringen av dessa avtal kräver därför en längre process. Andra handelsavtal är konstruerade på ett sätt som gör att de bedöms ligga inom ramen för EU:s exklusiva kompetens. Handelsavtalet med Kanada (Ceta) är ett avtal där den kompetensen är delad och avtalet är ännu inte ratificerat utan har endast trätt i kraft genom provisorisk tillämpning. Andra avtal, som det med Mercosurländerna, har knappt börjat sin ratificeringsresa genom medlemsländerna och EU:s institutioner. Regeringen bör prioritera att verka för att ratificeringsprocesserna påskyndas och fullföljs.

Avslutningsvis vill jag påminna om att riksdagen våren 2020 riktade ett tillkännagivande till regeringen om att den ska väcka och driva frågan om att upphäva förbudet mot handel med sälprodukter. Jag kan konstatera att regeringen trots tillkännagivandet inte vidtagit någon åtgärd. Jag ser därför skäl för riksdagen att på nytt uppmana regeringen att verka för att regeringen inte minst utifrån ett etiskt perspektiv snarast söker ett undantag från förbudet och på sikt agerar för ett slopat förbud. De stora sälstammarna hotar fisket och jaktkvoterna måste därför öka, och en viktig del i jakten är att ta till vara det fällda bytet t.ex. genom att kunna sälja sälprodukter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

22. En utvecklad inre marknad, punkt 10 (M)

av Lars Hjalmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 11 och
bifaller delvis motionerna
2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,
2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22 och
2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

Sverige har länge tjänat mycket på den inre marknaden där runt tre fjärdedelar av vår handel bedrivs. Merparten av den svenska exporten går till EU/EES-

området. Att den inre marknaden är öppen och fungerande säkrar jobb runt om i Sverige. Uppstår hinder blir det problem för svenska företag. Vi kan konstatera att flera gränshinder införts mellan EU-länder under den kris som uppstått som en konsekvens av coronapandemin – åtgärder som framstår som rimliga för att möta en allvarlig pandemin men som är oönskade på lång sikt eftersom de leder till att ekonomin i Europa tar skada. Vi menar därför att en angelägen uppgift efter krisen är att återupprätta förtroendet för den inre marknaden och dess funktion. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att verka för att säkra och utveckla den inre marknaden i Europa.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

23. En utvecklad inre marknad, punkt 10 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3 och
bifaller delvis motionerna

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22,

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del och

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Genom medlemskapet i EU får svenska företag tillgång till den inre marknaden, vilket gagnar Sverige som exportnation. Vi ser värdet i en välfungerande inre marknad med förutsägbara och rättvisa regler. Samtidigt menar vi att synergieffekterna av en strömlinjeformad inre marknad alltid ska vägas mot riskerna med en alltför byråkratiserad inre marknad eftersom det finns en risk för onödigt kostnadsdrivande regelkrångel för svenska företag. Vi motsätter oss också de marknads- och handelsfientliga tendenser som på senare tid blossat upp inom EU med förslag likt det som vissa medlemsländer diskuterat om att lätta på EU:s prövning av företagskoncentrationer för att skapa s.k. European Champions.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

24. En utvecklad inre marknad, punkt 10 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22 och
bifaller delvis motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,
2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del och
2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

EU är världens största integrerade marknad. Den ökade rörligheten för varor, tjänster, människor och kapital som EU möjliggjort har bidragit till tillväxt och skapat jobb, inte minst i Sverige. Vi kan dock konstatera att EU och dess medlemsländer står inför stora utmaningar. Redan innan den pågående pandemin och dess ekonomiska konsekvenser brottades många medlemsländer med svaga statsfinanser, hög arbetslöshet och låg tillväxt. Vi menar att dessa länder behöver ta krafttag för att sanera sina offentliga finanser och reformer såväl som sina arbetsmarknader och sin byråkrati. För att säkra unionens långsiktiga överlevnad ser vi framför oss att det krävs mer av det som en gång gjorde medlemsländerna framgångsrika – samarbete, handel och öppenhet. Att koordineringen och samarbetet inom EU har brutit under pandemin är uppenbart för alla. EU-samarbetet har dock stegvis visat att det fungerar även under en tid av kris. Samtidigt ser vi fortfarande att det finns en risk för ökad nationell egoism. Det är vidare viktigt att inse att coronapandemin med största sannolikhet inte är den sista kris som Europa kommer att ställas inför, och framtida hot och utmaningar kan likaväl drabba enskilda länder som EU i sin helhet. Vi menar därför att EU måste börja rusta för att klara av nya kriser och konflikter, och att det i vissa fall kan innebära en breddning av de uppgifter som unionen har i dag. På en rad områden är fördjupad samverkan inte bara önskvärd utan också nödvändig och vi vill se att Sverige driver på övriga medlemsstater att bidra till detta. Till dessa områden hör bl.a. EU:s inre marknad och fri rörlighet för personer och varor. I framtida kriser liksom den nu pågående är det av stor vikt att gränshinder används ytterst restriktivt och endast under korta perioder. För att upprätthålla en stark resiliens och motståndskraft är det nödvändigt att varor och förnödenheter tillåts passera nationella gränser. Detta är särskilt viktigt för länder som Sverige som har en exportberoende

ekonomi. Vi menar därför att regeringen bör verka för att den inre marknaden och den fria rörligheten för personer och varor upprätthålls även i kristider.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

25. En utvecklad inre marknad, punkt 10 (L)

av Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 7 i denna del och bifaller delvis motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22 och

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Som ett litet exportberoende land är Sverige helt beroende av återhämtningen i EU och omvärlden i övrigt. När det går bra för Europa går det bra för Sverige. Sverige kan inte återstarta så länge det är tvärstopp i ekonomin i övriga EU. Sveriges välbefinnande är direkt beroende av återhämtningen i hela EU som är det svenska näringslivets hemmamarknad. EU måste fortsätta slå vakt om den fria rörligheten för varor, tjänster och kapital och motsätta sig medlemsländernas försök till protektionism. Det ska vara enkelt för företag att verka inom EU, och regelbördan för näringsidkarna måste därmed minska. Samtidigt anser jag att medlemsländerna måste bli mer transparenta med hur de genomför EU:s lagstiftning. Det skulle bidra till en förenklad planering för företag, säkrare investeringar och ett företagsklimat som är enklare att förhålla sig till. Klyftan mellan arbetslösa och företag som behöver arbetskraft behöver också minska. Den fria rörligheten inom EU spelar här en nyckelroll och innebär att arbets-sökande kan ta sig till de områden som efterfrågar arbetskraft.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

26. En digital inre marknad, punkt 11 (M)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:3207 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 5 och
2020/21:3479 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 22 och
bifaller delvis motion
2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 i denna del.

Ställningstagande

Att fortsätta utveckla EU:s inre marknad är central för både det svenska och europeiska väståndet. En verklig digital inre marknad kan ge svenska innovativa och konkurrenskraftiga företag större möjligheter att växa och utvecklas. Vidare skulle en sådan digital inre marknad ytterligare kunna stärka EU:s attraktionskraft som frihandelspartner och EU:s inflytande på ett mer allmänt plan. EU:s möjligheter att sprida europeiska standarder i omvärlden på området, på ett liknande sätt som EU i dag gör inom varuhandeln, skulle också bli större och därmed underlätta för europeiska producenter. Vi menar att den typen av regulativ makt inte bör underskattas, särskilt inte när det gäller det mycket formbara digitala området. Om inte EU sätter standarder på det området kommer andra att göra det. Vi anser att EU ska underlätta och inte göra det svårare för små och medelstora företag att vara verksamma på den digitala marknaden. Det skulle gynna innovation och entreprenörskap som kan bli avgörande för att ta itu med problem i världen. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att verka för en starkare europeisk digital inre marknad i enlighet med det vi här har förordat.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

27. En digital inre marknad, punkt 11 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 i denna del och
bifaller delvis motionerna
2020/21:3207 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 5 och
2020/21:3479 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 22.

Ställningstagande

Vi vill öppna den inre marknaden ytterligare. Det gäller särskilt inrättandet av en digital inre marknad med stark nätneutralitet. Regeringen bör driva på för att Europa får större förutsättningar att skapa fler jobb och ökad tillväxt genom att EU skapar en gemensam digital inre marknad samt värnar den ekonomiska stabiliteten i unionen för att därigenom möjliggöra för fler investeringar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

28. Ekodesign, punkt 12 (M, KD)

av Lars Hjärmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M) och Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3348 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 19 och
avslår motionerna
2020/21:2918 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 7 och
2020/21:2920 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 12.

Ställningstagande

Den inre marknaden är ett viktigt verktyg för att införa gemensamma kriterier på miljöområdet. Vi anser att mer behöver göras för att komma till rätta med mikroplaster i vattendrag och hav. Ett stort problem är spridning av mikroplaster från tvättmaskiner. Vid tvätt av textil avges mikroplast främst genom slitage, men även genom nedbrytning. I Sverige har mikroplast från textila syntetfibrer som avges vid tvätt identifierats som den största utsläppskällan uppströms till kommunala avloppsreningsverk. EU:s ekodesigndirektiv ställer bl.a. krav på teknisk livslängd, återvinning, reparerbarhet, vattenanvändning, utsläpp till miljön samt information om farliga ämnen. Direktivet reglerar bl.a. standarden för tvättmaskiner. Vi anser att regeringen ska verka för att EU:s ekodesigndirektiv ses över i syfte att bl.a. införa gemensamma kriterier för att minska utsläppen av mikroplaster från både textiltvätt i hushåll och storskaliga

tvätterier i privat och offentlig regi. Vid en översyn av direktivet bör även de mest energi- och resurskrävande produkterna fasas ut.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

29. Ekodesign, punkt 12 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2918 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 7 och

2020/21:2920 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 12 och

avslår motion

2020/21:3348 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 19.

Ställningstagande

För att lyckas sluta kretsloppen måste det finnas en planering för det redan i de alla första produktionsstegen när en vara designas och utformas. De materialval som görs inledningsvis följer med produkten i hela dess livscykel och påverkar möjligheten att återbruka och återvinna den i ett senare skede. För den enskilda konsumenten kan det vara svårt eller rentav omöjligt att veta vad en produkt innehåller eller hur den har tillverkats. Vi menar att politiken spelar en viktig roll här genom att ställa höga krav på produktens livslängd, energi-användning samt återvinningsbarhet. Det som brukar kallas ekodesignkrav, vilket innebär att producenten ska ta hänsyn till produktens totala miljöpåverkan redan i designstadiet. Vi menar att ekodesign är nödvändigt om det ska gå att utveckla ett resurseffektivt och cirkulärt samhälle. En avsevärd del av lagstiftningen kring ekodesign regleras på EU-nivå med syftet att unionens tillverkningsindustri ska kunna konkurrera på lika villkor. Vi vill att regeringen verkar för att unionens ekodesigndirektiv utökas till fler produktgrupper och successivt ställer högre krav på insatsvarornas hållbarhet, resurseffektiviteten, livslängden och den funktionella återvinningsgraden. Detta skulle gagna framtida generationer.

En produktgrupp där vi anser att det behöver ställas skarpare krav på utformningen för att nå en mer effektiv vattenkonsumtion är produkter som används vid vattenförbrukning. Genom nationella riktlinjer och i förlängningen EU:s ekodesigndirektiv vill vi att det införs krav på att bl.a. toaletter, duschar och blandare ska vara vattensnåla. Studier gör gällande att vattenförbrukningen i hushållen kan minskas med upp till 50 procent med rätt åtgärder. En bonus i sammanhanget är att en stor del av besparingen görs på varmvatten,

vars uppvärmning påverkar effektsituationen i elsystemet negativt. Det finns således dubbla anledningar till att fasa ut de sämsta produkterna.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

30. Exportförbudet för snus, punkt 13 (M, SD)

av Lars Hjärnered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:665 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 46 och

2020/21:3507 av David Josefsson (M) yrkande 1.

Ställningstagande

EU:s förbud mot handel med svenskt snus är enligt vår uppfattning oförenligt med de principer som handelsunionen bygger på. När en produkt av viss nationell särart straffas ut från den inre marknaden menar vi att det är särskilt angeläget att principen om varors fria rörlighet inom unionen värnas och lyfts fram av en frihandelsvänlig nation som Sverige. Vi menar att det inte finns några övertygande argument för att upprätthålla exportförbudet av handelspolitiska skäl; tvärtom är argumenten för att öppna EU:s gränser för snuset långt tyngre än de eventuella hälsorisker för konsumenten som kan anses vetenskapligt belagda. Men även detta blir ovidkommande så länge handeln med cigaretter, där det finns långtgående och konstaterade hälsorisker, är fullt tillåten utan några som helst handelshinder. Snus är en traditionell svensk tobaksprodukt som har utvecklats med sin samtid. Även om snus inte kan anses vara en hälsoprodukt medför det fördelar genom att bidra till en lägre förekomst av rökningrelaterad cancer i Sverige. Genom att tillåta export av snus till EU finns det goda förutsättningar för fler svenska jobb, samtidigt som frekvensen av rökningrelaterad cancer potentiellt kan minska i EU.

Förbudet mot att exportera svenskt snus inom EU är också förenat med betydande samhällsekonomiska kostnader i form av förlorade exportintäkter, men också uteblivna skatteintäkter som en ökad sysselsättning inom snusindustrin hade kunnat leda till. Så länge det är tillåtet att tillverka och sälja svenskt snus till myndiga personer i Sverige anser vi att samma förutsättningar ska gälla inom hela EU. Vi noterar att EU-domstolen i ett förhandsavgörande hösten 2018 konstaterade att exportförbudet för snus inte strider mot EU-

rättsliga principer. Vi anser att det därmed finns än större anledning för riksdagen att påminna både regeringen och kommissionen om att Sverige inte accepterar de regler som åberopas för förbudet. Regeringen bör därför verka för att upphäva exportförbudet för snus inom EU.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

31. Vissa övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 14 (M)

av Lars Hjärmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3487 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkandena 1 och 6 samt
avslår motion
2020/21:2218 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 75.

Ställningstagande

EU:s inre marknad är betydelsefull för Sverige. Ungefär 75 procent av Sveriges handel går till den inre marknaden. Samtidigt kan vi se att det finns stora möjligheter att utveckla marknaden. Den kris som följde på coronapandemin resulterade i fler gränshinder, och det finns fortfarande problem med tjänstehandeln och den digitala inre marknaden.

Vi menar att inriktningen bör vara att främja en digital inre marknad med övergripande gemensamma regler, borttagande av särregler i olika länder samt att EU inte som huvudregel ska försöka reglera sönder marknader utan i stället ha som ledstjärna att Europa måste ta en position i världen visavi t.ex. Kina och USA. Uppkoppling och avreglering bör vara ledstänger i arbetet liksom rimlig reglering av datahantering.

Exporten av varor och tjänster är nära sammankopplade. Exempelvis har industriprodukter ofta omfattande tjänsteinnehåll i form av mjukvaror. Vi kan konstatera att tjänstesektor har vuxit rejält över tid och att den har vuxit i högre takt än varuhandeln de senaste decennierna. Det beror bl.a. på teknikutveckling och digitaliseringens framväxt och de nya möjligheter som den innebär. När handeln gör det möjligt att köpa och sälja via webbplatser och digitala marknadsplatser finns potential för fler företag att handla internationellt. Det gäller inte minst mindre företag.

Runt en tredjedel av Sveriges utrikeshandel består av tjänstehandel varav drygt hälften går till andra EU-länder. Det är av största vikt att den inre marknaden fungerar lika bra för tjänster som för varor och därför måste hinder

undanröjas så att EU:s tjänstesektor blir helt integrerad. Inom EU ska det vara fri rörlighet. Vi kan tyvärr konstatera att rörligheten fungerar bättre för varor än för tjänster. Vi anser att det ligger i Sveriges intresse att den inre marknaden för tjänster och digitala tjänster stärks. Fler sektorer bör omfattas av tjänstehandel, som t.ex. välfärdstjänster, för att möjliggöra för svenska aktörer inom den sektorn som håller en hög klass internationellt sett att växa utanför Sverige. Regeringen bör därför initiera ett arbete inom EU för en ökad tjänstehandel. Regeringen bör också på lämpligt sätt återkomma till riksdagen med en beskrivning av de åtgärder regeringen vidtagit.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

32. Vissa övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 14 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2218 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 75 och avslår motion

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 1 och 6.

Ställningstagande

När det gäller handel med vissa produkter på EU:s inre marknad vill vi framhålla vikten av standardisering och certifiering. Produkter som inte håller måttet riskerar att skapa mer skada än nytta. En sådan produkt är alkoholmätare. Vi anser därför att alla alkoholmätare som säljs på den inre marknaden bör vara godkända av ett ackrediteringsföretag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

33. FN-upphandlingar, punkt 15 (M, SD)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 17 och

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Trots att Sverige tillhör världstoppen inom en rad, för FN intressanta, områden såsom utvecklingen av medicinteknik och klimatinnovationer är det endast en bråkdel av FN:s upphandlingar som tillfaller svenska bolag. Under 2019 var det endast 0,16 procent av FN:s upphandlade varor och tjänster som upphandlades från Sverige, vilket vida understiger Sveriges andel av FN:s budget. Vi kan konstatera att andelen inte heller ökat i jämförelse med 2014. Givet att FN under 2019 totalt upphandlade varor och tjänster för över 165 miljarder kronor ser vi att det finns en stor potential för svenska bolag att öka sin vinst om den svenska andelen kan växa. I nuläget levererar Sverige främst medicinsk utrustning och laboratorieutrustning, fordon samt utbildnings- och städmaterial. På tjänstesidan levererar Sverige tjänster inom administration, bygg- och ingenjörsområdet och transportområdet. Sverige är en stor bidragsgivare, men hittills har väldigt få svenska företag varit med i upphandlingarna. De som har haft rätt förutsättningar har dock gjort intressanta affärer. Många handelskamrar har dessutom genom åren byggt kompetens- och resurscentrum för svenska företag som vill introduceras och börja sälja till FN. Sverige behöver skapa förutsättningar för svenska företag att delta i, och konkurrera på en rättvis spelplan för, internationella upphandlingar. Genom att t.ex. stärka kunskapen på området inom svenska handelskamrar och Business Sweden tror vi att de svenska bolagens andel kan öka. Vi anser därför att regeringen bör bistå svenska företag genom att utveckla insatser som ökar deras möjligheter att medverka i FN-upphandlingar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

34. Livsmedelsexport, punkt 16 (M)

av Lars Hjalmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 15,

bifaller delvis motion

2020/21:2302 av Sten Bergheden (M) och
avslår motionerna
2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 34 och
2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 38.

Ställningstagande

Sverige har en omfattande livsmedelsproduktion och hela livsmedelskedjan har utvecklats rejält under ett par decennier. Sverige är i dag också ett framstående land när det gäller mat och matlagning. Vi kan konstatera att det finns såväl mindre som större företag inom livsmedelsbranschen som lyckats väl med export till andra länder. Drycker och dryckesproduktion har t.ex. under det senaste decenniet utvecklats på ett imponerande sätt. Vi bedömer dessutom att möjligheten för exporten att öka är god. Vi anser att riksdagen bör uppmana regeringen att värna och utveckla den svenska livsmedelsexporten. I arbetet bör man dra lärdom från erfarenheter från tidigare satsningar på området, som t.ex. Matlandet Sverige.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

35. Livsmedelsexport, punkt 16 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 34 och
avslår motionerna
2020/21:2302 av Sten Bergheden (M),
2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 38 och
2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 15.

Ställningstagande

De landsbygdsnära näringarna sysselsätter uppskattningsvis 400 000 personer i Sverige, och svensk livsmedelsindustri har ett beräknat exportvärde motsvarande 70 miljarder kronor. Samtidigt ser vi att det finns en stor potential att öka exporten inom livsmedelsindustrin, men små och medelstora livsmedelsföretag behöver få ökat stöd med kompetensutveckling för att därigenom bli bättre på att exportera svenska livsmedel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

36. Livsmedelsexport, punkt 16 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 38 och avslår motionerna

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 34,

2020/21:2302 av Sten Bergheden (M) och

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 15.

Ställningstagande

Jag anser att den svenska livsmedelsexporten bör underlättas och främjas ytterligare. En lönsam livsmedelsexport i fredstid är en förutsättning för att upprätthålla försörjningstryggheten i händelse av kris eller krig. Sverige har dessutom stor potential att exportera mer livsmedel. Sverige har mervärden som t.ex. högt smittskydd och djurskydd, vilket skapar säkra livsmedel som är attraktiva på den internationella marknaden. Staten bör göra det ännu lättare för livsmedelsföretag att exportera och marknadsföra sig i andra länder. Business Sweden bör få ett tydligare främjandeuppdrag för att förenkla för livsmedelssektorn att ta sig in på nya och befintliga marknader. För att lyckas med detta menar jag att Business Swedens kompetens inom livsmedel behöver förbättras, och näringen behöver få en tydligare position i marknadsföringen av Sverige. Många livsmedelsföretag upplever svårigheter att exportera varor, och Business Sweden behöver kunna tillhandahålla information till dessa företag om tillvägagångssätt, potential och mervärdet i att förädla produkter för export. Vidare anser jag att livsmedelsattachéer bör placeras på strategiskt viktiga marknader för svensk livsmedelsexport. Regeringen bör därför snarast analysera vilka marknader som är strategiskt viktiga och därefter tillsätta livsmedelsattachéer på dessa.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

37. Privata aktörer inom exportrådgivningen, punkt 17 (M)

av Lars Hjärmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3487 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 4 och

bifaller delvis motion

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 18.

Ställningstagande

Vi anser att utförandet av de näringslivsfrämjande åtgärderna i högre grad ska bygga på privata kvalitetssäkrade aktörer. Dessa aktörer skulle t.ex. kunna utses genom att kvalitetskrav ställs och att projekt och insatser fördelas i konkurrens mellan aktörerna. Statens och myndigheternas uppgift skulle i ett sådant system i huvudsak begränsas till att utifrån de politiska målen sätta mer allmänna ramar, fatta inriktningsbeslut för insatser och för kvaliteten på genomförare, följa upp resultaten, kontrollera att medlen använts på det sätt som det var tänkt och medverka till att förbättringar tillvaratas. Regeringen bör därför öppna för privata aktörer inom den statligt finansierade exportrådgivningen. Vidare bör regeringen i det arbetet ta till vara erfarenheterna från Riksrevisionens granskning av regionala exportcentrum från 2019.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

38. Privata aktörer inom exportrådgivningen, punkt 17 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 18 och

bifaller delvis motion

2020/21:3487 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi menar att initiativet med de regionala exportcentrumen i grund och botten är positivt för att stärka svenska företags exportmöjligheter. Samtidigt anser vi att dessa behöver drivas i en mer entreprenöriell anda och att det krävs en noggrann uppföljning. Vi menar att det finns regionala och nationella organisationer såväl som företag som har goda kunskaper om export och handel. För att ta vara på denna kompetens anser vi att regeringen bör utreda hur regional exportrådgivning ska kunna upphandlas och drivas av fristående aktörer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

39. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 18 (M)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 16 och avslår motionerna

2020/21:727 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 43.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör uppmana regeringen att främja export av svensk effektiv klimatteknik. Som tidigare konstaterats i detta betänkande är frihandel och minskade handelshinder önskvärt för Sverige. Vi menar att Sverige bör använda sig av olika möjligheter som står till buds för att främja den fria handeln. Handeln med varor som är klimatsmarta anser vi är en viktig hävstång för den fria handeln. Genom denna handel kan man ta steg mot en friare handel och samtidigt göra nytta för klimatet och miljön. Det finns olika varor som kan vara aktuella; solceller är ett av många exempel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

40. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 18 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:727 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och avslår motionerna

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16 och

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 43.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att de globala försöken att åstadkomma utsläppsminskningar har misslyckats. Utsläppen av koldioxid fortsätter i takt med att fler tidigare fattiga länder upplever en kraftig ekonomisk tillväxt. Inte mycket tyder på reell förändring trots ansträngningarna i Europa. Vi menar att det som på allvar skulle kunna förändra detta faktum är att Sverige och andra nationer lyckas konkurrera ut det fossila genom innovationer, framför allt inom energiframställning, teknologi som sedan kan exporteras. Vi ser att det finns en potential för svenska företag att bidra till minskade nettoutsläpp i ett globalt perspektiv genom att exportera energieffektiva produkter. Export av värmepumpar, energisåla hus och annan energiteknik både gynnar svensk industri och dämpar åtminstone i någon mån de globala utsläppen av växthusgaser.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

41. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 18 (L)

av Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 43 och avslår motionerna

2020/21:727 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16.

Ställningstagande

Jag menar att den stora potentialen i det svenska klimatarbetet ligger i att agera förebild. Sverige kan visa att det är möjligt att åstadkomma en stark ekonomisk utveckling samtidigt som både klimatpåverkan och resursanvändningen minskar. Vidare ser jag att det i detta också finns en stor potential att stärka svensk industri genom att rent konkret exportera tekniken bakom de goda exemplen. Statens stöd bör därför i första hand gå till teknik med potential att spridas till andra länder.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

42. Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar, punkt 19 (M, KD)

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M) och Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:3483 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 25 och

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 12–14 och avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5 och 19,

2020/21:673 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:706 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:1195 av Edward Riedl (M),

2020/21:2009 av Maria Strömkvist och Roza Güclü Hedin (båda S),

2020/21:2948 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17,

2020/21:3241 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 10–12,

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkandena 2 och 4 samt

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 65.

Ställningstagande

Den kris som följt i coronapandemins spår har slagit hårt mot Sverige och världen. Som en direkt effekt har företag och jobb förlorats. Utveckling som redan påbörjades innan krisen har accentuerats, t.ex. digitaliseringen inom handeln. Olika länder och regioner har drabbats väldigt olika. Världen kommer

delvis att se annorlunda ut efter krisen. Vi menar att det är viktigt att identifiera och tillvarata handelspotentialen för Sverige efter krisen.

Sverige är ett land med en stolt industriell bakgrund. Åtskilliga globala koncerner inom områden som läkemedel, fordon, stål och skog har sin bakgrund och hemvist i Sverige. Vi menar att det dessutom finns en stor potential att öka näringslivet i Sverige genom att få fler industrier att etablera sig i landet. Vi beklagar att vissa partier försöker sätta ett tak på energianvändningen. Det är dåligt på flera sätt, bl.a. skulle ett sådant tak i praktiken innebära att Sverige skulle tacka nej till att nya företag vill etablera sig i landet. Vi är av motsatt uppfattning. Vi vill att fler företag startas i Sverige. Vi skulle gärna se att fler energiintensiva industrier väljer Sverige som bas. Sverige är ofta ett föregångsland ur hållbarhetssynpunkt och därför finns också stora miljövinster om företag etablerar sig här. Regeringen bör därför verka för att fler industrier etablerar sig i Sverige.

Vidare anser vi att utsläppen ska börja mätas och följas upp i förhållande till exportens klimatnytta, på samma sätt som Naturvårdsverket i dag mäter territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp. Vi vill på så sätt minska risken för att politiken fattar beslut som såväl orsakar koldioxidläckage som negativa samhällsekonomiska konsekvenser för Sverige. Regeringen bör därför ge Naturvårdsverket i uppdrag att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export.

När det gäller de statliga aktörer som svarar för export- och investeringsfrämjande anser vi att uppdelningen mellan Visit Sweden, Business Sweden och Svenska institutet är oklar. Var och en av dessa aktörer har angelägna uppgifter och de har delvis olika uppdrag och olika inriktningar, samtidigt som det också finns överlappningar mellan deras verksamheter. Arbetet med export- och investeringsfrämjande måste vara effektivt. Eventuella överlappningar och dubbelarbete måste undvikas. Regeringen bör därför se över olika former av samarbete, samordning eller sammanslagning av de nämnda aktörerna, med undantag för främjandearbetet på ambassader och konsulat.

Avslutningsvis anser vi att det är viktigt att dra lärdomar av analyser av Business Swedens verksamhet. Business Sweden är en viktig aktör för svensk handel, med en omfattande närvaro i många delar av världen och många kunniga medarbetare. Deras främjandeuppdrag är viktigt. Vi kan samtidigt konstatera att flera delar av handelsfrämjandet varit föremål för diskussion, utredningar och genomgång av Riksrevisionen och andra aktörer. Sverige behöver ett förstklassigt främjande av handel. Det är därför viktigt att dra lärdom av dessa analyser och fastställa tydliga mål och medel för hur uppdraget ska fullföljas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

43. Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar, punkt 19 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5 och 19,

2020/21:673 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5 och

2020/21:706 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motionerna

2020/21:1195 av Edward Riedl (M),

2020/21:2009 av Maria Strömkvist och Roza Güclü Hedin (båda S),

2020/21:2948 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17,

2020/21:3241 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 10–12,

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:3483 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 25,

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 12–14,

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkandena 2 och 4 samt

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 65.

Ställningstagande

Vi ser positivt på import och dess betydelse för den svenska konkurrenskraften givet Sveriges roll högt uppe i de globala värdekedjorna. Allt fler produkter innehåller delar som produceras någon annanstans i världen, och de värdekedjor detta genererar är naturliga och i viss mån positiva, även om önskan om geografisk närhet till sina handelspartner stundvis kan innebära ett mervärde i sig. Svenska företag får ta del av en global marknad med en ökad variation av produkter. Genom detta ökar konkurrenskraften för inhemsk produktion och därmed gynnas även exporten. Vi anser dock att importbehovet behöver utvärderas på lång sikt. Politisk instabilitet eller påtryckningar i exporterande nationer, länders monopolställning i fråga om vissa produkter eller naturliga orsaker kan förändra den globala handelsmarknaden. Regeringen bör därför genomföra en utvärdering av olika svenska sektorer långsiktiga importbehov för att stärka den svenska produktionen av produkter som har betydelse i de globala värdekedjorna.

När det gäller den svenska konkurrenskraften ser vi positivt på de utsikter som Sverige har, och vi förordar en politik som stärker svenska exportmöjligheter genom goda handelsrelationer och världsledande produkter och tjänster, särskilt långt uppe i värdekedjan. Vår vision är att fortsätta utvecklingen genom att förädla de redan befintliga nationella konkurrensfördelarna och därmed stärka Sveriges marknadsandelar, och Sverige kan då ta del av nya och växande internationella tillväxtregioner. Vi ser att detta gynnar hela den nationella företagskedjan från små enskilda underleverantörer till större kluster av bolagssamarbeten.

Vidare vill vi framhålla att det ständigt ökande behovet av datalagring kommer att kräva alltmer kapacitet till följd av den tekniska utvecklingen, nya konsumtionsmönster och den ökade användningen av molntjänster. Runt om i världen kommer många nya datacenter, centraler för lagring av digital information, att behöva etableras. När det gäller etablering av denna typ av verksamhet har Sverige i ett europeiskt perspektiv många konkurrensfördelar. Kallt klimat, god tillgång på utbildad personal, en bra it-infrastruktur med stor kapacitet, solida geologiska förhållanden och en stabil kraftförsörjning gör att Sverige står sig väl i internationell konkurrens. Utöver att Sverige har ekonomiska konkurrensförutsättningar som är likvärdiga med många andra länders är det av vikt att med ett samlat grepp jobba med samtliga konkurrensfördelar som finns här. En nationell strategi för etablering av datacenter i Sverige som kanaliserar dessa fördelar vore angeläget för att utöka möjligheterna för företag att nyetableras här, vilket även vore en viktig del för att kunna förädla det överskott av elenergi som finns i stället för en olönsam export av elenergi. Regeringen bör därför utarbeta en sådan strategi.

Business Sweden ansvarar för det statligt finansierade export- och investeringsfrämjandet. Vi menar att det finns en enorm potential för svenska företag i Somaliland eftersom förtroendet för svenska företag och svenska produkter är stort. Regeringen bör därför ge i uppdrag åt Business Sweden att ge Somaliland ökad prioritet för att främja svenska investeringar. Det skulle gynna både nationen och svenska företag samtidigt som det underlättar ett internationellt erkännande av Somaliland som stat. Ett ökat utbyte av varor och tjänster skulle även kunna leda till ett minskat beroende av bistånd i området, samtidigt som tillväxten ökar. Genom att varor produceras i Somaliland möjliggörs också en billigare import av varor till Sverige. Regeringen bör vidare se över möjligheten att bredda Business Swedens mandat i Taipei. Sverige och Taiwan har mycket att tjäna på ett utökat samarbete, inte minst mot bakgrund av att båda länder är framstående producenter av högteknologiska produkter och har en liknande syn på grundläggande värderingar. Vi menar därför att landet är en given destination för innovationskraftiga svenska företag som önskar ta sig närmare de tillväxtmarknader som finns i Asien. Ett fördjupat samarbete skulle också kunna utveckla befintliga välfärdssatsningar och utbildningsmöjligheter i Taiwan och stimulera till ekonomiska investeringar.

När det gäller statens exportfrämjande insatser anser vi vidare att det är angeläget att de insatser regeringen gör samordnas med andra statliga insatser,

t.ex. för näringslivet eller arbetstagarerna, så att dessa inte riskerar att dra åt olika håll. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att överväga införandet av en nationell samordning av dessa medel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

44. Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar, punkt 19 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2948 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17 och
avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5 och 19,

2020/21:673 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:706 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:1195 av Edward Riedl (M),

2020/21:2009 av Maria Strömkvist och Roza Güclü Hedin (båda S),

2020/21:3241 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 10–12,

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:3483 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 25,

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 12–14,

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkandena
2 och 4 samt

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 65.

Ställningstagande

Sverige är en exportnation men fortfarande är det stora företag som står för den största andelen av exporten. Av små och medelstora företag är det bara runt 10–15 procent som bedriver export. Många av företagen i denna kategori är underleverantörer. Enligt en undersökning från Kommerskollegium ser 74 procent av industriföretagen Sverige som sin huvudsakliga marknad, medan bara 12 procent anser att EU är hemmamarknaden. Med ca 10 miljoner potentiella konsumenter är Sverige en alltför begränsad testmarknad för små och medelstora företag att utveckla egna innovativa produkter på. Vi anser att ett logiskt politiskt steg för fler innovationer vore att underlätta steget till export för små och medelstora företag, och därigenom skapa en större hemmamarknad för fler företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

45. Vissa övriga frågor om export, import och utländska direktinvesteringar, punkt 19 (L)

av Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3241 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 10–12 och avslår motionerna

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5 och 19,

2020/21:673 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:706 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:1195 av Edward Riedl (M),

2020/21:2009 av Maria Strömkvist och Roza Güclü Hedin (båda S),

2020/21:2948 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17,

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:3483 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 25,

2020/21:3487 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 12–14,

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkandena 2 och 4 samt

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 65.

Ställningstagande

Det pågår ett arbete med att stärka skyddet mot fientliga utländska direktinvesteringar där det också finns en Kinadimension som berör både den privata och den statliga sektorn. Jag menar dock att detta är otillräckligt. Det krävs mer konkreta åtgärder för att möta det växande hot som det totalitära Kina utgör.

Jag föreslår därför att riksdagen bör uppmana regeringen att utreda effekten av kinesiskt ägande av svenska företag inom ramen för en institution liknande amerikanska CFIUS. Vidare anser jag att Sverige ska kontrollera kinesiska direktinvesteringar inom den privata och den statliga sektorn hårdare. Slutligen bör regeringen även utreda och föra fram behovet av en granskningsfunktion för EU när det kommer till utländska direktinvesteringar i strategiskt viktiga områden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

46. Hållbart företagande, punkt 20 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 14 och 15,
bifaller delvis motion

2020/21:2208 av Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S) och
avslår motion

2020/21:3669 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD).

Ställningstagande

FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter bygger på statens skyldighet att skydda de mänskliga rättigheterna, företagens ansvar att respektera dem och individens möjligheter att få sin sak prövad vid kränkningar. I tider av kris hamnar dessa värden ibland i skymundan. Jag menar att det nu, precis som alltid, är viktigt att bevaka dessa värden. Statskontoret har analyserat Sveriges efterlevnad av de nämnda principerna och bl.a. föreslagit att möjligheten att ställa krav på s.k. human rights due diligence – ett verktyg som företag kan använda för att analysera riskerna för och förhindra att deras verksamhet har en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna – bör utredas, och att regeringen bör utveckla tydliga kriterier för när statliga bolag ska genomföra en sådan analys. För att tydliggöra företagens miljö- och klimatansvar bör även ett klimat- och miljöperspektiv anläggas på de förslag som regeringen arbetar fram. Förslaget kan utgå från s.k. environmental due diligence, ett verktyg som liknar human rights due diligence, men där miljö- och klimatperspektivet är vägledande.

I likhet med vad som anförs i motion 2020/21:250 (V) yrkandena 14 och 15 instämmer jag i den bild som Statskontoret ger av hur svenska företag bättre kan följa FN:s vägledande principer och vikten av att de gör det. Det förslag som Statskontoret presenterar skulle bidra till en positiv utveckling på området. Jag noterar att EU har påbörjat ett arbete med både human rights due diligence och environmental due diligence. Jag menar dock att Sverige inte kan invänta dessa processer utan att regeringen borde hantera dessa krav redan nu. Miljöförstörande verksamheter och eftersatta mänskliga rättigheter har en påverkan på folkhälsan, vilket gör att det påverkar motståndskraften gentemot nuvarande och kommande pandemier. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att återkomma med förslag utifrån Statskontorets rapport FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens

arbete och utreda möjligheten att införa klimat- och miljöperspektiv enligt environmental due diligence i regelverken för företags agerande utomlands.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:58 av Magnus Jacobsson (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ötkad handel mellan Kosovo och EU samt Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:151 av Hampus Hagman (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU ska ingå ett bilateralt investeringsavtal med Taiwan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa klimat- och miljöperspektiv enligt ”environmental due diligence” i regelverken för företags agerande utomlands och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag utifrån Statskontorets rapport FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens arbete och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:661 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för icke snedvridande konkurrens nationellt och globalt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den inre marknaden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utvärdering bör göras gällande svenska sektors långsiktiga importbehov och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka svenska exportmöjligheter gällande produkter högt upp i värdekedjan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en öppen och fri handel samt motverka protektionism och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handelsavtal i första hand ska prioritera en real tillväxt för den svenska ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka icke-tariffära handelshinder i handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av sociala krav i handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkorporera återtagsklausuler i handelsavtalen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handelsavtal mellan EU och USA och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för skyndsamt ratificering av Mercosuravtalet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för EU-samarbetet verka för frihandelsavtal med Taiwan och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en drivande kraft inom EU för att ett handelsavtal mellan EU och Storbritannien kommer till stånd och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även fortsatt måste verka för goda handelsrelationer med Storbritannien, oaktat deras relation till EU och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att Sverige verkar för en reformering av WTO och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bistå svenska företag i deras medverkan i upphandlingar inom FN och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur framtida regional exportrådgivning ska kunna upphandlas av fristående aktörer och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell samordning av medel avsedda för exportfrämjande med andra statliga insatser och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:665 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att avskaffa Europeiska unionens exportförbud av svenskt snus och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:673 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:678 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda Business Swedens mandat i Taipei och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för EU-samarbetet verka för frihandelsavtal med Taiwan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:706 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utarbeta en nationell strategi för etableringar av datacenter i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja livsmedelsföretagen med kompetensutveckling när det gäller export och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:727 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om export som främjar energieffektivitet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:771 av Fredrik Christensson och Daniel Bäckström (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska gränshinder och öka samverkan mellan Sverige och Norge och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:836 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en jämställd och feministisk handelspolitik och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:952 av Åsa Coenraads (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en strategi för att säkerställa en handel med sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1195 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett exportstöd liknande det i andra länder för att få igång exporten hos svensk småbåtindustri och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2009 av Maria Strömkvist och Roza Güclü Hedín (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare främja utländska direktinvesteringar och se över möjligheterna att inrätta en samordningsinstans för utländska direktinvesteringar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2208 av Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om företagens ansvar gällande mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2218 av Thomas Morell m.fl. (SD):

75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alkomätare ska vara godkända av ett ackrediteringsföretag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2302 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tydlig strategi för ökad export av svensk mat och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2554 av Eric Westroth m.fl. (SD):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka konkurrenssnedvridningar som uppstått med särskilda tullåttnader med koppling till EU och andra marknader och hur dessa påverkar svenskt näringsliv negativt samt föreslå åtgärder för förbättring och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om progressiva handelsavtal som värnar miljö, hälsa och social hållbarhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör sluta en överenskommelse med Svenska institutet för standarder om att ta fram standarder som stöder inriktningen i Sveriges strategi för cirkulär ekonomi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det mer gynnsamt för civilsamhälle och mikroföretag att delta vid standardisering och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande i EU om att unionen ska ta täten för att riva handelshinder som motverkar en giftfri cirkulär ekonomi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurskydd och djurhälsa ska vara en uttalad del i handelsavtal, inte ett handelshinder, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka inom EU för fler handelsavtal med omvärlden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör söka undantag från förbudet mot handel med sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta den svenska livsmedelsexporten, bl.a. genom inrättandet av livsmedelsattachéer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2918 av Magnus Ek m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU:s ekodesigndirektiv utökas till fler produktgrupper och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2920 av Magnus Ek m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska ställas skarpa ekodesignkrav för produkter som används vid vattenförbrukning i syfte att nå en mer effektiv vattenkonsumtion och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Europa bör ges större förutsättningar att skapa fler jobb och ökad tillväxt

genom att EU ingår fler frihandelsavtal, skapar en gemensam digital inre marknad samt värnar den ekonomiska stabiliteten i unionen för att därigenom möjliggöra för fler investeringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att den inre marknaden och den fria rörligheten för personer och varor upprätthålls även i kristider och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2942 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att EU gör hållbarhetskapiteln i sina handelsavtal bindande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att EU tilldelar afrikanska länder samma preferenser gällande ursprungsregler och tullfrihet, inklusive jordbruksprodukter, och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att EU börjar förhandla om ett ekonomiskt partnerskap med AfCFTA och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2948 av Helena Lindahl m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta steget till export för små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3205 av Hans Wallmark m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU ska vara drivande för regelefterlevnad i WTO och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna den regelbaserade internationella handelsordningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska vara drivande för att fler frihandelsavtal tecknas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3207 av Jessika Roswall m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en starkare europeisk digital inre marknad och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3241 av Fredrik Malm m.fl. (L):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska utreda effekten av kinesiskt ägande av svenska företag inom ramen för en institution liknande amerikanska CFIUS och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska kontrollera kinesiska direktinvesteringar inom den privata och statliga sektorn hårdare och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör utreda och föra fram behovet av en granskningsfunktion för EU när det kommer till utländska direktinvesteringar i strategiskt viktiga områden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla den inre marknaden samt stärka den europeiska frihandeln med resten av omvärlden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om relationen till Storbritannien efter brexit och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3348 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s ekodesigndirektiv ses över i syfte att bl.a. införa gemensamma kriterier för att minska utsläppen av mikroplaster från både textiltvätt i hushåll och storskaliga tvätterier i privat och offentlig regi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande så att EU tar initiativ till multilaterala förhandlingar om sänkta eller avskaffade tullar på miljövänliga varor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att upphäva exportförbudet för snus inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3367 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska värna den regelbaserade ordningen för internationell handel och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Naturvårdsverket i uppdrag att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande så att EU tar initiativ till multilaterala förhandlingar om sänkta eller avskaffade tullar på miljövänliga varor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3479 av Maria Stockhaus m.fl. (M):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja en europeisk digital inre marknad som underlättar för små och medelstora företag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3483 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över olika former av samarbete, samordning eller sammanslagning mellan Business Sweden, Visit Sweden och Svenska institutet, bortsett från främjandet inom ambassader och konsulat, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3487 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för ökad tjänsteexport och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla insatserna för svenska företags möjligheter att medverka i FN-upphandlingar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta en aktiv roll för att se till att EU stöder WTO och driver på för en modernisering av organisationen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna för privata aktörer inom exportrådgivning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om e-handelsdirektivet och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydliga regler för geografiska ursprungs-beteckningar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa nödvändiga frihandelsavtal och liknande villkor med Storbritannien efter brexit och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frihandel och protektionism och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett handelsavtal mellan Europa och USA och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra och utveckla den inre marknaden i Europa och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att identifiera och tillvarata handelspotentialen för Sverige efter corona och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dra lärdom av analysen gällande Business Swedens verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja etableringar av industriell verksamhet i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna och utveckla den svenska livsmedelsexporten samt dra lärdom från tidigare satsningar på området och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja export av svensk effektiv klimatteknik och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av hur fler gränshinder mellan de nordiska länderna kan rivas i syfte att öka handeln mellan länderna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja gränshinder för att bidra till tillväxt i gränsregioner och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande för ökad frihandel och tillkännager detta för regeringen.

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för handelsavtal mellan EU och USA och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ratificering av handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenlighet med GATT-avtalet ska vara en förutsättning för klimattullar och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU lägger mer kraft på att minska handelshinder mellan utvecklingsländer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tullfrihet för klimatviktiga komponenter och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva på EU för att få till stånd en reformering av WTO som säkerställer organisationens framtida relevans, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3507 av David Josefsson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör driva på för att häva försäljningsförbudet för snus i övriga EU och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3556 av Pål Jonson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av hur fler gränshinder mellan Sverige och Norge kan rivras i syfte att öka handeln mellan länderna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över helheten för svensk personal och deras medföljande och familjers livssituation i den svenska exportstrategin och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rätten till arbetstillstånd för den medföljande för att Sverige i alla lägen bör företräda arbetslinjen för alla och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP):

65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svensk sjukvård som exportområde och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3639 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU inte bör skriva under Mercosuravtalet så länge regnskogen skövlas och människor fördrivs från sina hem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3669 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda omfattningen av bolag vars produkter framkommit som ett resultat av slavarbete och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens stöd i första hand ska gå till teknik med potential att spridas till andra länder och tillkännager detta för regeringen.